

Bardzo Młoda Kultura

Raport z badań sondażowych typu CAWI w województwie podkarpackim

Opracowanie:
dr Wojciech Broszkiewicz

Spis treści

Streszczenie	4
1. Uwagi metodologiczne	6
1.1 Badania typu CAWI – zalety i wady	6
1.2 Informacje wstępne	7
2. Charakterystyka przedmiotu badań	10
2.1 Struktura oraz finanse podmiotów posiadających osobowość prawną i grup nieformalnych	10
2.2 Struktura socjodemograficzna badanych osób fizycznych	13
3. Edukacja kulturowa w województwie podkarpackim w świetle badań sondażowych	17
3.1 Struktura organizacyjna reprezentowanych podmiotów posiadających osobowość prawną oraz przynależność organizacyjna osób fizycznych	17
3.2 Lokalizacja głównych siedzib podmiotów reprezentowanych przez uczestników badań oraz teren aktywności osób fizycznych	20
3.3 Aktywność uczestników badań w obszarze edukacji kulturowej	23
3.4 Formy i obszary działalności uczestników badań w zakresie edukacji kulturowej	25
3.5 Charakterystyka rodzajów działań w zakresie edukacji kulturowej	32
3.5 Źródła wiedzy na temat edukacji kulturowej	34
3.7 Partnerzy działań w zakresie edukacji kulturowej	36
3.8 Odbiorcy działań prowadzonych w obszarze edukacji kulturowej	39
3.9 Postrzeganie własnych działań w zakresie edukacji kulturowej	44
3.10 Aplikowanie o wsparcie finansowe	49
3.11 Najważniejsze problemy związane z działalnością w zakresie edukacji kulturowej	54
3.11.1 Problemy wskazane przez przedstawicieli podmiotów o osobowości prawnej lub grup nieformalnych	54
3.11.2 Problemy wskazane przez osoby fizyczne	58
3.12 Sposoby rozwiązywania problemów związanych z działalnością w zakresie edukacji kulturowej	59
3.12.1 Propozycje rozwiązywania zaistniałych problemów (osoby prawne i grupy nieformalne)	59
3.12.2 Propozycje rozwiązywania zaistniałych problemów (osoby fizyczne)	62
3.13 Formy oczekiwanego wsparcia	64
3.13.1 Wsparcie oczekiwane przez reprezentantów podmiotów o osobowości prawnej i grupy nieformalne	64
3.13.2 Wsparcie oczekiwane przez badane osoby fizyczne	67
3.14 Możliwość udzielania pomocy	68
3.14.1 Formy deklarowanej pomocy ze strony reprezentantów podmiotów o osobowości prawnej i grupy nieformalne	68
3.14.2 Formy deklarowanej pomocy ze strony reprezentantów podmiotów o osobowości prawnej grupy nieformalne	71

Podsumowanie.....	74
Spis wykresów, schematów, tabel i zestawień	75
Aneks.....	78
Opis przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturowej, współtworzonych lub współfinansowanych, stanowiących szczególnie powód do dumy z uzasadnieniem (osoby prawne i grupy nieformalne)	78
Opis przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturowej, współtworzonych lub współfinansowanych, stanowiących szczególnie powód do dumy z uzasadnieniem (osoby fizyczne)	81
Podmioty oraz osoby zajmujące się edukacją kulturową w otoczeniu badanych osób, których doświadczenia warto uwzględnić w prowadzonych badaniach nad wspomnianym rodzajem edukacji albo do których warto skierować informacje o bezpłatnych szkoleniach oraz konkursie grantowym organizowanych w ramach projektu (wskazania osób prawnych i grup nieformalnych)	82
Podmioty oraz osoby zajmujące się edukacją kulturową w otoczeniu badanych osób, których doświadczenia warto uwzględnić w prowadzonych badaniach nad wspomnianym rodzajem edukacji albo do których warto skierować informacje o bezpłatnych szkoleniach oraz konkursie grantowym organizowanych w ramach projektu (wskazania osób fizycznych)	86

Streszczenie

Badania techniką CAWI zostały przeprowadzone wśród podmiotów o osobowości prawnej i grup nieformalnych oraz osób fizycznych z terenu Podkarpacia zajmujących się edukacją kulturową pomiędzy czerwcem i październikiem 2016 r. W ich efekcie uzyskano 105 całkowicie wypełnionych ankiet. W tej liczbie 77 były to osoby reprezentujące podmioty o osobowości prawnej (najczęściej organizacje pozarządowe albo instytucje kultury) oraz 28 to osoby fizyczne – w tym były to przeważnie kobiety – najczęściej działające w obszarze kultury od 11 do 20 lat. Zdecydowana większość w tej grupie badanych legitymizuje się wyższym, najczęściej kierunkowym wykształceniem (osoby te przeważnie nie są aktywnymi twórcami oraz nie należą do żadnych zrzeszeń zajmujących się edukacją kulturową). Miejscem głównej siedziby w przypadku podmiotów o osobowości prawnej i osób fizycznych respondenci jest najczęściej miasto, a wśród miast najczęściej te o wielkości od 20 do 50 tysięcy mieszkańców. Wiąże się to z miejscem aktywności badanych, które najczęściej jest tożsame z lokalizacją głównej siedziby. Działalność związana z edukacją kulturową najczęściej stanowi dodatkowy rodzaj pracy zawodowej, tj. jednym ze sposobów na życie. W działalności podmiotów o osobowości prawnej istotną kwestią jest zatrudnianie wolontariuszy oraz osób na podstawie umowy cywilnoprawnej.

Głównym rodzajem działań badanych była edukacja, tj. nauczanie w dziedzinie kultury. Podstawowymi obszarami zainteresowania badanych była tradycja, pamięć i dziedzictwo niematerialne (osoby prawne i fizyczne) oraz animacja (osoby fizyczne). W przypadku podmiotów prawnych wyraźnie zaznacza się dążenie do równomiernego rozkładania akcentów w kontekście liczby, różnorodności, utalentowania odbiorców, projektami jednorazowymi i cyklicznymi, nowoczesnymi i tradycyjnymi formami. W odniesieniu do badanych osób fizycznych zaznacza się niewielka przewaga działań obliczonych na systematyczną pracę z niewielkimi grupami odbiorców i skierowanych do tzw. „normalsów”, które to przedsięwzięcia mają na celu rozwijanie kompetencji społecznych i więzi międzyludzkich oraz dowartościowanie tego co lokalne. Ponadto badani w tej kategorii respondentów zaznaczali, że swoje kompetencje najczęściej podnoszą dzięki pracy własnej, tj. samodzielnemu studiowaniu publikacji, czasopism i innych materiałów.

Partnerami podmiotów o osobowości prawnej najczęściej są instytucje kultury oraz placówki oświaty. Najczęstszą formą współpracy jest wspólna realizacja projektów lub podwykonawstwo. W przypadku osób fizycznych współpraca z innymi podmiotami lub

osobami z obszaru edukacji kulturowej najczęściej polegała na wsparciu w pozyskiwaniu uczestników oraz pomocy w realizacji lub wsparciu technicznym.

Działania podejmowane przez osoby prawne lub grupy nieformalne reprezentowane przez badanych najczęściej były skierowane do młodzieży uczęszczającej do szkół gimnazjalnych. Szacunkowa liczba odbiorców tych przedsięwzięć to przeważnie od 101 do 500 osób, które najczęściej należą do społeczności lokalnych, w których funkcjonuje wspomniany podmiot. W przypadku osób fizycznych najczęściej odpowiadano, że podejmowane działania w zakresie edukacji kulturowej nie są skierowane do odbiorców w konkretnych ściśle określonych przedziałach wiekowych.

W subiektywnej ocenie reprezentantów podmiotów o osobowości prawnej ich instytucje lub organizacje dobrze radzą sobie z współpracą z lokalnymi szkołami, władzami samorządowymi oraz innymi instytucjami kultury. Problemy nastroczają takie kwestie jak: stabilność finansowa oraz wysokość środków finansowych. Osoby te bardzo dobrze oceniają takie aspekty swojej działalności jak praca w grupie oraz poruszanie się we współczesnej kulturze i sztuce oraz wykorzystywanie tych kwestii w działaniach edukacyjnych. W przypadku osób fizycznych dobrze ocenione zostały takie zagadnienia jak: inspiracje, przykłady godne naśladowania, opracowania i materiały dydaktyczne. W subiektywnej ocenie badani w tej grupie respondentów dobrze ocenili się także pod względem poruszania się we współczesnej kulturze i sztuce oraz wykorzystywania tych kwestii w działaniach edukacyjnych.

Podmioty o osobowości prawnej lub grupy nieformalne największą skutecznością w pozyskiwaniu środków na swoją działalność mogą poszczycić się w przypadku konkursów organizowanych przez samorządy gmin albo miast. Natomiast wśród osób fizycznych największą efektywność uzyskano w odniesieniu do konkursów organizowanych przez MKiDN.

Najważniejsze problemy napotymane w związku z działaniami z obszaru edukacji kulturowej to brak środków finansowych (osoby prawne i grupy nieformalne oraz osoby fizyczne), a także problemy natury organizacyjnej (osoby fizyczne). Najczęściej wskazywane sposoby rozwiązywania powyższych problemów to wsparcie finansowe i aplikowanie o środki, a także szkolenia oraz współpraca z innymi instytucjami kultury. Najczęstszą formą oczekiwanego wsparcia są szkolenia i wsparcie merytoryczne oraz finansowe (osoby prawne i grupy nieformalne), a także promocja (osoby fizyczne). Możliwość udzielania pomocy innymi to najczęściej wsparcie merytoryczne oraz organizacja szkoleń.

1. Uwagi metodologiczne

1.1 Badania typu CAWI – zalety i wady

CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview*, czyli wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW) jest to technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

Do podstawowych zalet CAWI należą:

- możliwość umieszczania w ankiecie nie tylko pytań tekstowych, ale również elementów graficznych i multimedialnych (filmy wideo, dźwięk);
- relatywnie niski koszt metody w porównaniu z tradycyjnymi wywiadami osobistymi typu PAPI lub telefonicznymi CATI (w tym głównie brak konieczności zatrudniania ankieterów);
- możliwość kolportażu bez względu na fizyczne odległości, stąd możliwy jest duży zasięg badań;
- szybki (zwłaszcza w porównaniu do badań typu PAPI) dostęp do uzyskanych danych oraz możliwość szybkiej analizy, ponieważ dane bezpośrednio po uzyskaniu są już w formie elektronicznej;
- brak ryzyka błędu popełnianego przez ankietera (w porównaniu do techniki PAPI oraz CATI), a w tym tzw. efektu ankietera;
- w przypadku zauważenia błędu już po stworzeniu ankiety łatwiej jest go skorygować niż w przypadku klasycznych ankiet papierowych.

Do najważniejszych wad techniki CAWI należą:

- metoda może być stosowana tylko w odniesieniu do respondentów posiadających dostęp do Internetu; ważne jest przy tym, aby dane kontaktowe były aktualne i poprawne;
- brak kontroli nad doбором próby, tj. na tym kto w rzeczywistości wypełnia ankietę (problem z reprezentatywnością uzyskanych wyników); część informacji może wcale nie dotrzeć do respondenta z uwagi działania tzw. „gatekeeper-ów” (np. pracowników sekretariatów, osób w instytucjach i firmach kontrolujących przepływ informacji); uczestnictwo w badaniach można porównywać do tzw. doboru ochotników.

Narzędzie badawcze zastosowane w badaniach zostało opracowane przez poznański zespół w celu wystandaryzowania danych zebranych we wszystkich województwach w Polsce. Przy czym uwzględniono w nim szereg uwag merytorycznych i technicznych ze strony współpracowników z poszczególnych województw (por. m.in. Broszkiewicz W., Raport z konsultacji metodologicznych ankiety CAWI, Przemysł 16 maja 2016 r.).

1.2 Informacje wstępne

Niniejsze badania za pomocą techniki CAWI przeprowadzone w okresie czerwiec-październik 2016 r. E-maile z informacją o badaniach ośmiokrotnie wysłane do ok. 1,5 tys. respondentów. Pierwotnie zakładano dziesięciokrotne powtórzenie informacji o badaniach, jednakże termin realizacji badań przypadł m.in. na okres wakacyjny i urlopowy potencjalnych respondentów przez co w dwóch miesiącach (lipiec i sierpień) informację o ankiecie wysłano jednokrotnie.

Podstawowym problemami jakie wystąpiły w trakcie badań były:

(1) bardzo małe zainteresowanie badaniami ze strony odbiorców e-maili informujących o ankiecie (przedstawiciele instytucji kulturalnych i oświatowych oraz osób fizycznych zajmujących się edukacją kulturową);

(2) nieaktualność danych kontaktowych umieszczanych w Internecie (adresy e-mail nieistniejące lub błędnie wpisane);

(3) relatywnie skomplikowane i rozbudowane narzędzie badawcze, co skutkowało stosunkowo dużą liczbą odsłon ankiety (597), znaczną liczbą rozpoczętych ankiet (241)* i jednocześnie niezbyt dużą liczbą ankiet całkowicie wypełnionych (105) – por. Zestawienie 1.

Zestawienie 1 Dane porządkowe dotyczące procesu zbierania danych za pomocą CAWI

Kategoria działań	Dane
data otwarcia	06/04/2016
data zakończenia	10/10/2016
liczba wyświetleń ankiety (wszystkie)	597
liczba wypełnień ankiety (wszystkie)	105
wypełnienie / wyświetlenie ankiety (wszystkie)	17.59%
liczba niedokończonych wypełnień (wszystkie)	241
średni czas wypełnienia ankiety	58:29:00

Źródło: opracowanie własne.

Wnioski jakie nasuwają się w związku z powyższymi problemami są następujące:

Ad 1. Wyniki badań – choć nie są reprezentatywne – należy potraktować jako wartościowe z uwagi na to, że są one rezultatem zaangażowania przedstawicieli instytucji i grup nieformalnych oraz osób fizycznych najbardziej aktywnych w zakresie działań związanych z edukacją kulturową (w tym w kontekście badań diagnostycznych).** Udostępnienie i upowszechnienie niniejszych rezultatów może być czynnikiem motywującym do większego uczestnictwa w tego rodzaju badaniach w przyszłości (szczególnie w przypadku

* Zgodnie z zasadami dotyczącymi wystandaryzowanych narzędzi badawczych ankietę można zakwalifikować do analizy jeżeli jedynie ok. 10% pytań w nich zawartych nie uzyska odpowiedzi.

** Na podstawie badań (z 1975 r. i 1984r.) nad rodzajami błędów charakterystycznych dla tego rodzaju doboru próby zauważono, iż występowanie istotnych różnic między ochotnikami i nieochotników. Wg Reida, Rosenthala i Rosnowa ochotników charakteryzuje: wyższy poziom wykształcenia, przynależność do wyższej klasy społeczno-ekonomicznej; wyższy status społeczny, wyższy poziom inteligencji; większe socjalizowanie por. J. Brzeziński, *Metodologia badań psychologicznych*, Warszawa 1997, s. 232.

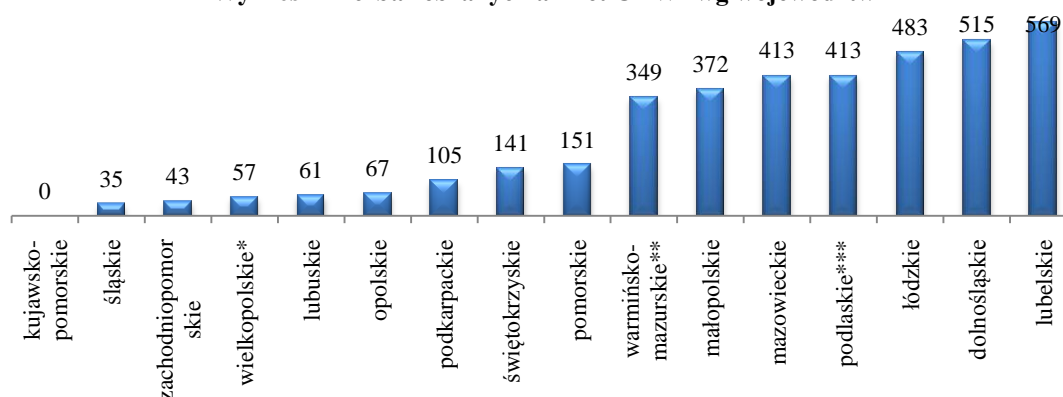
osób, które całkowicie nie wykazały zainteresowania badaniami oraz takich, które nie ukończyły ankiet). Istotnym zagadnieniem będzie tu także uświadomienie potencjalnym respondentom zasadności uczestniczenia w analogicznych badaniach z uwagi na to, że może być to niepowtarzalna okazja do artikulacji swoich potrzeb;

Ad. 2 Udostępnienie i upowszechnienie wyników badań zwróci uwagę na konieczność aktualizowania danych kontaktowych w kontekście korzyści jakie mogą płynąć z nawiązania relacji zawodowych pomiędzy osobami zajmującymi się działaniami w zakresie edukacji kulturowej;

Ad. 3 Badania można potraktować jako swoisty pilotaż, który wykazał konieczność uproszczenia narzędzia badawczego i choć kosztem szczegółowości uzyskiwanych danych zwiększenia prawdopodobieństwa dotarcia do większej liczby respondentów.

Ostatecznie podjęto decyzję o zakwalifikowaniu do analizy wyłącznie ankiet, które zostały wypełnione całkowicie, a których uzyskano w liczbie 105. Minimalna liczba pozyskanych ankiet w poszczególnych województwach to 0 (zupełny brak zrealizowanych narzędzi w województwie kujawsko-pomorskim), a maksymalna liczba zrealizowanych ankiet to 569 (województwo lubelskie). Przy czym należy tu wziąć pod uwagę zastosowanie w niektórych województwach kilku odmian ankiety. W tych przypadkach zastosowano uproszczoną wersję ankiety, co zwiększało prawdopodobieństwo uzyskania całkowicie wypełnionych formularzy, ale może to utrudnić porównywanie danych pomiędzy różnymi województwami. Średnia wypełnionych ankiet to ok. 236, odchylenie standardowe wyniosło ok. 194 ankiety, wobec czego typowy zwrot ankiet mieści się w przedziale od ok. 42 ankiet do ok. 430 ankiet – por. Wykres 1.

Wykres 1 Liczba zebranych ankiet CAWI wg województw

wielkopolskie* 57 wersja ogólna, krótka i krótka z tokenami
 warmińsko-mazurskie** 349 wersja ogólna, dla szkół i nauczycieli, skrócona i skrócona bez tokenów
 podlaskie*** 413 dwie wersje

Źródło: badania własne.

W ankiecie umożliwiono wpisanie komentarza, z czego jednakże skorzystało niewielu respondentów. Część spośród udzielonych opinii miała zdecydowanie pozytywny wydźwięk:

- *trzymamy kciuki za realizację projektu :);*
- *pierwsze koty za płoty. Powodzenia! :);*
- *uczestniczyłam w warsztatach - na razie zapowiada się to dobrze;*
- *życzę powodzenia. Przedsięwzięcie potężne. Ogromny obszar i różnorodność podmiotów działających na tym terenie nie ułatwiają sprawy. Trzymam kciuki. Postawcie na rzetelność oraz konkretną pomoc. Będę bić brawo.*
- *nie mogę doczekać się wyników! I tego, co z nich wyniknie na przyszłość.*

Obok oceny ankiety wyrażono też oczekiwania co do skuteczności badań:

- *może być, a najlepiej żeby pomogła w "pomaganiu" biednym stowarzyszeniom (zajmującym się kulturą) z Podkarpacia oraz żeby to nie była "sztuka dla sztuki";*
- *czekam na dobrze przygotowane szkolenia ;).*

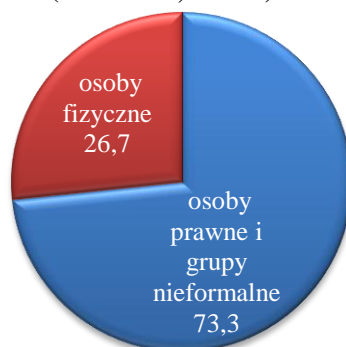
Pojawiły się także uwagi mniej lub bardziej krytyczne odnośnie narzędzia:

- *ankieta mało precyzyjna;*
- *za długa;*
- *trochę długa, ogólnie dobra.*

2. Charakterystyka przedmiotu badań

W badaniach przeprowadzonych techniką CAWI wzięło udział 105 osób (liczba uzyskanych ankiet całkowicie wypełnionych). W tym gronie zdecydowaną większość stanowiły osoby reprezentujące podmioty prawne lub grupy nieformalne (ok. 73%). W pozostałych przypadkach były to osoby fizyczne (ok. 27%) – por. Wykres 2.

Wykres 2 Udział w badaniu przedstawicieli osób prawnych (i grup nieformalnych) oraz osób fizycznych
(Dane w %, N=105)

Źródło: badania własne.

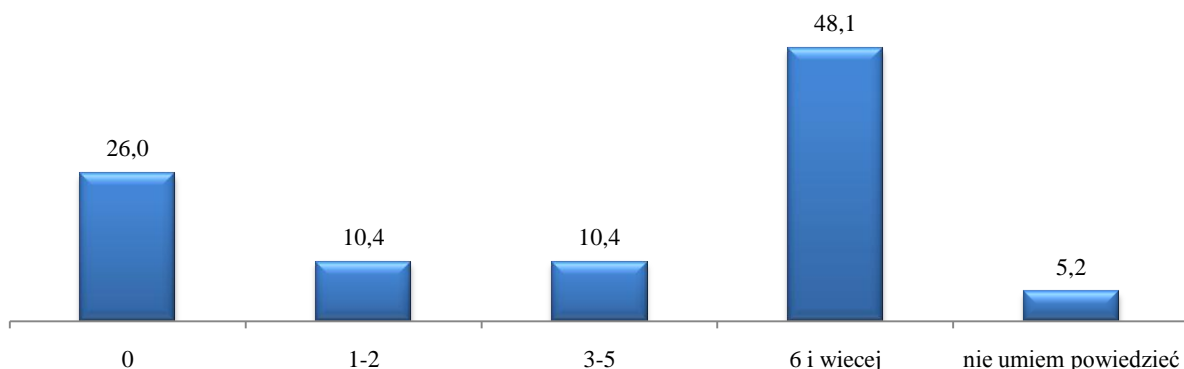
Osoby prawne i grupy nieformalne wypełniały kwestionariusz jako reprezentanci instytucji, organizacji, firm, szkół, urzędów lub innych podmiotów, także nieformalnych, działających w obszarze kultury albo edukacji.

Osoby fizyczne wypełniały kwestionariusz w swoim imieniu, bądź jako osoby działająca samodzielnie, jako osoby zatrudnione w instytucjach zajmujących się edukacją lub kulturą albo z takimi instytucjami współpracujące.

2.1 Struktura oraz finanse podmiotów posiadających osobowość prawną i grup nieformalnych

W zdecydowanej większości podmiotów posiadających osobowość prawną, które reprezentowali uczestnicy badań było zatrudnionych 6 osób albo więcej (ok. 48%). W przypadku ok. 26% respondentów nie ma mowy o zatrudnianiu innych, wobec czego w grę najprawdopodobniej wchodzi tu kwestia samozatrudnienia, czyli podmiotu jednoosobowego. W co dziesiątym podmiocie było zatrudnionych od 1 do 2 osób (ok. 10%). Taki sam odsetek odpowiedzi uzyskano w odniesieniu do podmiotów zatrudniających od 3 do 5 osób (ok. 10%). Pozostali respondenci nie potrafili udzielić informacji dotyczącej liczby osób zatrudnionych w instytucjach lub podmiotach, które reprezentowali w badaniach (ok. 5%) – por. Wykres 3.

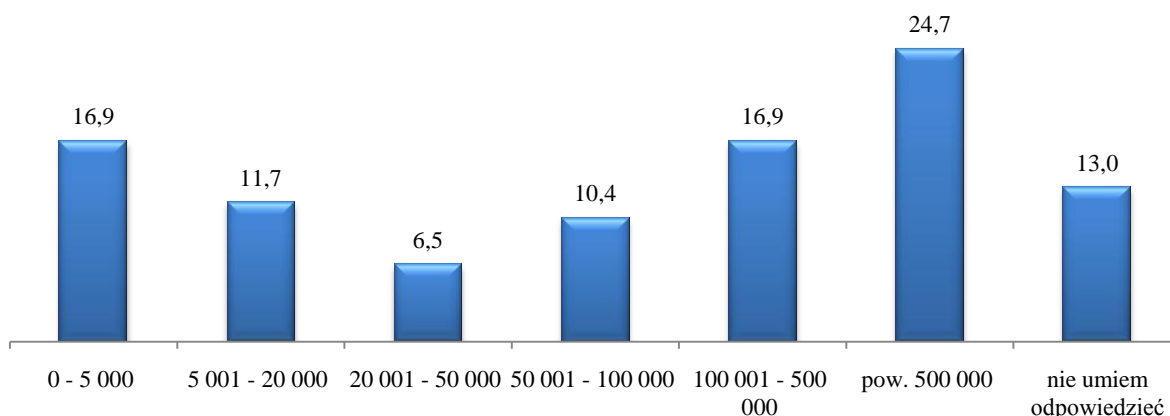
Wykres 3 Liczba osób zatrudniana przez podmiot reprezentowany przez badanych – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

Źródło: badania własne.

Wśród przedstawicieli podmiotów mających osobowość prawną lub grup nieformalnych największy odsetek stanowili reprezentanci instytucji lub organizacji dysponujących całkowitym rocznym budżetem przekraczającym 500 tysięcy zł (ok. 25%). Licznie reprezentowane były tu także podmioty o budżecie do 5 tysięcy zł oraz mieszczących się w przedziale od 100 do 500 tysięcy zł (po ok. 17%). Pozostałe reprezentowane przez respondentów podmioty miały budżety w wysokości od 5 do 20 tysięcy zł (ok. 12%), od 50 do 100 tysięcy zł (ok. 10%) oraz od 20 do 50 tysięcy zł (ok. 7%). Znaczny odsetek badanych nie potrafił określić wysokości budżetu (ok. 13%) – por. Wykres 4.

Wykres 4 Całkowity roczny budżet podmiotu reprezentowanego przez badanych (w zł) – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

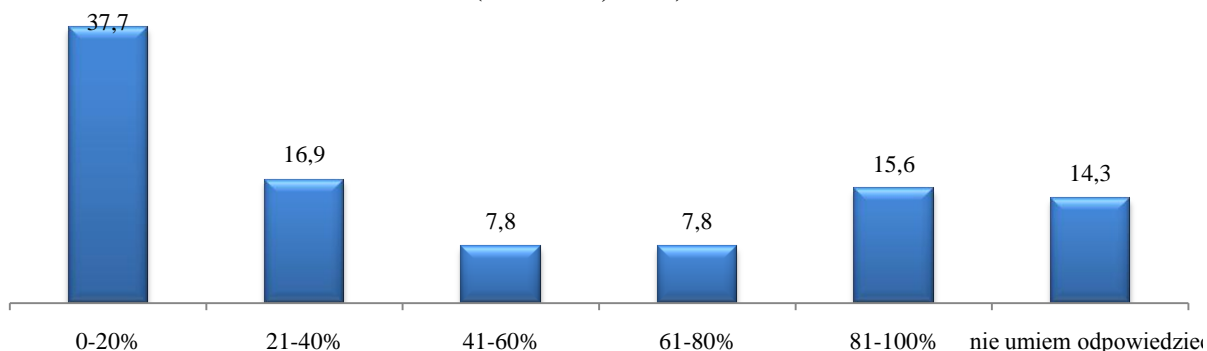

Źródło: badania własne.

Oceniając orientacyjny procent budżetu na działalność merytoryczną przeznaczany w instytucjach lub organizacjach reprezentowanych przez badanych na działania z zakresu edukacji kulturowej przedstawiciele podmiotów mających osobowość prawną lub grup nieformalnych wskazywali najczęściej, że było to do 20% (ok. 38%). W ok. 17%

przypadków wspomniano o odsetku od 21% do 40% pieniędzy posiadanych w dyspozycji. Ok. 16% badanych stwierdziło, że jest to od 81% do 100% ogółu pieniędzy jakie mają reprezentowane przez nich podmioty. Kwoty w przedziałach od 41% do 60% oraz od 61% do 80% budżetu są przeznaczane na działalność związaną z edukacją kulturową w takim samym odsetku badanych instytucji lub organizacji (po ok. 8%). Ponadto ok. 14% uczestników badań nie potrafiło odpowiedzieć na pytanie o procentowy udział w budżecie ich podmiotów przeznaczany na omawianą formę aktywności – por. Wykres 5.

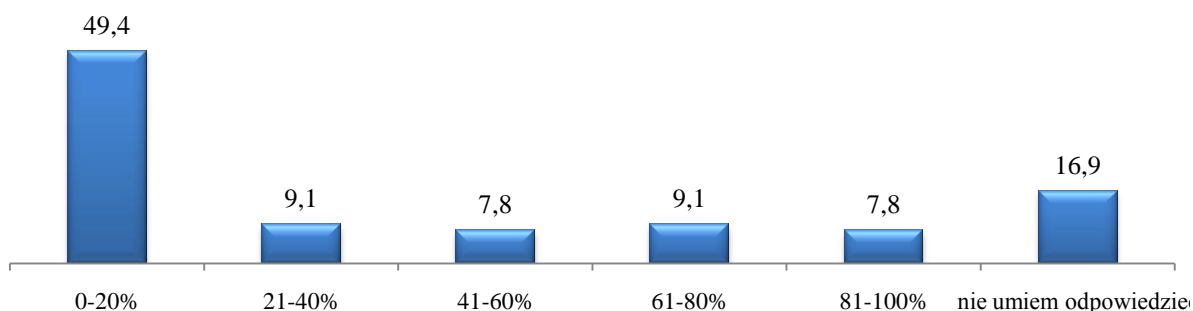
Wykres 5 Orientacyjny procent budżetu na działalność merytoryczną przeznaczany w podmiotach reprezentowanych przez badanych na działania z zakresu edukacji kulturowej – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

Źródło: badania własne.

Ponadto najczęściej wskazywano, że orientacyjny procent kosztów działań z zakresu edukacji kulturowej realizowanych przez podmioty reprezentowane przez badanych pokrywany przez środki pozyskane z grantów to ok. 1/5 dysponowanych kwot (ok. 49%). Po ok. 9% respondentów reprezentujących podmioty o osobowości prawnej lub grupy nieformalne stwierdziło, że jest to przedział odpowiednio od 21% do 40% oraz od 61% do 80%. Natomiast po ok. 8% w tej kategorii badanych uznało, że jest to przedział odpowiednio od 21% do 40% oraz od 81% do 100%. Omawianej wielkości nie potrafiło oszacować ok. 17% badanych – por. Wykres 6.

Wykres 6 Szacunkowy odsetek kosztów działań z zakresu edukacji kulturowej realizowanych przez podmioty reprezentowane przez badanych pokrywany przez środki pozyskane z grantów – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

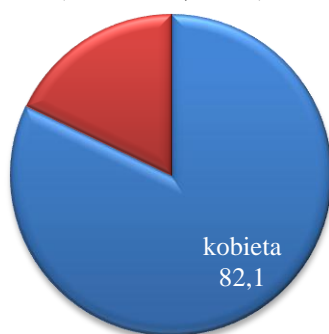

Źródło: badania własne.

2.2 Struktura socjodemograficzna badanych osób fizycznych

Wśród badanych należących do grupy osób fizycznych zdecydowanie było kobiet niż mężczyzn (odpowiednio ok. 82% i ok. 18%) – por Wykres 7.

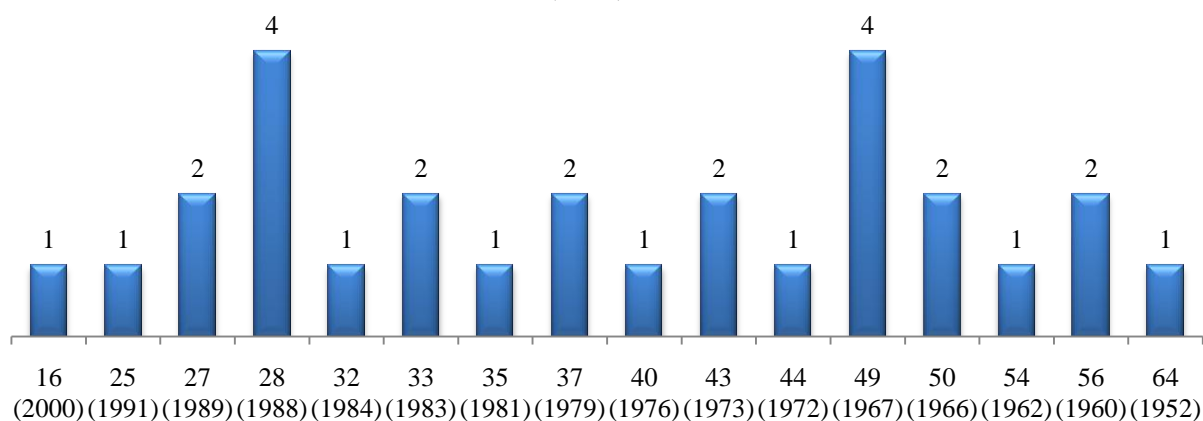
Wykres 7 Płeć badanych
– osoby fizyczne –
(Dane w %, N=28)

Źródło: badania własne.

Najstarszy uczestnik badań, który określił się jako osoba fizyczna, miał 64 lata, a najmłodszy. Rozpiętość wieku respondentów wyniosła więc 48 lat (rozstęp). Połowa badanych nie przekroczyła 39 lat (mediana). Średnia wieku badanych osób fizycznych to 40 lat, a przy odchyleniu standardowym równym 11,6 lat, można stwierdzić, że typowy wiek respondentów mieści się w przedziale od 28 do 51 lat – por. Wykres 8.

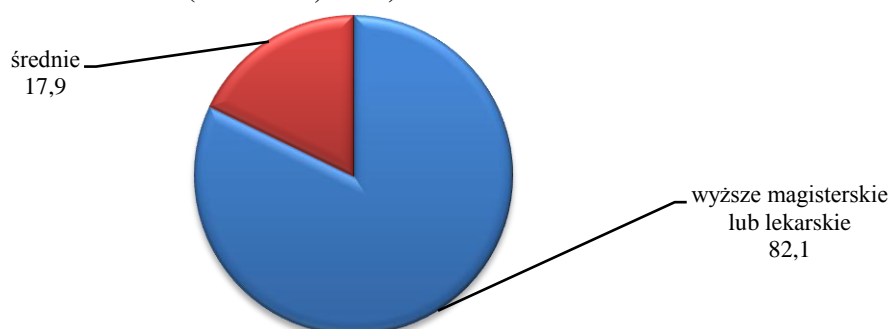
Wykres 8 Wiek (rok urodzenia) badanych
– osoby fizyczne –
(N=28)

Źródło: badania własne.

Wśród badanych osób fizycznych, które zajmują się edukacją kulturową zdecydowana większość legitymuje się wykształceniem wyższym (ok. 82%). Pozostałe osoby w tej kategorii respondentów posiadały wykształcenie średnie (ok. 18%) – por. Wykres 9.

**Wykres 9 Poziom wykształcenia badanych
– osoby fizyczne–
(Dane w %, N=28)**

Źródło: badania własne.

Poszczególne rodzaje ukończonych przez badanych będących osobami fizycznymi kierunków studiów* to:

- administracja
- animacja kultury (Uniwersytet Jagielloński)
- archeologia (magister)
- AWF (magister)
- dziennikarstwo (Papieska Akademia Teologiczna)
- dziennikarstwo i komunikacja społeczna (magister, podyplomowe studia Sztuka \ Przeszłość publiczna \ Demokracja - relacje i możliwości)
- etnologia (magister)
- filologia klasyczna
- filologia polska (magister)
- filologia polska (magister, specjalność nauczycielska, studia podyplomowe z retoryki)
- filologia polska (magister, specjalność pedagogiczna, teatrologiczna, krytyka artystyczna)
- filologii polskiej (magister, studia podyplomowe z wiedzy o kulturze)
- fizyka (magister)
- historia (magister, studia nauczycielskie - Wydział Socjologiczno-Historyczny Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie)
- informacja naukowa (magister)
- kulturoznawstwo (magister, specjalność animacja kultury regionu) pedagogika (wiedza o kulturze)
- kulturoznawstwo (magister, specjalność filmoznawstwo)
- kulturoznawstwo (magister, studia podyplomowe - pedagogika, oligofrenopedagogika, Uniwersytet Ludowy Rzemiosła Artystycznego - Instruktor)
- organizacja i zarządzanie (magister)
- pedagogika (wiedza o kulturze)
- pedagogika terapeutyczna, oligofrenopedagogika, organizacja i zarządzanie w oświacie
- turystyka i rekreacja (magister)
- zarządzanie w kulturze

* W niektórych przypadkach ukończono dwa fakultety.

- zarządzanie (magister)
- zarządzanie kulturą (magister)

Znaczna część badanych osób fizycznych zajmujących się edukacją kulturową podnosiła poziom swoich kwalifikacji. Kursy i szkolenia ukończył co drugi respondent (ok. 54%), co piąty jest absolwentem studiów podyplomowych (ok. 21%), a co czwarty uczestnik badań brał udział w innych formach doksztalcenia (ok. 25%) – por. Wykres 10.

**Wykres 10 Kursy, studia podyplomowe lub inny rodzaj doksztalcenia w zakresie przedmiotów artystycznych wśród badanych – osoby fizyczne–
(Dane w %, N=28)**

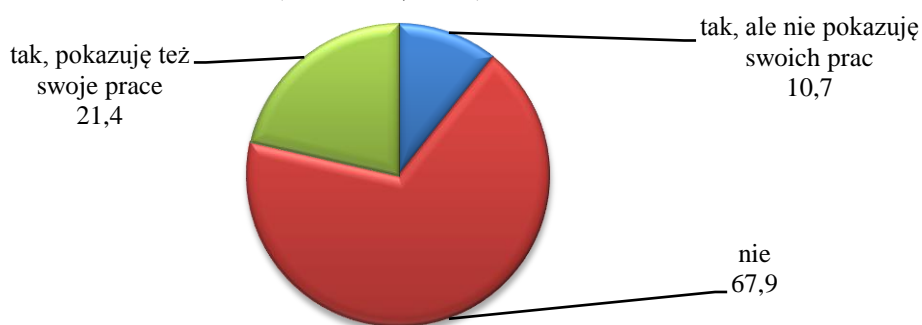

Uwaga! Dane nie sumują się do 100% ponieważ uwzględniono jedynie osoby, które korzystały z dodatkowych form podnoszenia kwalifikacji. Źródło: badania własne.

Inne formy doksztalcenia: najczęściej teatralne, rzadziej plastyka, szkoła muzyczna I stopnia, dyplom ukończenia, szkoła muzyczna II stopnia, szkolenia w zakresie animacji kultury, taniec - instruktor, animator, Uniwersytet Ludowy Rzemiosła Artystycznego, warsztaty, warsztaty choreograficzne

Większość badanych osób fizycznych nie przejawia aktywności w zakresie działalności artystycznej (ok. 68%). Jednakże w tej kategorii uczestników badań znaczny odsetek zadeklarował działalność twórczą, w tym w przypadku ok. 21% tego rodzaju przedsięwzięcia są upubliczniane. Swoich prac nie prezentuje na zewnątrz ok. 11% badanych – por. Wykres 11.

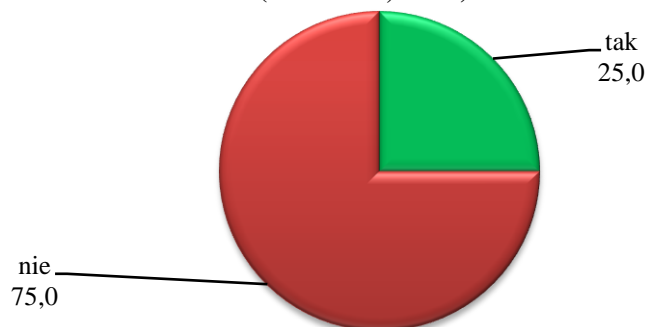
**Wykres 11 Aktywność twórcza badanych
– osoby fizyczne–
(Dane w %, N=28)**

Źródło: badania własne.

W zdecydowanej większości badane, określane jako osoby fizyczne, nie należeli do żadnych zrzeszeń lub grup nieformalnych prowadzących działania z zakresu edukacji kulturowej (ok. 75%). Pozostali badani w tej kategorii zadeklarowali przynależność do takich struktur (ok. 25%) – por. Wykres 12.

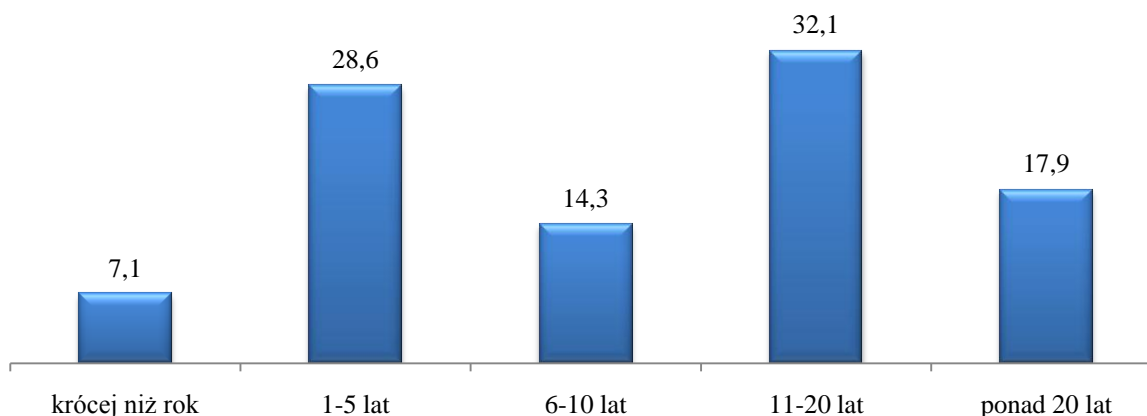
Wykres 12 Przynależność do zrzeszeń lub grup nieformalnych prowadzących działania z zakresu edukacji kulturowej wśród badanych – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28)

Źródło: badania własne.

W przypadku badanych osób fizycznych największy odsetek to takie, które zajmują się edukacją kulturową od 11 do 20 lat (ok. 32%). Podobny odsetek stanowiły osoby działające w omawianych obszarach w sferze edukacji kulturowej od 1 do 5 lat. Co piąta osoba legitymuje się najdłuższym stażem, tj. pracuje w zawodzie związanym z edukacją kulturową 20 lat i dłużej (ok. 18%). Ponadto ok. 14% badanych osób fizycznych zajmuje się omawianą edukacją od 6 do 10 lat, a ok. 7% krócej niż rok – por. Wykres 13.

Wykres 13 Okres aktywności badanych w zakresie działań związanych z edukacją kulturową – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28)

Źródło: badania własne.

3. Edukacja kulturowa w województwie podkarpackim w świetle badań sondażowych

3.1 Struktura organizacyjna reprezentowanych podmiotów posiadających osobowość prawną oraz przynależność organizacyjna osób fizycznych

Wśród badanych reprezentujących osoby prawne lub grupy nieformalne najczęściej było przedstawicieli organizacji pozarządowych lub podobnych, takich jak np. non-profit (ok. 39%). W tej kategorii badanych pod względem liczebności wyróżniała się także grupa przedstawicieli instytucji kultury (ok. 38%). W pozostałych przypadkach były to przeważnie osoby z placówek oświatowych lub oświatowo-wychowawczych (ok. 13%). Najmniej licznie reprezentowane były przedsiębiorstwa prywatne (ok. 4%), niesformalizowane grupy osób, tj. inicjatywy, kolektywy i podobne, publiczne instytucje lub jednostki organizacyjne inne niż urzędy, uczelnie wyższe lub jednostki naukowe oraz urząd, jednostka, organ administracji lub władzy (odpowiednio po ok. 1%). Inne wskazania to: Koło Gospodyń Wiejskich (1 odpowiedź) – por. Wykres 14.

Wykres 14 Typ podmiotu/instytucji/organizacji mającej styczność z edukacją kulturową reprezentowanych przez badanych – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

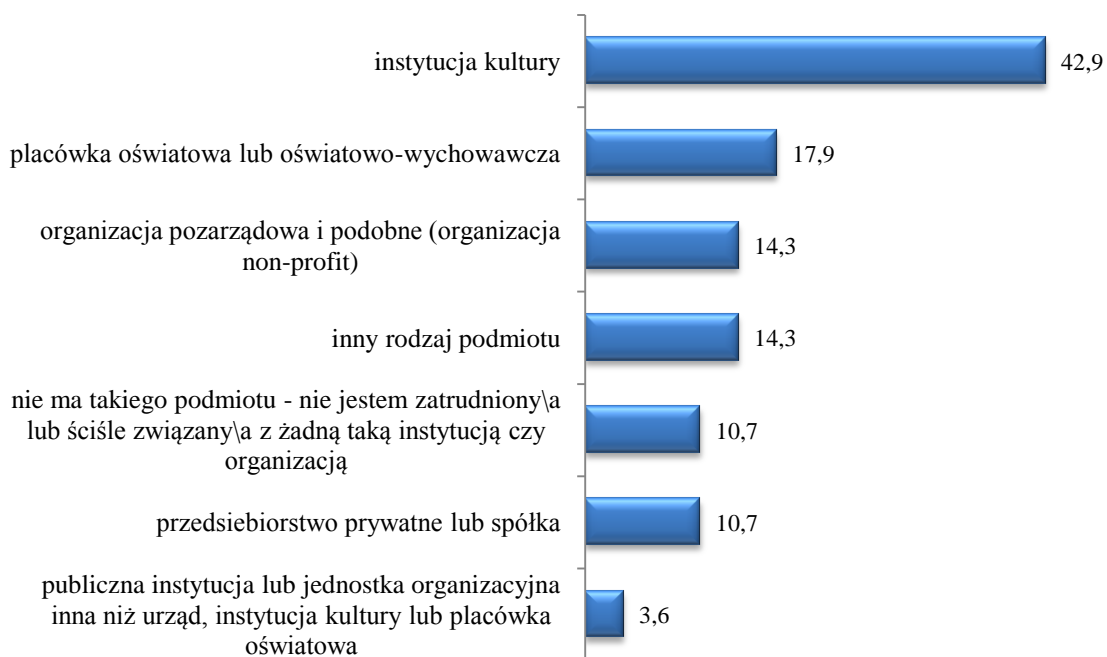

Źródło: badania własne.

W omawianych badaniach w przypadku osób fizycznych największy odsetek stanowiły osoby zatrudnione w instytucjach kultury (ok. 43%). Znaczący odsetek respondentów to przedstawiciele placówek oświatowych lub oświatowo-wychowawczych (ok. 18%), organizacji pozarządowych i podobnych, tj. np. organizacja non-profit (ok. 14%), osoby reprezentujące inny niż wymienione rodzaj podmiotu (ok. 14%), a także przedsiębiorstwa prywatne lub spółki (ok. 11%). Z publicznymi instytucjami lub jednostkami organizacyjnymi innymi niż urzędy, instytucje kultury lub placówki

oświatowe związanych było ok. 4% badanych. Na brak tego rodzaju afiliacji wskazał co dziesiąty uczestnik badań określających siebie jako osoba fizyczna, odpowiedź: nie ma takiego podmiotu – nie jestem zatrudniony lub ściśle związany z żadną taką instytucją lub organizacją (ok. 11%) – por. Wykres 15.

Wykres 15 Zatrudnienie lub ścisły związek z jakimś podmiotem (np. instytucją, organizacją, szkołą, urzędem, firmą), która zajmuje się edukacją kulturową – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28*)

Uwaga! Dane nie sumują się do 100% ponieważ respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi. Źródło: badania własne.

Pod względem rodzaju reprezentowanej instytucji kultury wśród badanych osób prawnych lub grup nieformalnych najliczniejszy odsetek stanowiły osoby z domów, centrów lub ośrodków kultury (ok. 20%). W tej grupie badanych pracowników bibliotek było ok. 8%, muzeów (ok. 7%), galerii lub biur wystaw (ok. 3%), a teatrów (ok. 1%). Podobnie jak uprzednio także wśród osób fizycznych największy odsetek uczestników badań to osoby z domów, centrów lub ośrodków kultury (ok. 21%), bibliotek (ok. 14%) oraz muzeów (ok. 7%). Pod względem rodzaju reprezentowanych instytucji pomiędzy przedstawicielami osób prawnych oraz osób fizycznych występuje duże podobieństwo (względny wskaźnik podobieństwa struktur $Z=0,834^*$) – por. Tabela 1.

* Względny wskaźnik podobieństwa struktur Z przyjmuje wartości od 0 do 1, przy czym wskaźnik przyjmujący wartości bliższe 0 oznacza mniejsze podobieństwo struktur, a wartości bliższe 1 większe podobieństwo struktur.

Tabela 1 Rodzaj instytucji kultury reprezentowanych przez badanych wg osobowości prawnej (Dane w%)

Rodzaj instytucji kultury	Osoby prawne i grupy nieformalne	Osoby fizyczne
	N=77	N=28
dom \ centrum \ ośrodek kultury	19,5	21,4
biblioteka	7,8	14,3
muzeum innego typu	6,5	7,1
galeria \ biuro wystaw	2,6	0,0
teatr	1,3	0,0
nie dotyczy lub brak odpowiedzi	62,3	57,1
Ogółem	100,0	100,0

Źródło: badania własne.

Biorąc pod uwagę formę organizacyjno-prawną instytucji reprezentowanych przez uczestników badań to wśród przedstawicieli osób prawnych lub grup nieformalnych najliczniejszy odsetek wskazał na podmioty należące do gmin (ok. 22%). W tej kategorii badanych przedstawicieli instytucji miejskich było ok. 9%, wojewódzkich ok. 7%, powiatowych ok. 3%, a państwowych ok. 1%. Natomiast wśród osób fizycznych najliczniej reprezentowane były instytucje miejskie (ok. 25%). W dalszej kolejności wskazywano na podmioty gminne (ok. 14%), wojewódzkie (ok. 7%) oraz powiatowe (ok. 4%). Pod tym względem podobieństwo pomiędzy obiema grupami badanych jest stosunkowo duże (względny wskaźnik podobieństwa struktur $Z=0,702$), a istotne różnice zaznaczają się w przypadku podmiotów gminnych i miejskich – por. Tabela 2.

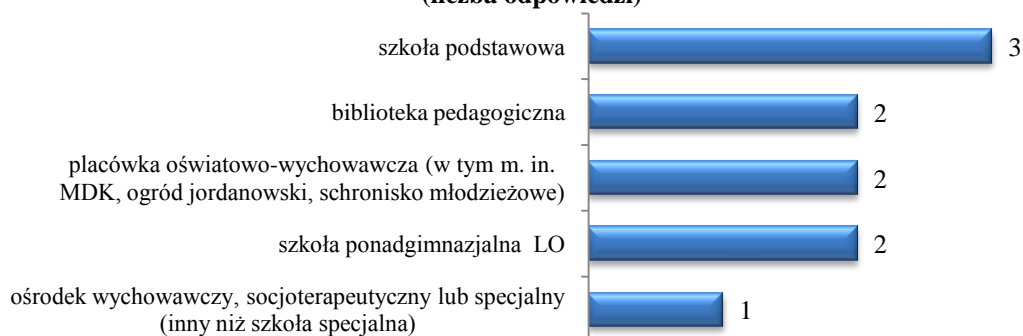
Tabela 2 Forma organizacyjno-prawna instytucji reprezentowanej przez badanych wg osobowości prawnej (Dane w %)

Forma organizacyjno-prawna reprezentowanej instytucji	Osoby prawne i grupy nieformalne	Osoby fizyczne
	N=77	N=28
gminna	22,1	14,3
miejska	9,1	25,0
powiatowa	2,6	3,6
wojewódzka	6,5	7,1
państwowa	1,3	0,0
nie dotyczy lub brak odpowiedzi	58,4	50,0
Ogółem	100,0	100,0

Źródło: badania własne.

Wśród reprezentantów podmiotów określanych jako osoby prawne lub grupy nieformalne było trzech przedstawicieli szkół podstawowych, po dwóch badanych zatrudnionych w bibliotekach pedagogicznych, placówkach oświatowo-wychowawczych, szkół ponadgimnazjalnych oraz pracownik ośrodka wychowawczego – por. Wykres 16.

Wykres 16 Rodzaj placówki – osoby prawne i grupy nieformalne – (liczba odpowiedzi)

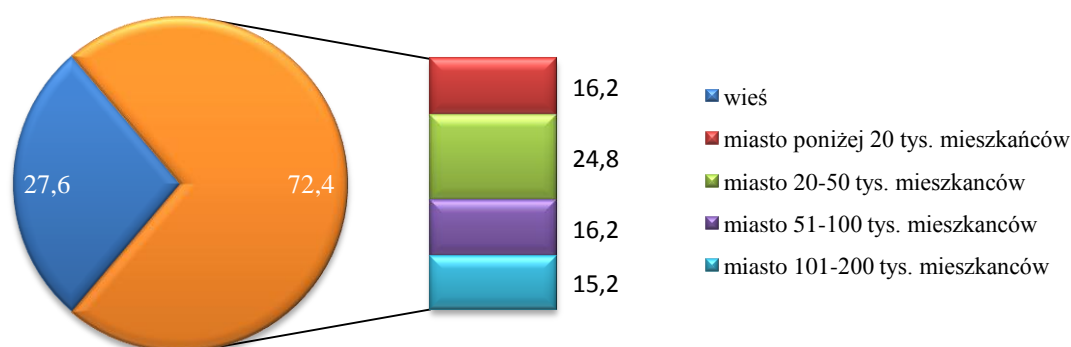
Źródło: badania własne.

Charakter reprezentowanej placówki wśród osób prawnych i grupy nieformalnych to: publiczny (9 odpowiedzi) oraz niepubliczny (1 odpowiedź). Szczególny status placówki to: integracyjna, specjalna, część zajęć ma charakter integracyjny, naukowa, ogólnodostępna, publiczna, inny rodzaj (gminny lub wiejski).

3.2 Lokalizacja głównych siedzib podmiotów reprezentowanych przez uczestników badań oraz teren aktywności osób fizycznych

Badani najczęściej wskazywali, że główna siedziba instytucji, które reprezentują znajduje się w mieście (ok. 72%), przy czym najliczniej były tu wskazywane miasta o wielkości od 20 do 50 tysięcy mieszkańców (ok. 24%). W pozostałych przypadkach były to miasta od 51 do 100 tysięcy mieszkańców oraz poniżej 20 tysięcy mieszkańców (po ok. 16%), a także miasta powyżej 100 tysięcy mieszkańców (ok. 15%). Natomiast podmiotów mieszczących się na wsi było ogółem ok. 28% - por. Wykres 17.

Wykres 17 Lokalizacja głównej siedziby podmiotu reprezentowanego przez badanych – ogółem – (Dane w %, N=105)

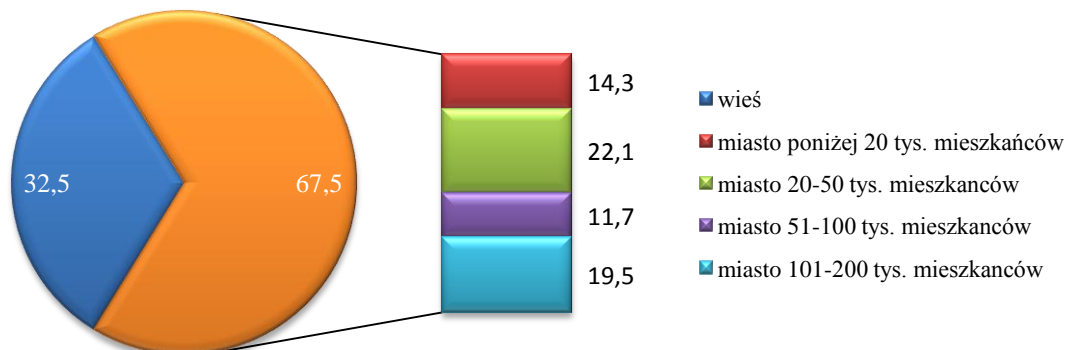

Źródło: badania własne.

Biorąc pod uwagę jedynie przedstawicieli osób prawnych lub grup nieformalnych w zdecydowanej większości główne siedziby podmiotów, które reprezentowali były zlokalizowane w miastach (ok. 68%), przy czym w miastach od 20 do 50 tysięcy mieszkańców było to ok. 22%, w miastach od 101 do 200 tysięcy mieszkańców było to ok. 20%, w miastach poniżej 20 tysięcy mieszkańców było to ok. 14%, a w miastach od 51 do 100 tysięcy

mieszkańców było to ok. 12%. W przypadku pozostałych badanych główne siedziby reprezentowanych przez nich podmiotów mieściły się na wsi (ok. 33%) – por. Wykres 18.

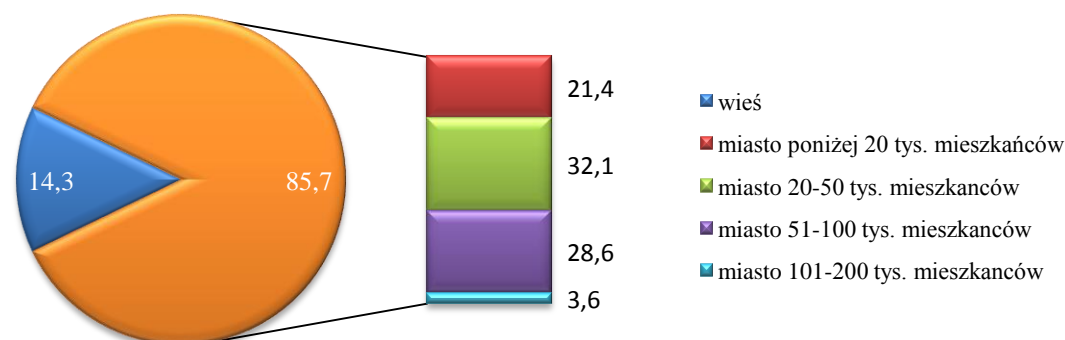
Wykres 18 Lokalizacja głównej siedziby podmiotu reprezentowanego przez badanych – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

Źródło: badania własne.

Także w przypadku osób fizycznych główne siedziby reprezentowanych przez nie podmiotów były w zdecydowanej większości zlokalizowane w miastach (ok. 86%), przy czym przeważnie były to miasta od 20 do 50 tysięcy mieszkańców (ok. 32%). Znaczący odsetek głównych siedzib był w miastach od 51-100 tysięcy mieszkańców (ok. 29%). W pozostałych przypadkach były to miasta liczące poniżej 20 tysięcy mieszkańców (ok. 21%) oraz mieszczące się w przedziale od 101 do 200 tysięcy mieszkańców (ok. 4%). Na wsi było zlokalizowanych 14% głównych siedzib omawianych instytucji – por. Wykres 19.

Wykres 19 Lokalizacja głównej siedziby podmiotu reprezentowanego przez badanych – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28)

Źródło: badania własne.

Pod względem lokalizacji głównych siedzib reprezentowanych instytucji i organizacji odpowiedzi badanych określanych jako osoby prawne oraz osoby fizyczne wykazały jedynie przeciętne podobieństwo ($Z=0,492$).

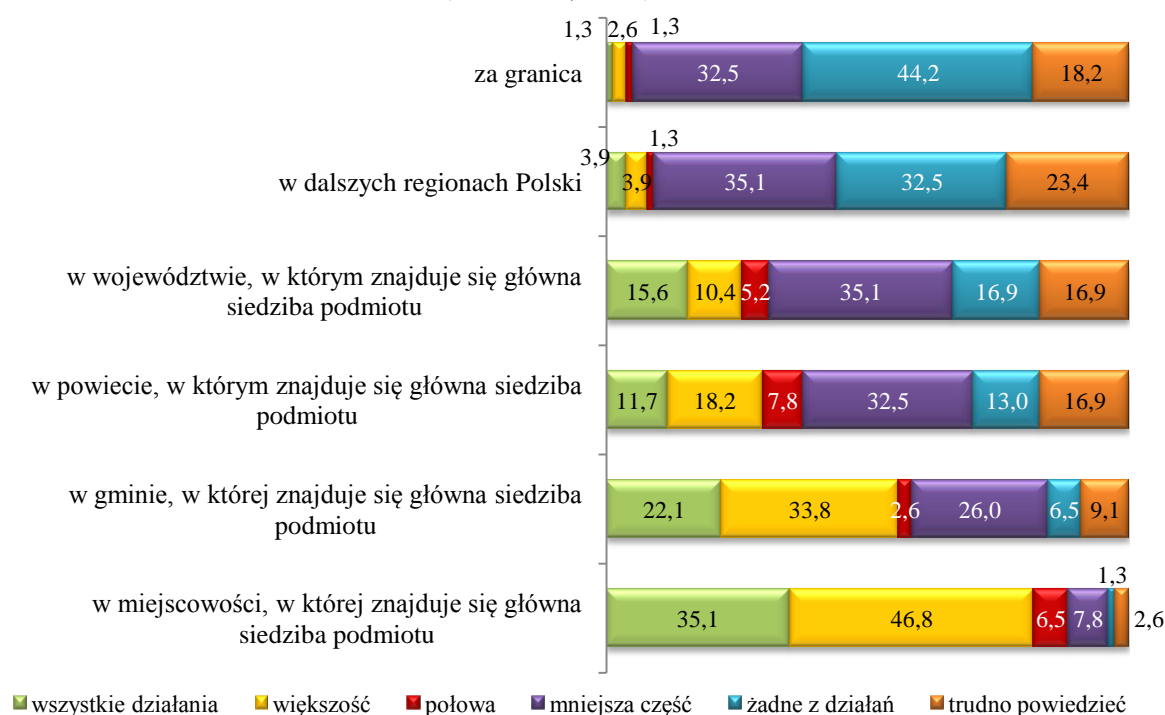
Biorąc pod uwagę lokalizację działań w zakresie kultury podejmowanych przez badane osoby fizyczne, w kategorii odpowiedzi dotyczących wszystkich tego typu przedsięwzięć najczęściej wymieniano miejscowości, w których znajduje się główna siedziba podmiotu (ok. 35%). Osoby fizyczne kierujące wszystkie swoje działania

do odbiorców w gminie, w której znajduje się główna siedziba reprezentowanego przez nich podmiotu to ok. 22%. Województwo, w którym znajduje się główna siedziba podmiotu jest terenem wszystkich omawianych działań dla ok. 16% badanych osób fizycznych. W tym kontekście na powiat wskazało ok. 12% badanych, na dalsze regiony Polski ok. 4%, a na zagranicę ok. 1% osób w tej grupie respondentów.

Badane osoby fizyczne zapytane o lokalizację większości ich działań wskazywali na miejscowości, w których znajduje się główna siedziba ich podmiotu (ok. 47%), a także na gminę (ok. 34%), powiat (ok. 18%) oraz województwo (ok. 10%), w którym znajduje się główna siedziba podmiotu przez nich reprezentowanego. Dalsze regiony Polski wykazało ok. 4%, a zagranicę ok. 3% badanych.

Żadnych działań w zakresie edukacji kulturowej nie podejmowało za granicą ok. 44% badanych osób fizycznych, w dalszych regionach Polski ok. 33%, w województwie ok. 17%, w powiecie ok. 13%, w gminie ok. 7% oraz w miejscowości ok. 1%, w których znajduje się główna siedziba ich podmiotu – por. Wykres 20.

Wykres 20 Lokalizacja działania związane z edukacją kulturową według ich częstotliwości – osoby fizyczne (Dane w %, N=28)

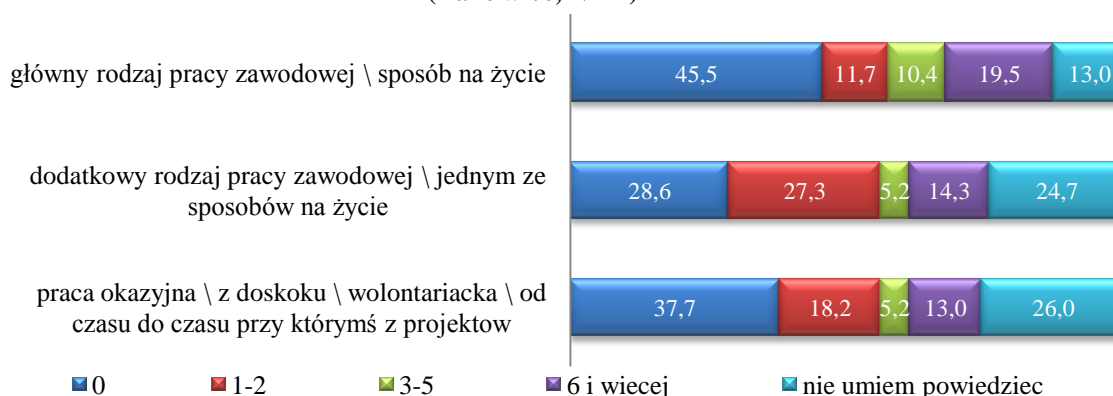

Źródło: badania własne.

3.3 Aktywność uczestników badań w obszarze edukacji kulturowej

Biorąc pod uwagę zakres aktywności związanej z edukacją kulturową można stwierdzić, że w ok. 12% badanych podmiotów posiadających osobowość prawną lub grup nieformalnych działalność ta była głównym rodzajem pracy dla 1 lub 2 osób, w ok. 10% dla 3 do 5 osób, w ok. 20% dla 6 i więcej osób. Jednakże w większości badanych podmiotów omawianego typu nie było takich osób, dla których byłby to główny sposób na życie (ok. 46%). W edukacji kulturowej, prowadzonej jako dodatkowy rodzaj pracy w ok. 27% badanych podmiotów zatrudnionych było od 1 do 2 osób, w ok. 14% było to 6 osób i więcej, a w ok. 5% od 3 do 5 osób. W pozostałych ok. 29% podmiotów nie występowała taka forma pracy w omawianej dziedzinie. Natomiast jako pracę dorywczą edukacją kulturową w ok. 18% badanych podmiotów zajmowało się od 1 do 2 osób, w ok. 13% było to 6 osób i więcej, a w ok. 5% od 3 osób do 5 osób. W pozostałych ok. 38% badanych instytucji lub organizacji nie występował taka forma zaangażowania w pracę w zakresie edukacji kulturowej – por. Wykres 21.

Wykres 21 Aktywność w zakresie edukacji kulturowej na tle innych obowiązków w podmiotach reprezentowanych przez badanych – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

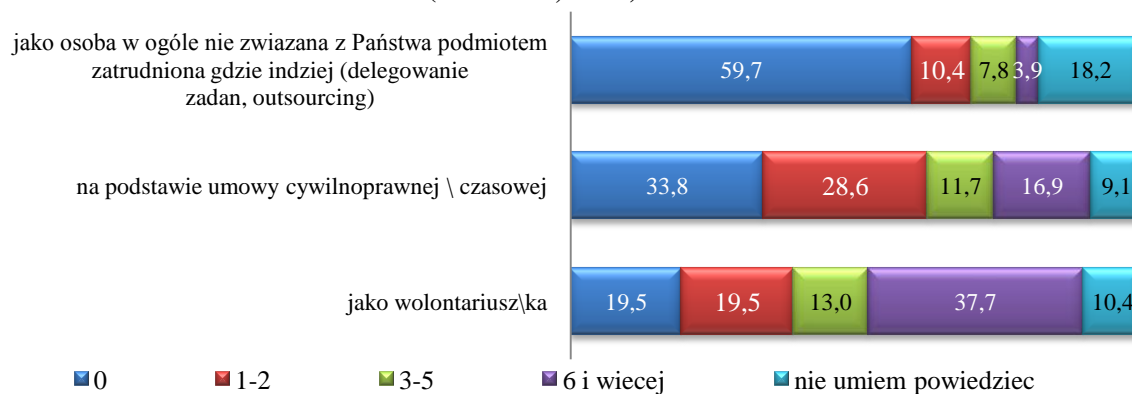
Źródło: badania własne.

W badanych podmiotach posiadających osobowość prawną lub grupach nieformalnych przeważnie nie współpracowano w zakresie edukacji kulturowej z osobami w ogóle nie związanymi z instytucjami lub organizacjami reprezentowanymi przez respondentów (ok. 60%). W ok. 11% podmiotów taka kooperacja miała miejsce z 1 lub 2 osobami, w ok. 8% było to od 3 do 5 osób, a w ok. 4% było to 6 osób i więcej. Umowa cywilno-prawna nie była zawierana z osobami pracującymi w omawianej dziedzinie w ok. 34% badanych podmiotów. W ok. 29% spośród omawianych instytucji lub organizacji na umowę cywilno-prawną zatrudniano od 1 do 2 osób (ok. 20%), w przypadku ok. 12% podmiotów tego typu było to od 3 do 5 osób, a w ok. 17% było to 6 osób i więcej. Natomiast

z wolontariuszami w liczbie 6 lub większej współpracowano w ok. 38% badanych instytucji lub organizacji, w ok. 20% było to od 1 do 2 osób, a w ok. 13% od 3 do 5 osób. Z pomocy wolontariuszy nie korzystano w ok. 20% badanych podmiotów – por. Wykres 22.

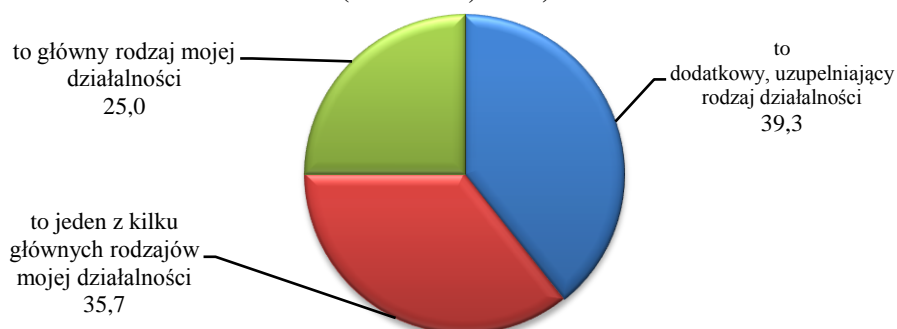
Wykres 22 Korzystanie w działaniach w zakresie edukacji kulturowej ze wsparcia osób niezatrudnionych w podmiotach reprezentowanych przez badanych – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

Źródło: badania własne.

W przypadku osób fizycznych, które uczestniczyły w badaniach największy odsetek stanowili ci, dla których działania w zakresie edukacji kulturowej były dodatkowym, uzupełniającym rodzajem działalności (ok. 39%). Aktywność związaną z edukacją kulturową jako jeden z głównych rodzajów działalności określiło ok. 36% badanych osób fizycznych. Dla co czwartego badanego w tej kategorii respondentów edukacja kulturowa to główny rodzaj działalności (ok. 25%) – por. Wykres 23.

Wykres 23 Działania w zakresie edukacji kulturowej w aspekcie pozostałych form aktywności badanych – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28)

Źródło: badania własne.

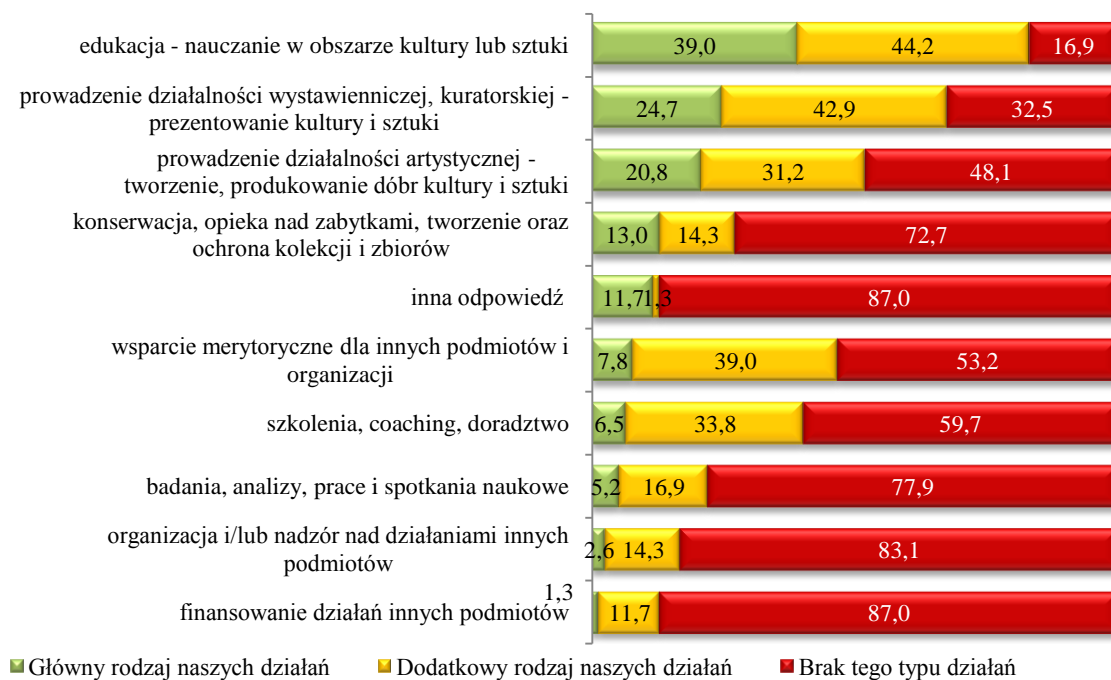
3.4 Formy i obszary działalności uczestników badań w zakresie edukacji kulturowej

Najczęściej wskazywanym głównym rodzajem działań przez przedstawicieli osób fizycznych lub grup nieformalnych była edukacja – nauczanie w obszarze kultury lub sztuki (ok. 39%). W tym kontekście wskazywano także na prowadzenie działalności wystawienniczej, kuratorskiej – prezentowanie kultury i sztuki (ok. 25%), prowadzenie działalności artystycznej – tworzenie, produkowanie dóbr kultury i sztuki (ok. 21%). Jako na główny aspekt działań wskazywano także na takie kwestie jak: konserwacja, opieka nad zabytkami, tworzenie oraz ochrona kolekcji i zbiorów (ok. 13%), wsparcie merytoryczne dla innych podmiotów i organizacji (ok. 8%), szkolenia, coaching, doradztwo (ok. 7%), badania, analizy, prace i spotkania naukowe (ok. 5%), organizacja i/lub nadzór nad działaniami innych podmiotów (ok. 3%) oraz finansowanie działań innych podmiotów (ok. 1%).

Jako dodatkowe działania również najczęściej wskazywano tu na edukację – nauczanie w obszarze kultury lub sztuki (ok. 44%). Do tej kategorii aktywności zaliczono także: prowadzenie działalności wystawienniczej, kuratorskiej – prezentowanie kultury i sztuki (ok. 43%), wsparcie merytoryczne dla innych podmiotów i organizacji (ok. 39%), szkolenia, coaching, doradztwo (ok. 34%), prowadzenie działalności artystycznej – tworzenie, produkowanie dóbr kultury i sztuki (ok. 31%), badania, analizy, prace i spotkania naukowe (ok. 17%), konserwacja, opieka nad zabytkami, tworzenie oraz ochrona kolekcji i zbiorów oraz organizacja i/lub nadzór nad działaniami innych podmiotów (po ok. 14%), finansowanie działań innych podmiotów (ok. 12%).

Do działań, których przeważnie nie wykonywały instytucje i organizacje reprezentowane przez badanych przedstawicieli osób fizycznych lub grup nieformalnych było finansowanie działań innych podmiotów (ok. 87%), organizacja i/lub nadzór nad działaniami innych podmiotów (ok. 83%), badania, analizy, prace i spotkania naukowe (ok. 78%), konserwacja, opieka nad zabytkami, tworzenie oraz ochrona kolekcji i zbiorów (ok. 73%), szkolenia, coaching, doradztwo (ok. 60%), wsparcie merytoryczne dla innych podmiotów i organizacji (ok. 53%) oraz prowadzenie działalności artystycznej – tworzenie, produkowanie dóbr kultury i sztuki (ok. 48%), prowadzenie działalności wystawienniczej, kuratorskiej – prezentowanie kultury i sztuki (ok. 33%) i edukacja – nauczanie w obszarze kultury lub sztuki (ok. 17%) – por. Wykres 24.

Wykres 24 Formy działalności prowadzonej przez reprezentowane instytucje w odniesieniu do edukacji i kultury – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

Źródło: badania własne.

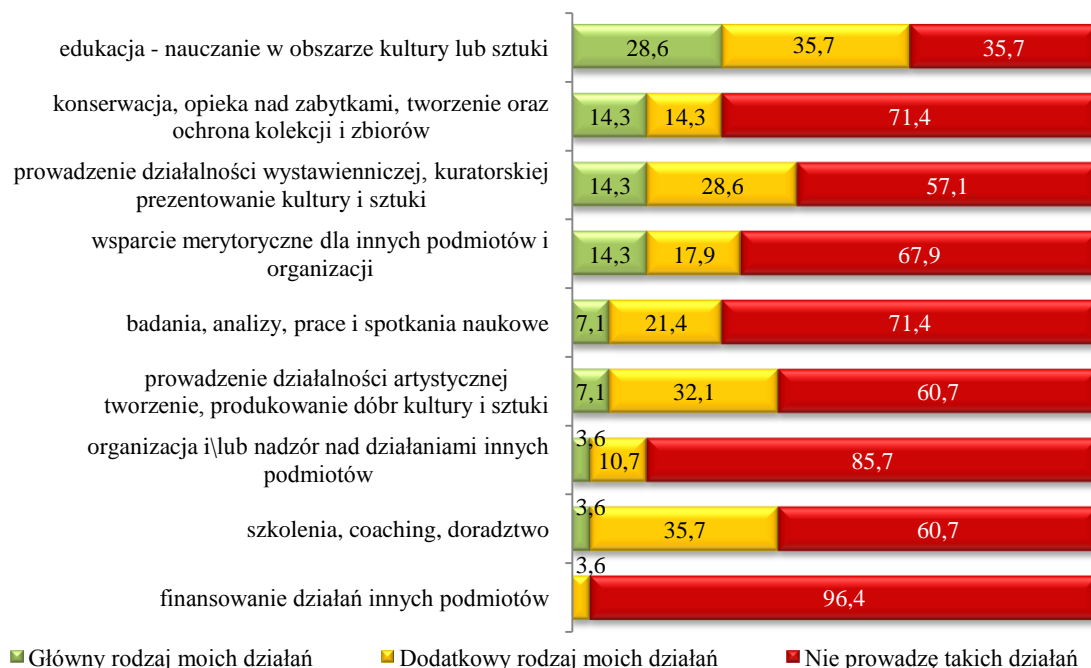
Inna odpowiedź: działalność radiowa i wydawnicza, działalność statutowa biblioteki, działania na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet wiejskich, edukacja, gromadzenie, opracowanie, przechowywanie i udostępnianie, obrona praw i reprezentowanie interesów kobiet wiejskich i ich rodzin, ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego, kultury, sztuki i tradycji, organizacja Festiwalu, organizacja imprez, koordynacja działalności kulturalnej, upowszechnianie postępu w gospodarstwach domowych i w rolnictwie.

Do głównych form działalności w przypadku osób fizycznych należały natomiast takie jak: edukacja – nauczanie w obszarze kultury lub sztuki (ok. 29%), wsparcie merytoryczne dla innych podmiotów i organizacji (ok. 14%), prowadzenie działalności wystawienniczej, kuratorskiej prezentowanie kultury i sztuki oraz konserwacja, opieka nad zabytkami, tworzenie oraz ochrona kolekcji i zbiorów (po ok. 14%), prowadzenie działalności artystycznej tworzenie, produkowanie dóbr kultury i sztuki oraz badania, analizy, prace i spotkania naukowe (po ok. 7%), szkolenia, coaching, doradztwo oraz organizacja i\lub nadzór nad działaniami innych podmiotów (po ok. 4%).

Jako dodatkowe formy aktywności wskazywano tu takie jak: edukacja – nauczanie w obszarze kultury lub sztuki oraz szkolenia, coaching, doradztwo (po ok. 36%), prowadzenie działalności artystycznej tworzenie, produkowanie dóbr kultury i sztuki (ok. 32%), prowadzenie działalności wystawienniczej, kuratorskiej prezentowanie kultury i sztuki (ok. 29%), badania, analizy, prace i spotkania naukowe (ok. 21%), wsparcie merytoryczne dla innych podmiotów i organizacji (ok. 18%), konserwacja, opieka nad zabytkami, tworzenie oraz ochrona kolekcji i zbiorów (ok. 14%), organizacja i\lub nadzór nad działaniami innych podmiotów (ok. 11%), a także finansowanie działań innych podmiotów (ok. 4%).

Natomiast do kategorii działań, które nie są podejmowane przez osoby fizyczne należały głównie takie jak: finansowanie działań innych podmiotów (ok. 96%), organizacja i/lub nadzór nad działaniami innych podmiotów (ok. 86%), badania, analizy, prace i spotkania naukowe oraz konserwacja, opieka nad zabytkami, tworzenie oraz ochrona kolekcji i zbiorów (po ok. 71%), wsparcie merytoryczne dla innych podmiotów i organizacji (ok. 68%), szkolenia, coaching, doradztwo oraz prowadzenie działalności artystycznej tworzenie, produkowanie dóbr kultury i sztuki (po ok. 61%), prowadzenie działalności wystawienniczej, kuratorskiej prezentowanie kultury i sztuki (ok. 57%), a także edukacja – nauczanie w obszarze kultury lub sztuki (ok. 36%) – por. Wykres 25.

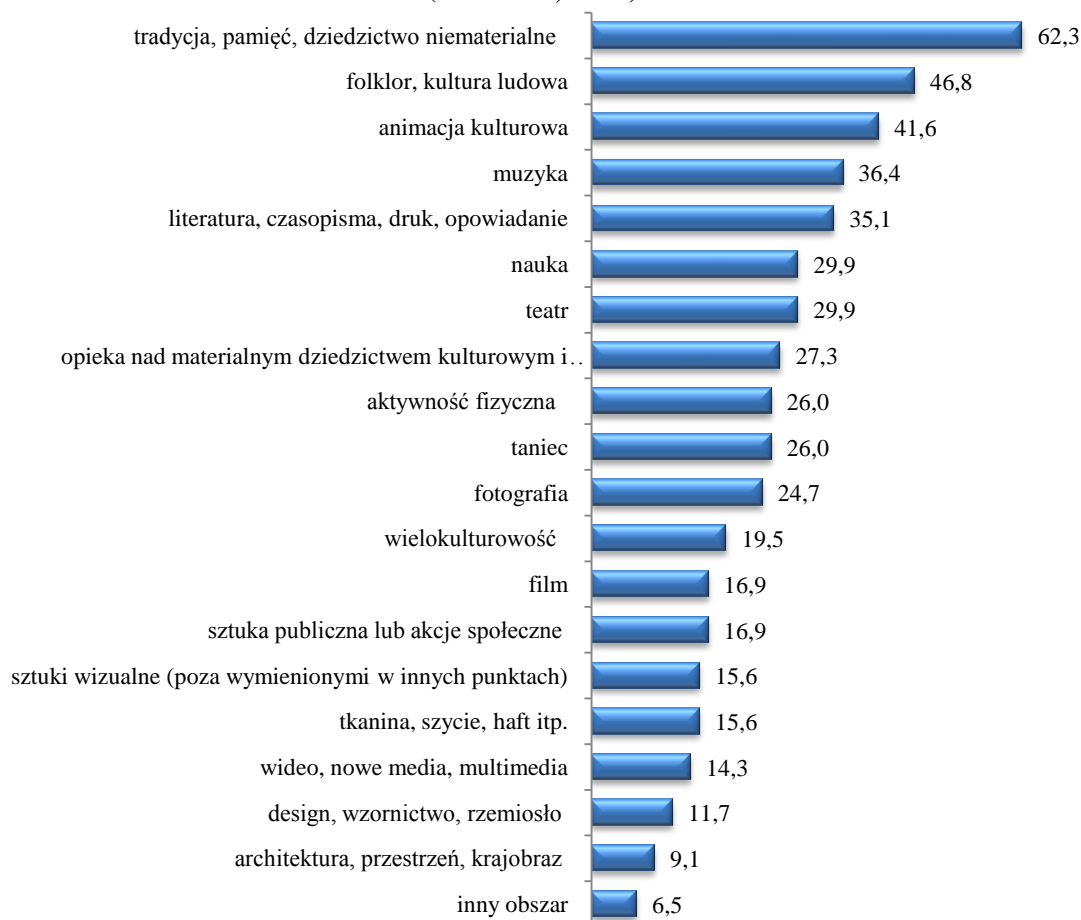
Wykres 25 Formy działalności prowadzonej przez reprezentowane instytucje w odniesieniu do edukacji i kultury – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28)

Źródło: badania własne.

Wśród obszarów, którymi zajmują się podmioty reprezentowane przez badanych określanych jako osoby prawne lub grupy nieformalne znajdują się takie jak: tradycja, pamięć, dziedzictwo niematerialne (ok. 62%), folklor, kultura ludowa (ok. 47%), animacja kulturowa (ok. 42%), muzyka (ok. 36%), literatura, czasopisma, druk, opowiadanie (ok. 35%), nauka oraz teatr (po ok. 30%), opieka nad materialnym dziedzictwem kulturowym i zabytkami (ok. 27%), aktywność fizyczna oraz taniec (po ok. 26%), fotografia (ok. 25%), wielokulturowość (ok. 20%), film oraz sztuka publiczna lub akcje społeczne (po ok. 17%), sztuki wizualne poza wymienionymi w innych punktach oraz tkanina, szycie, haft itp. (po ok. 16%), wideo, nowe media, multimedia (ok. 14%), design, wzornictwo, rzemiosło (ok. 12%), architektura, przestrzeń, krajobraz (ok. 9%), a także inny obszar (ok. 7%) – por. Wykres 26.

Wykres 26 Obszary, w których podmiot reprezentowany przez badanych zajmuje się edukacją kulturową – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

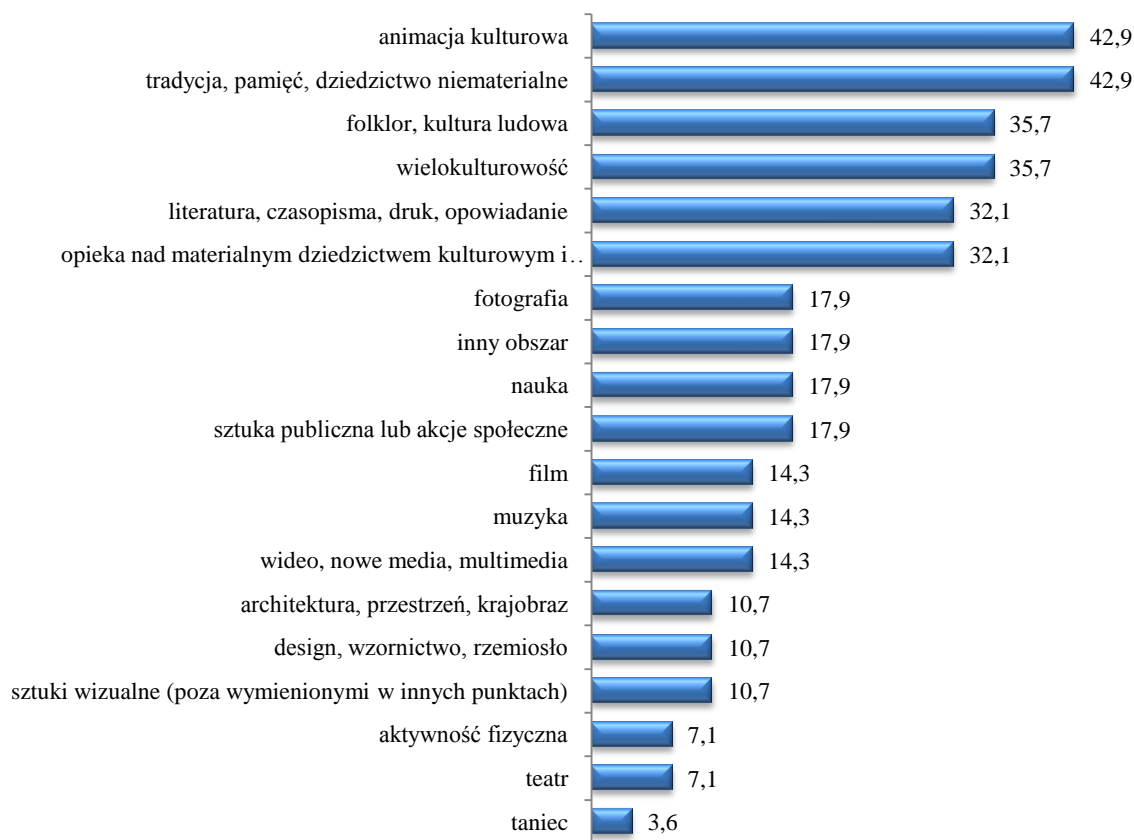

Uwaga! Dane nie sumują się do 100% ponieważ respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi. Źródło: badania własne.

Inne odpowiedzi: demokracja a media, edukacja muzealna, język obcy, rękodzieło, malarstwo.

Natomiast do obszarów, którymi zajmują się badane osoby fizyczne należą takie jak: animacja kulturowa oraz tradycja, pamięć, dziedzictwo niematerialne (po ok. 43%), wielokulturowość oraz folklor, kultura ludowa (po ok. 36%), opieka nad materialnym dziedzictwem kulturowym i zabytkami oraz literatura, czasopisma, druk, opowiadanie (po ok. 32%), akcje społeczne, fotografia, sztuka publiczna lub nauka, inny obszar (odpowiednio po ok. 18%), muzyka, film oraz wideo, nowe media, multimedia (odpowiednio po ok. 14%), sztuki wizualne poza wymienionymi w innych punktach, design, wzornictwo, rzemiosło, architektura, przestrzeń, krajobraz (odpowiednio po ok. 11%), teatr oraz aktywność fizyczna (po ok. 7%), a także taniec (ok. 4%) – por. Wykres 27.

**Wykres 27 Obszary, w których reprezentowany przez badanych podmiot zajmuje się edukacją kulturową – osoby fizyczne
(Dane w %, N=28)**

Uwaga! Dane nie sumują się do 100% ponieważ respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi. Źródło: badania własne.

Inna odpowiedź: edukacja archeologiczna, pozyskiwanie odbiorców oferty miejscowego ośrodka kultury, prowadzenie księgarni Miejskiego Ośrodka Kultury. Nikt nie wskazał: tkanina, szycie, haft itp.

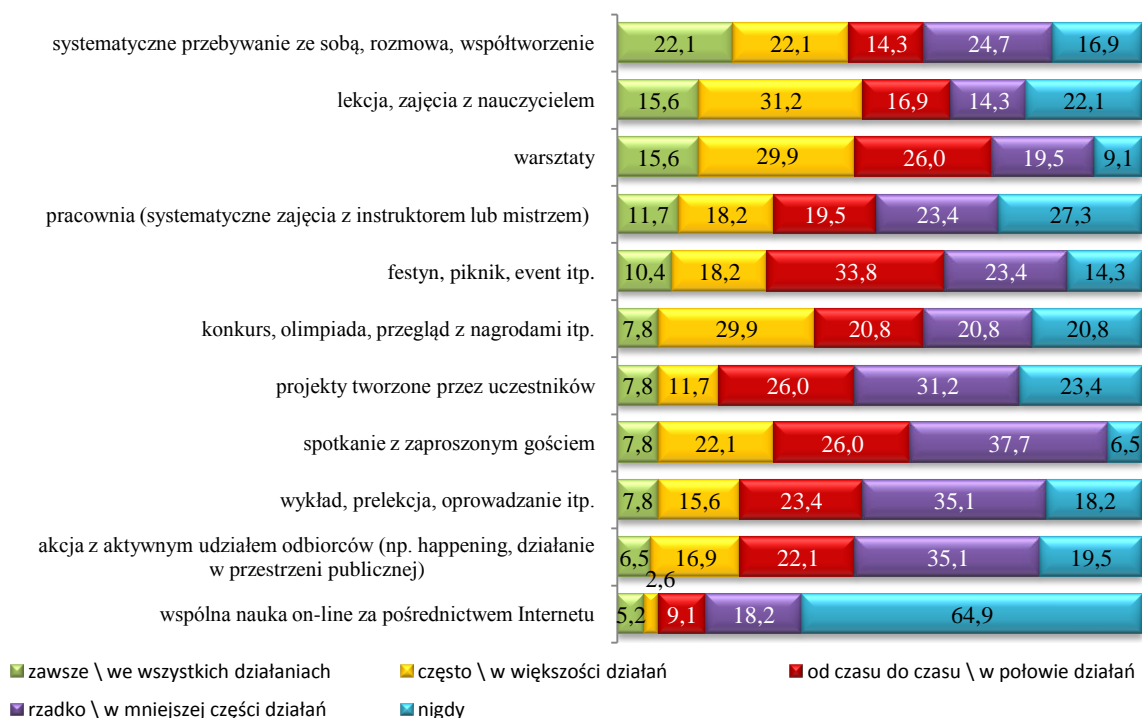
W przypadku przedstawicieli podmiotów określanych jako osoby fizyczne lub grupy nieformalne do najczęstszych – codziennych w pracy – form działań należą: systematyczne przebywanie ze sobą, rozmowa, współtworzenie (ok. 22%), warsztaty oraz lekcje, zajęcia z nauczycielem (po ok. 16%), pracownia, tj. systematyczne zajęcia z instruktorem lub mistrzem (ok. 12%), festyn, piknik, event itp. (ok. 10%), konkurs, olimpiada, przegląd z nagrodami itp., projekty tworzone przez uczestników, spotkanie z zaproszonym gościem oraz wykład, prelekcja, oprowadzanie itp. (odpowiednio po ok. 8%), akcja z aktywnym udziałem odbiorców, w tym np. happening, działanie w przestrzeni publicznej (ok. 7%) oraz wspólna nauka on-line za pośrednictwem Internetu (ok. 5%).

Do częstych, choć nie podejmowanych w pracy codziennie należą takie jak: lekcja, zajęcia z nauczycielem (ok. 31%), konkurs, olimpiada, przegląd z nagrodami itp. oraz warsztaty (po ok. 30%), spotkanie z zaproszonym gościem oraz systematyczne przebywanie ze sobą, rozmowa, współtworzenie (po ok. 22%), festyn, piknik, event itp. oraz pracownia, tj. systematyczne zajęcia z instruktorem lub mistrzem (po ok. 18%), akcja z aktywnym

udziałem odbiorców, w tym np. happening, działanie w przestrzeni publicznej (ok. 17%), wykład, prelekcja, oprowadzanie itp. (ok. 16%), projekty tworzone przez uczestników (ok. 12%), a także wspólna nauka on-line za pośrednictwem Internetu (ok. 3%).

Do kategorii działań, które nie są nigdy podejmowane zaliczają się natomiast takie jak: wspólna nauka on-line za pośrednictwem Internetu (ok. 65%), pracownia, tj. systematyczne zajęcia z instruktorem lub mistrzem, (ok. 27%), projekty tworzone przez uczestników (ok. 23%), lekcja, zajęcia z nauczycielem (ok. 22%), konkurs, olimpiada, przegląd z nagrodami itp. (ok. 21%), akcja z aktywnym udziałem odbiorców, w tym np. happening, działanie w przestrzeni publicznej (ok. 20%), wykład, prelekcja, oprowadzanie itp. (ok. 18%), systematyczne przebywanie ze sobą, rozmowa, współtworzenie (ok. 17%), festyn, piknik, event itp. (ok. 14%), warsztaty (ok. 9%), spotkanie z zaproszonym gościem (ok. 7%) – por. Wykres 28.

Wykres 28 Poszczególne formy działań edukacyjnych, według częstotliwości pojawiania się w działaniach reprezentowanego przez badanych podmiotu w ciągu ostatniego roku – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

Źródło: badania własne.

Inne odpowiedzi: akcje czytelnicze, film, teatr, instruktaż indywidualny, konferencje, plener malarski, prezentacja, uroczysta akademie, publikacje, sesje naukowe, szkolenia, teatr, warsztaty, uroczystości okolicznościowe, np. spotkanie z okazji dnia kobiet, akademie z okazji rocznicy odzyskania niepodległości, wycieczki edukacyjne, wycieczki historyczne, wycieczki krajoznawcze, wystawy, wywiady dziennikarskie, zajęcia literacko-plastyczne dla dzieci.

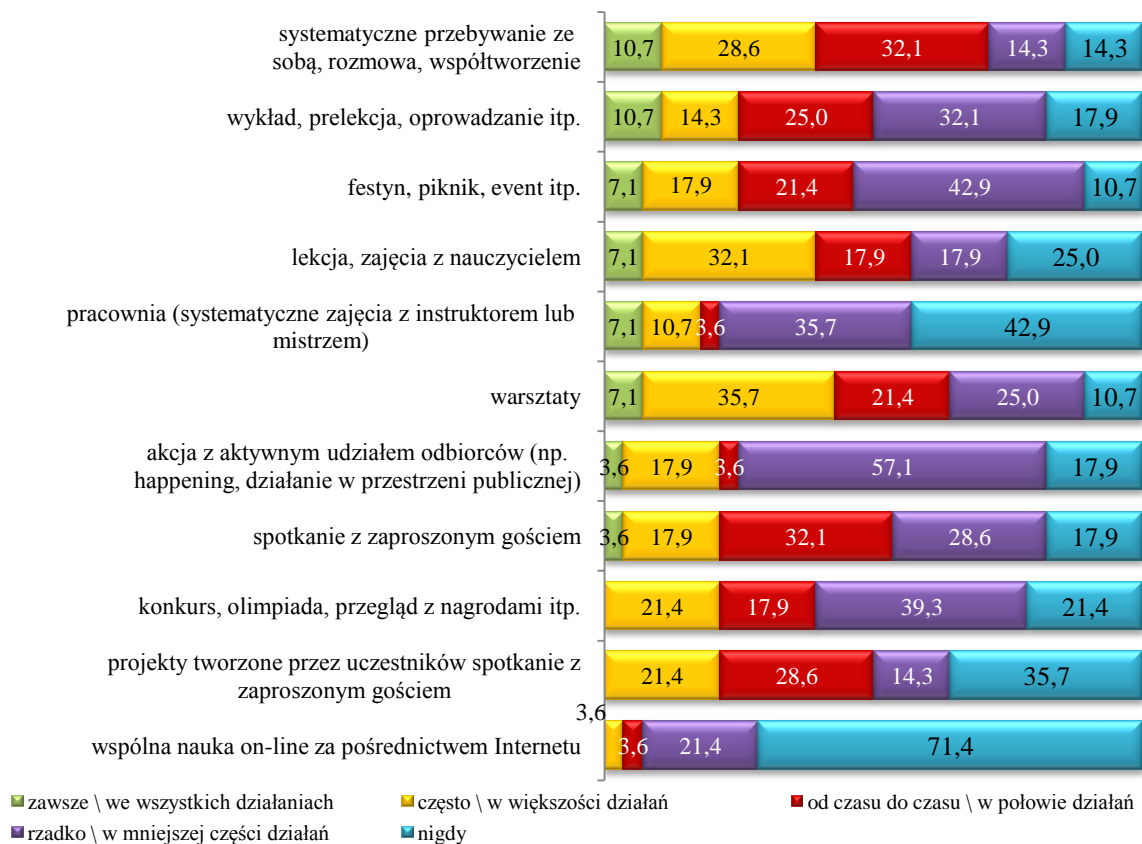

Do podstawowych form działań w zakresie edukacji kulturowej podejmowanych w codziennej pracy badanych osób fizycznych należą: systematyczne przebywanie ze sobą, rozmowa, współtworzenie oraz wykład, prelekcja, oprowadzanie itp. (po ok. 11%), festyn, piknik, event itp., lekcja, zajęcia z nauczycielem, pracownia (systematyczne zajęcia z instruktorem lub mistrzem) oraz warsztaty (po ok. 7%), akcja z aktywnym udziałem odbiorców (np. happening, działanie w przestrzeni publicznej) oraz spotkanie z zaproszonym gościem (po ok. 4%).

Działania podejmowane często, choć nie codziennie to: warsztaty (ok. 36%), lekcja, zajęcia z nauczycielem (ok. 32%), systematyczne przebywanie ze sobą, rozmowa, współtworzenie (ok. 29%), projekty tworzone przez uczestników spotkanie z zaproszonym gościem oraz konkurs, olimpiada, przegląd z nagrodami itp. (po ok. 21%), akcja z aktywnym udziałem odbiorców (np. happening, działanie w przestrzeni publicznej), festyn, piknik, event itp. oraz spotkanie z zaproszonym gościem (odpowiednio po ok. 18%), wykład, prelekcja, oprowadzanie itp. (ok. 14%), pracownia, a w tym m.in. systematyczne zajęcia z instruktorem lub mistrzem (ok. 11%), a także wspólna nauka on-line za pośrednictwem Internetu (ok. 4%).

Do działań, które nigdy nie są podejmowane przez badanych określanych jako osoby fizyczne zaliczają się takie jak: wspólna nauka on-line za pośrednictwem Internetu (ok. 72%), pracownia, tj. systematyczne zajęcia z instruktorem lub mistrzem (ok. 43%), projekty tworzone przez uczestników spotkanie z zaproszonym gościem (ok. 36%), lekcja, zajęcia z nauczycielem (ok. 25%), konkurs, olimpiada, przegląd z nagrodami itp. (ok. 22%), akcja z aktywnym udziałem odbiorców (np. happening, działanie w przestrzeni publicznej), spotkanie z zaproszonym gościem, wykład, prelekcja, oprowadzanie itp. (odpowiednio po ok. 18%), systematyczne przebywanie ze sobą, rozmowa, współtworzenie (ok. 14%), warsztaty oraz festyn, piknik, event itp. (po ok. 11%) – por. Wykres 29.

Wykres 29 Poszczególne formy działań edukacyjnych, według częstotliwości pojawiania się w działaniach reprezentowanego przez badanych podmiotu w ciągu ostatniego roku – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28)

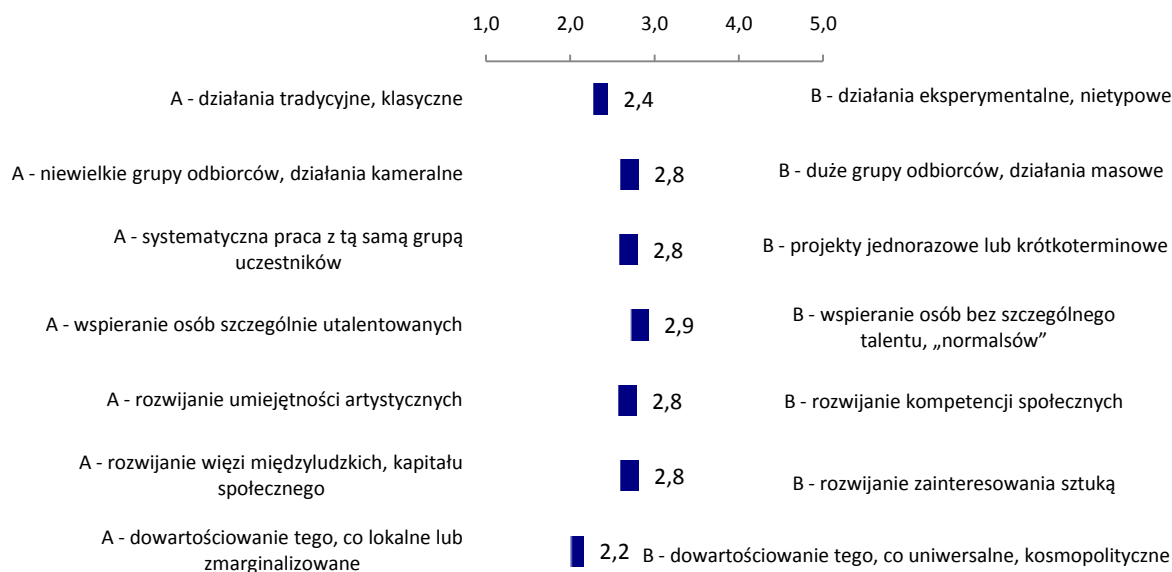
Źródło: badania własne.

3.5 Charakterystyka rodzajów działań w zakresie edukacji kulturowej

Na podstawie odpowiedzi reprezentantów badanych instytucji i organizacji (osób prawnych i grup nieformalnych) można stwierdzić, że w swojej działalności starają się zachować równowagę pomiędzy takimi przedsięwzięciami jak: angażujące niewielkie grupy odbiorców (działania kameralne) wobec tych skierowanych do dużych grupy odbiorców, (działania masowe), systematyczną pracą z tą samą grupą uczestników a projektami jednorazowymi lub krótkoterminowymi, wspieraniem osób szczególnie utalentowanych a wspieraniem osób bez szczególnego talentu, tzw. „normalsów”, rozwijaniem umiejętności artystycznych a rozwijaniem kompetencji społecznych, a także rozwijaniem więzi międzyludzkich (kapitału społecznego) a rozwijaniem zainteresowania sztuką. Z uzyskanych rezultatów wynika natomiast, że w tej kategorii badanych nieco bardziej kładzie się nacisk na działania tradycyjne (klasyczne) niż na działania eksperymentalne (nietypowe) oraz na dowartościowanie tego, co lokalne lub zmarginalizowane nad dowartościowaniem tego, co uniwersalne, kosmopolityczne – por. Wykres 30.

Wykres 30 Rodzaje działań edukacyjnych bliższych podmiotom reprezentowanym przez badanych – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

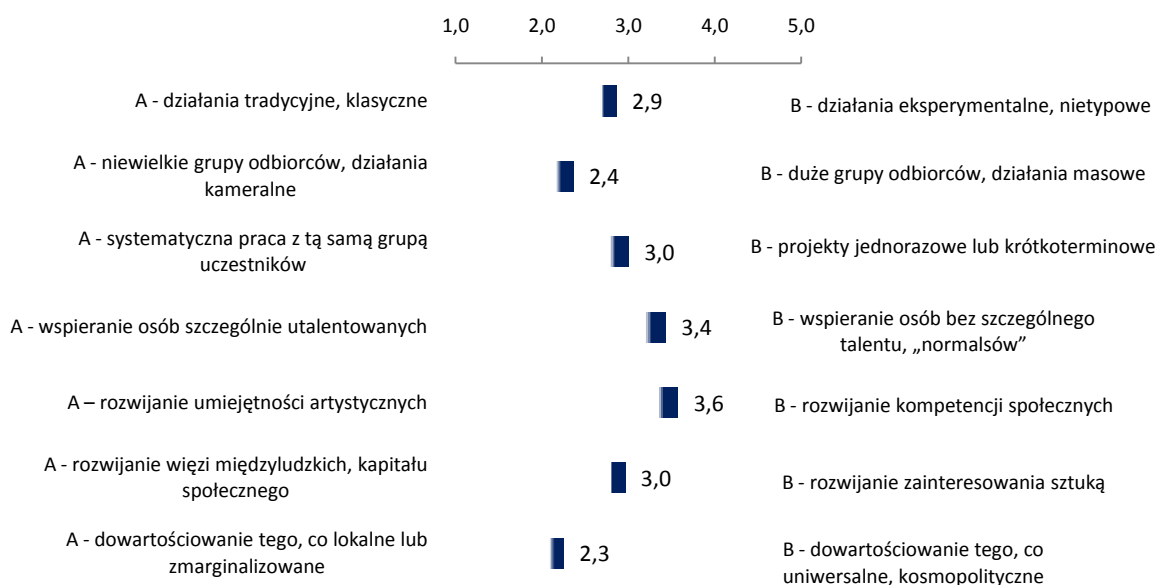

Źródło: badania własne.

Opisy poszczególnych form działalności wymienianych przez badanych przedstawicieli podmiotów o osobowości prawnej lub grup nieformalnych stanowią załącznik do niniejszego raportu – porównaj Aneks – *Opis przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturowej, współtworzonych lub współfinansowanych, stanowiących szczególny powód do dumy z uzasadnieniem (osoby prawne i grupy nieformalne)*.

W przypadku osób fizycznych można zauważyć, że ich działania z zakresu edukacji kulturowej były skierowane raczej do niewielkich grupy odbiorców (działania kameralne) niż do dużych grup odbiorców (działania masowe) oraz nieco bardziej były ukierunkowane na dowartościowanie tego, co lokalne lub zmarginalizowane niż tego co uniwersalne, kosmopolityczne. Dostrzegalne jest tu także nieco większe kładzenie nacisku na wspieranie osób bez szczególnego talentu, „normalsów” niż osób szczególnie utalentowanych oraz na rozwijanie kompetencji społecznych niż umiejętności artystycznych. Natomiast równowaga jest zachowywana w przypadku takich opozycji jak działania tradycyjne (klasyczne) a eksperymentalne (nietypowe), systematyczna praca z tą samą grupą uczestników a projekty jednorazowe lub krótkoterminowe oraz rozwijanie więzi międzyludzkich (kapitału społecznego) a rozwijanie zainteresowania sztuką – por. Wykres 31.

Wykres 31 Rodzaje działań edukacyjnych bliższych podmiotom reprezentowanym przez badanych – osoby fizyczne (Dane w %, N=28)

Źródło: badania własne.

Opisy poszczególnych form działalności wymienianych przez badanych o statusie osób fizycznych stanowią załącznik do niniejszego raportu – porównaj Aneks – *Opis przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturowej, współtworzonych lub współfinansowanych, stanowiących szczególnie powód do dumy z uzasadnieniem (osoby fizyczne)*.

3.5 Źródła wiedzy na temat edukacji kulturowej

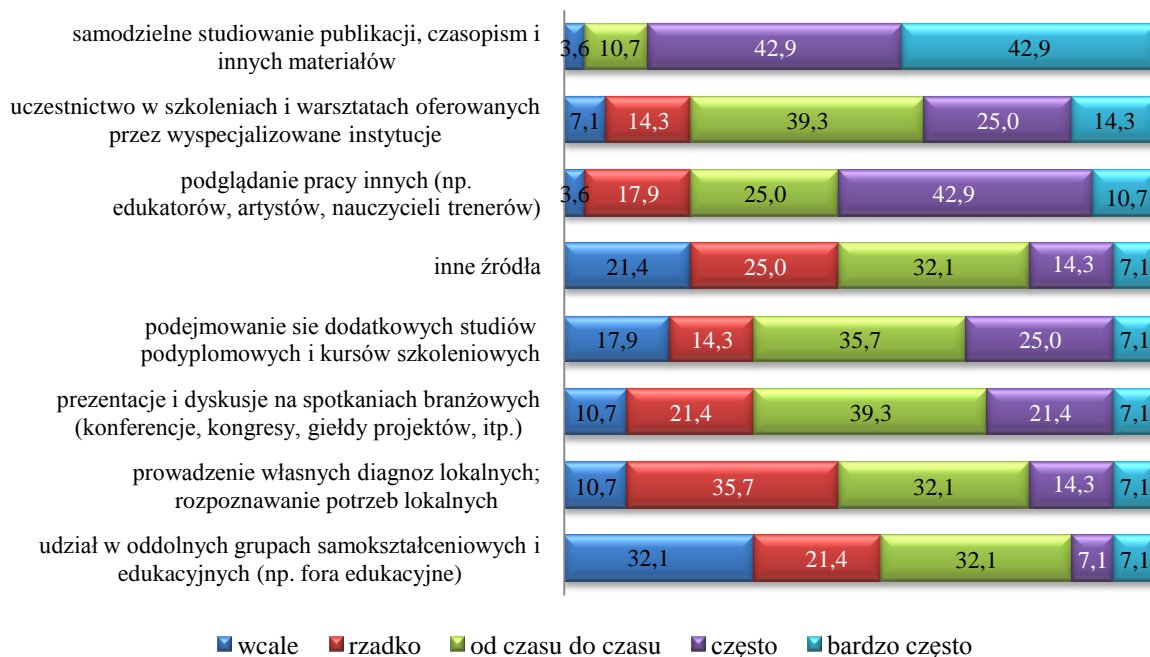
Kolejnym zagadnieniem jakie zostało poruszone w badaniach była częstotliwość korzystania z poszczególnych źródeł wiedzy i inspiracji dotyczących prowadzenia działań w obszarze edukacji i kultury. W tym kontekście badane osoby fizyczne bardzo często informacje pozyskiwały w następujący sposób: samodzielne studiowanie publikacji, czasopism i innych materiałów (ok. 43%), poprzez uczestnictwo w szkoleniach i warsztatach oferowanych przez wyspecjalizowane instytucje (ok. 14%), podglądanie pracy innych, np. edukatorów, artystów, nauczycieli trenerów (ok. 11%). Pozostałe bardzo często wykorzystywane źródła to: udział w oddolnych grupach samokształceniowych i edukacyjnych, np. fora edukacyjne, prowadzenie własnych diagnoz lokalnych, rozpoznawanie potrzeb lokalnych, prezentacje i dyskusje na spotkaniach branżowych, tj. konferencje, kongresy, giełdy projektów, itp. oraz podejmowanie się dodatkowych studiów podyplomowych i kursów szkoleniowych (odpowiednio po ok. 7%).

Respondenci często natomiast poszukiwali informacji z zakresu edukacji kulturowej w taki sposób jak: samodzielne studiowanie publikacji, czasopism i innych

materiałów oraz podglądanie pracy innych, np. edukatorów, artystów, nauczycieli trenerów (po ok. 43%), uczestnictwo w szkoleniach i warsztatach oferowanych przez wyspecjalizowane instytucje oraz podejmowanie się dodatkowych studiów podyplomowych i kursów szkoleniowych (po ok. 25%), prezentacje i dyskusje na spotkaniach branżowych, np. konferencje, kongresy, giełdy projektów, itp. (ok. 21%), prowadzenie własnych diagnoz lokalnych, rozpoznawanie potrzeb lokalnych (ok. 14%), a także udział w oddolnych grupach samokształceniowych i edukacyjnych, jak np. fora edukacyjne (ok. 7%).

Wśród takich działań, których badani nie podejmowali wcale najczęściej wskazywano na: udział w oddolnych grupach samokształceniowych i edukacyjnych, np. fora edukacyjne (ok. 32%), podejmowanie się dodatkowych studiów podyplomowych i kursów szkoleniowych (ok. 18%), prezentacje i dyskusje na spotkaniach branżowych, np. konferencje, kongresy, giełdy projektów, itp. oraz prowadzenie własnych diagnoz lokalnych, rozpoznawanie potrzeb lokalnych (po ok. 11%), uczestnictwo w szkoleniach i warsztatach oferowanych przez wyspecjalizowane instytucje (ok. 7%), samodzielne studiowanie publikacji, czasopism i innych materiałów oraz podglądanie pracy innych, np. edukatorów, artystów, nauczycieli trenerów (po ok. 4%) – por. Wykres 32.

Wykres 32 Częstotliwość korzystania z poszczególnych źródeł wiedzy i inspiracji dotyczących prowadzenia działań w obszarze edukacji i kultury – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28)

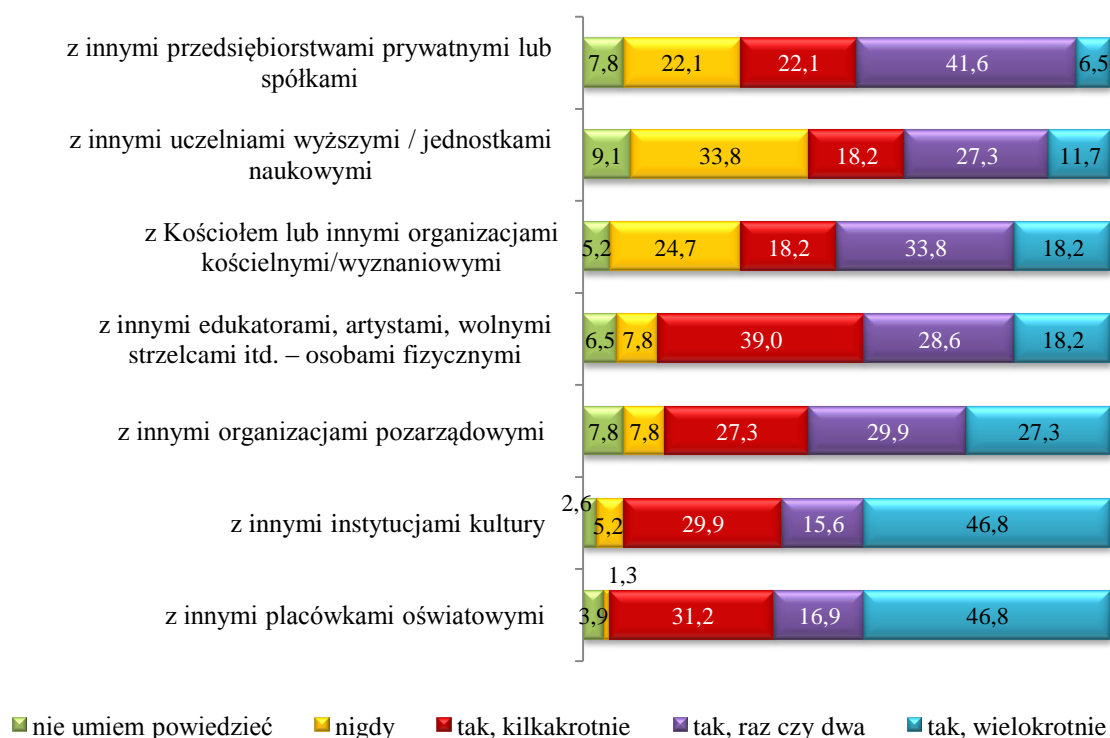
Źródło: badania własne.

3.7 Partnerzy działań w zakresie edukacji kulturowej

W przypadku osób prawnych oraz grup nieformalnych partnerami działań były najczęściej instytucje kultury oraz z placówki oświatowe (po ok. 47%). Stosunkowo często była także podejmowana współpraca z organizacjami pozarządowymi (ok. 27%), edukatorami, artystami, wolnymi strzelcami itd. osobami fizycznymi oraz z Kościołem lub innymi organizacjami kościelnymi/wyznaniowymi (po ok. 18%), a także uczelniami wyższymi / jednostkami naukowymi (ok. 12%). W pozostałych odpowiedziach wskazujących na częste kontakty pojawiały się przedsiębiorstwa prywatne lub spółki (ok. 7%).

W tej kategorii badanych w kontekście braku współpracy najczęściej wymieniano uczelnie wyższe / jednostki naukowe (ok. 34%), Kościół lub inne organizacje kościelne / wyznaniowe (ok. 25%), przedsiębiorstwa prywatne lub spółki (ok. 22%). Wspominano tu także o braku partnerskich kontaktów z edukatorami, artystami, wolnymi strzelcami itd. osobami fizycznymi oraz organizacjami pozarządowymi (po ok. 8%). Najrzadziej wskazywano na brak kooperacji z instytucjami kultury (ok. 5%) oraz placówkami oświatowymi (ok. 1%) – por. Wykres 33.

Wykres 33 Partnerzy działań z zakresu edukacji kulturowej w ostatnich trzech latach – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

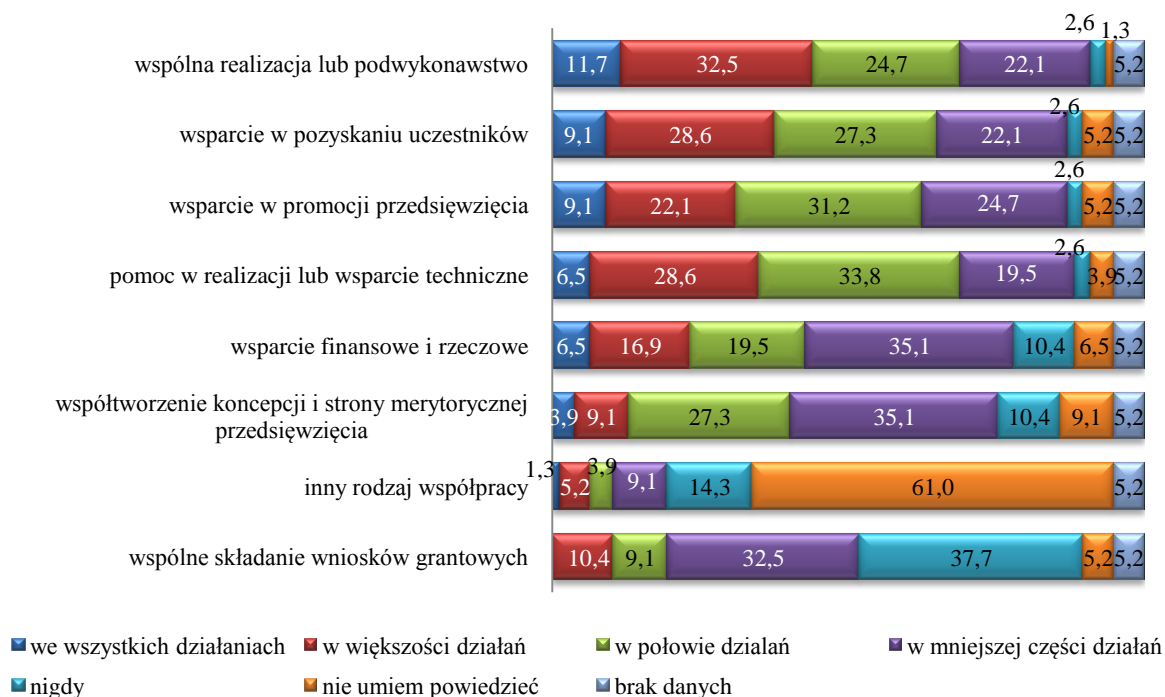

Źródło: badania własne.

W odniesieniu do form współpracy z zakresu edukacji kulturowej w ostatnich trzech latach w przypadku osób prawnych we wszystkich działaniach uwzględniano takie kwestie jak: wspólna realizacja lub podwykonawstwo (ok. 12% badanych), wsparcie w promocji przedsięwzięcia oraz wsparcie w pozyskaniu uczestników (po ok. 9%), wsparcie finansowe i rzeczowe oraz pomoc w realizacji lub wsparcie techniczne (po ok. 7%), współtworzenie koncepcji i strony merytorycznej przedsięwzięcia (ok. 4%) oraz inny rodzaj współpracy (ok. 1%). W tej grupie badanych w większości działań pojawiały się takie aspekty jak: wspólna realizacja lub podwykonawstwo (ok. 33%), wsparcie w pozyskaniu uczestników oraz pomoc w realizacji lub wsparcie techniczne (po ok. 29%), wsparcie w promocji przedsięwzięcia (ok. 22%), wsparcie finansowe i rzeczowe (ok. 17%), wspólne składanie wniosków grantowych (ok. 10%), współtworzenie koncepcji i strony merytorycznej przedsięwzięcia (ok. 9%), a także inny rodzaj współpracy (ok. 5%).

Nigdy natomiast nie pojawiały się takie działania jak wspólne składanie wniosków grantowych (ok. 38%), wsparcie finansowe i rzeczowe oraz współtworzenie koncepcji i strony merytorycznej przedsięwzięcia (po ok. 10%), wspólna realizacja lub podwykonawstwo, wsparcie w pozyskaniu uczestników, pomoc w realizacji lub wsparcie techniczne oraz wsparcie w promocji przedsięwzięcia (odpowiednio po ok. 3%) – por. Wykres 34.

Wykres 34 Formy współpracy z zakresu edukacji kulturowej w ostatnich trzech latach – osoby prawne i grupy nieformalne –
(Dane w %, N=77)

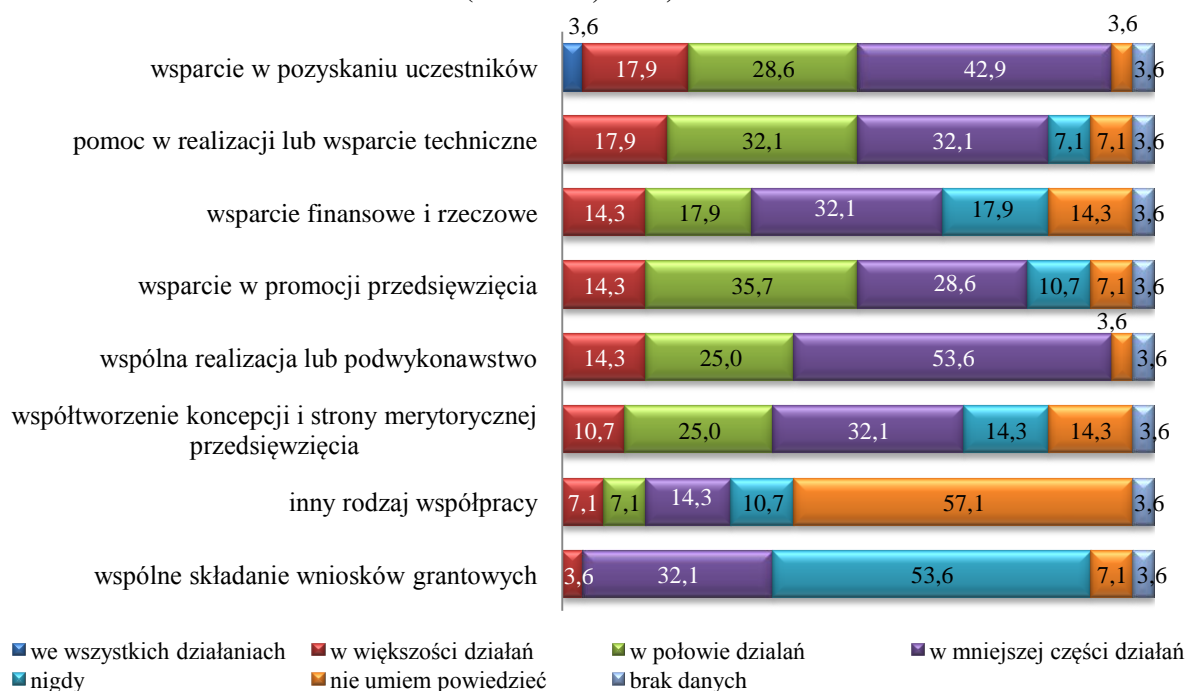
Źródło: badania własne.

Inna odpowiedź: wspólne szkolenia, wymiana doświadczeń, wynajem sali na akcje, zaproszenie jako gościa honorowego, patrona imprezy, trenera/coacha prowadzącego prelekcje

W przypadku osób fizycznych jedynie w ok. 4% odpowiedzi wspomniano, iż we wszystkich działaniach z zakresu edukacji kulturowej pojawia się wsparcie w pozyskaniu uczestników. Natomiast w większości przedsięwzięć omawianego typu występowały takie kwestie jak wsparcie w pozyskaniu uczestników oraz pomoc w realizacji lub wsparcie techniczne (po ok. 18% badanych), wspólna realizacja lub podwykonawstwo, wsparcie w promocji, wsparcie finansowe i rzeczowe (po ok. 14%), współtworzenie koncepcji i strony merytorycznej przedsięwzięcia (ok. 11%), inny rodzaj współpracy (ok. 7%), a także wspólne składanie wniosków grantowych (ok. 4%).

W wypowiedziach części badanych osób fizycznych pojawiały się także wypowiedzi wskazujące na brak jakiegokolwiek współpracy o charakterze wspólnego składania wniosków grantowych (ok. 54%), wsparcia finansowego i rzeczowego (ok. 18%), współtworzenia koncepcji i strony merytorycznej przedsięwzięcia (ok. 14%), wsparcia w promocji przedsięwzięcia oraz innego rodzaju współpracy (po ok. 11%), a także pomocy w realizacji lub wsparcia technicznego (ok. 7%) – por. Wykres 35.

Wykres 35 Formy współpracy z zakresu edukacji kulturowej w ostatnich trzech latach – osoby fizyczne –
(Dane w %, N=28)

Źródło: badania własne.

Inna odpowiedź: nie umiem powiedzieć

Porównując ze sobą formy współpracy z zakresu edukacji kulturowej w ostatnich trzech latach podejmowanych przez osoby prawne i fizyczne można zauważyć, że największe podobieństwa wystąpiły tu w kontekście współtworzenia koncepcji i strony merytorycznej przedsięwzięć ($Z=0,806$), gdzie w obu przypadkach wystąpił bardzo

podobny odsetek w poszczególnych kategoriach odpowiedzi. Największe różnice wystąpiły tu w przypadku odpowiedzi dotyczących wspólnej realizacji lub podwykonawstwa przedsięwzięć w zakresie edukacji kulturowej ($Z=0,492$), które to działanie występowała zdecydowanie częściej w przypadku przedstawicieli podmiotów o osobowości prawnej niż osób fizycznych – por. Zestawienie 2.

Zestawienie 2 Formy współpracy osoby prawne (i grupy nieformalne) a osoby fizyczne – względny wskaźnik podobieństwa struktur

Formy współpracy	Z
współtworzenie koncepcji i strony merytorycznej przedsięwzięcia	0,806
wsparcie finansowe i rzeczowe	0,735
wspólne składanie wniosków grantowych	0,697
wsparcie w promocji przedsięwzięcia	0,688
pomoc w realizacji lub wsparcie techniczne	0,660
wsparcie w pozyskaniu uczestników	0,638
wspólna realizacja lub podwykonawstwo	0,492

Źródło: opracowanie własne.

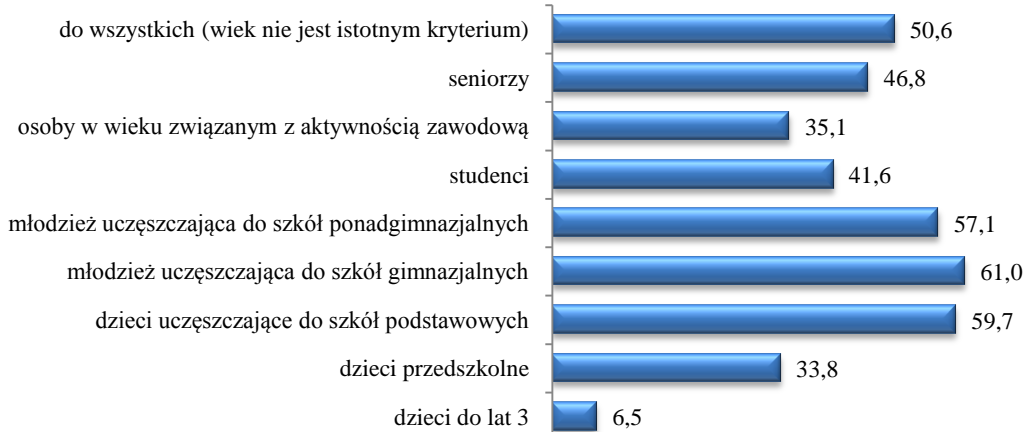
Wykaz partnerskich podmiotów wskazanych przez badanych reprezentujących podmioty prawne i osoby fizyczne znajduje się w aneksie niniejszego raportu – porównaj Aneks – *Podmioty oraz osoby zajmujące się edukacją kulturową w otoczeniu badanych osób, których doświadczenia warto uwzględnić w prowadzonych badaniach nad wspomnianym rodzajem edukacji albo do których warto skierować informacje o bezpłatnych szkoleniach oraz konkursie grantowym organizowanych w ramach projektu (wskazania osób prawnych i grup nieformalnych)* oraz – *Podmioty oraz osoby zajmujące się edukacją kulturową w otoczeniu badanych osób, których doświadczenia warto uwzględnić w prowadzonych badaniach nad wspomnianym rodzajem edukacji albo do których warto skierować informacje o bezpłatnych szkoleniach oraz konkursie grantowym organizowanych w ramach projektu (wskazania osób fizycznych)*.

3.8 Odbiorcy działań prowadzonych w obszarze edukacji kulturowej

Działania podejmowane przez instytucje i organizacje (osoby prawne lub grupy nieformalne) reprezentowane przez badanych najczęściej były skierowane do młodzieży uczęszczającej do szkół gimnazjalnych (ok. 61%). Często aktywność wspomnianych podmiotów była też ukierunkowana na dzieci uczęszczające do szkół podstawowych (ok. 60%), młodzież ze szkół ponagimnazjalnych (ok. 57%). Ważnymi grupami odbiorców byli także seniorzy (ok. 47%), studenci (ok. 42%), osoby w wieku związanym z aktywnością zawodową (ok. 35%) oraz dzieci przedszkolne (ok. 34%). Najrzadziej były to dzieci poniżej 3 roku życia. Ponadto w przypadku co drugiego podmiotu jego działalność była skierowana do wszystkich bez względu na wiek i status (ok. 51%) – por. Wykres 36.

Wykres 36 Grupy wiekowe odbiorców działań w obszarze edukacji kulturowej – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

Uwaga! Dane nie sumują się do 100% ponieważ respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi. Źródło: badania własne.

Do szczególnych grup odbiorców badanych instytucji lub organizacji (osób prawnych lub grup nieformalnych) należą osoby niepełnosprawne (ok. 29%), osoby związane z sektorem kultury (ok. 26%), grupy wykluczonych społecznie (ok. 18%), społeczność w sieci, użytkownicy aplikacji (ok. 12%), mniejszości etniczne i religijne (ok. 10%), inne szczególne rodzaje grup (ok. 8%), bezrobotni (ok. 4%) oraz seniorzy (ok. 3%). Najrzadziej w tym kontekście pojawiały się takie odpowiedzi jak: dzieci z rodzin patologicznych, mieszkający poza granicami Polski, organizacje pozarządowe, osoby samotne, osoby z terenów wiejskich, osoby zainteresowane muzyką, konkretnymi jej gatunkami oraz artystami, subkultury oraz społeczność lokalna (odpowiednio po ok. 1%) – por. Wykres 37.

Wykres 37 Szczególne rodzaje grup docelowych, do których kierowana jest działalność w zakresie edukacji kulturowej – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

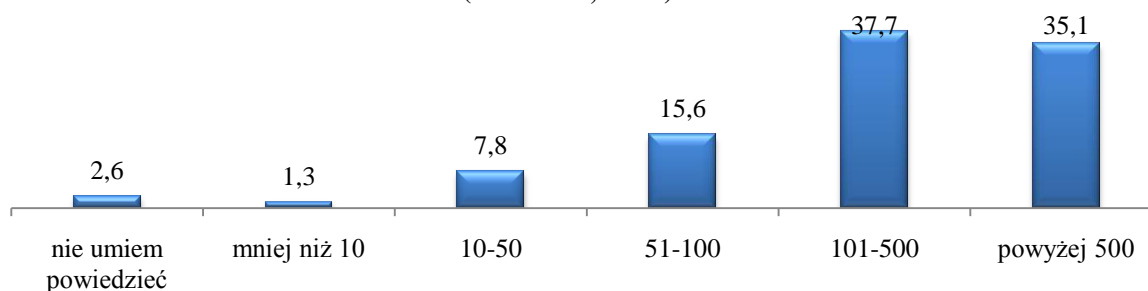

Uwaga! Dane nie sumują się do 100% ponieważ respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi. Źródło: badania własne.

W przypadku odpowiedzi uzyskanych od osób prawnych lub przedstawicieli grup nieformalnych dotyczących szacunkowej liczby bezpośrednich odbiorców ich działań związanych z edukacją kulturową w zeszłym roku najczęściej wskazywano, że było to od 101 do 500 osób (ok. 38%). Prawie równie częste były też działania skierowane do grup powyżej 500 osób (ok. 35%). W pozostałych przypadkach było to od 51 do 100 osób (ok. 16%), od 10 do 50 osób (ok. 8%), mniej niż 10 osób (ok. 1%). Niektórzy badani nie potrafili określić tej liczby (ok. 3%) – por. Wykres 38.

Wykres 38 Szacunkowa liczba bezpośrednich odbiorców działań związanych z edukacją kulturową w zeszłym roku (osób, które skorzystały z oferty, wzięły udział w przedsięwzięciach lub projektach) – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

Źródło: badania własne.

W przypadku osób fizycznych najczęściej odpowiadano, że kierują oni swoje działania z zakresu edukacji kulturowej do wszystkich osób bez względu na ich wiek (ok. 58%). Natomiast spośród wyróżnionych przez badanych grup wiekowych, do których były skierowane ich działania to najczęściej młodzież uczęszczająca do szkół gimnazjalnych (ok. 36%). Do istotnych kategorii odbiorców należały także dzieci uczęszczające do szkół podstawowych (ok. 32%), osoby w wieku związanym z aktywnością zawodową (ok. 29%), seniorzy (ok. 25%), studenci (ok. 21%) oraz dzieci przedszkolne (ok. 14%). W tym kontekście najrzadziej wskazywano na dzieci do lat 3 (ok. 4%) – por. Wykres 39.

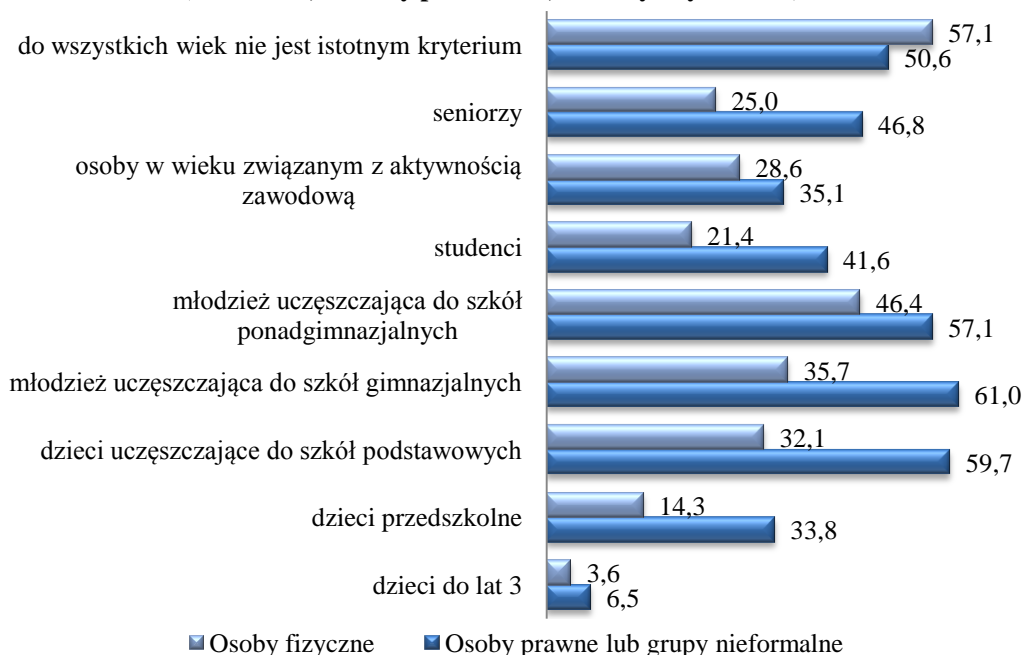
Wykres 39 Grupy wiekowe, do których skierowana jest działalność w obszarze edukacji kulturowej – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28)

Uwaga! Dane nie sumują się do 100% ponieważ respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi. Źródło: badania własne.

Porównanie grup docelowych badanych osób prawnych i fizycznych wykazuje, że pierwsi z wymienionych częściej niż drudzy starają się dotrzeć ze swoimi działaniami z zakresu edukacji kulturowej do prawie wszystkich z wymienionych odbiorców, tj.: młodzieży uczęszczającej do szkół ponadgimnazjalnych i gimnazjalnych, dzieci uczęszczających do szkół podstawowych, studentów, osób w wieku związanym z aktywnością zawodową oraz seniorów. Natomiast osoby fizyczne, częściej niż prawne starają się dotrzeć do wszystkich odbiorców bez różnicy na wiek – por. Wykres 40.

Wykres 40 Porównanie grup docelowych działań badanych przedstawicieli osób prawnych (i grup nieformalnych) oraz osób fizycznych (Dane w %, N osoby prawne=77, N osoby fizyczne=28)

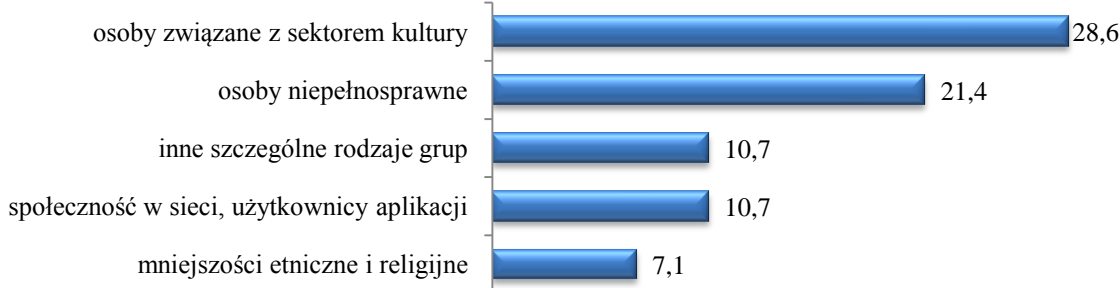

Uwaga! Dane nie sumują się do 100% ponieważ respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi. Źródło: badania własne.

Podobieństwo grup docelowych działań osób prawnych i fizycznych można określić jako przeciętne ($Z=0,647$).

Do najczęściej wymienianych przez osoby fizyczne szczególnych grup docelowych działań z zakresu edukacji kulturowej należą osoby związane z sektorem kultury (ok. 29%). W tym kontekście wymieniano także: osoby niepełnosprawne (ok. 21%), społeczność w sieci, użytkownicy aplikacji oraz inne szczególne rodzaje grup (po ok. 11%), a także mniejszości etniczne i religijne (ok. 7%) – por. Wykres 41.

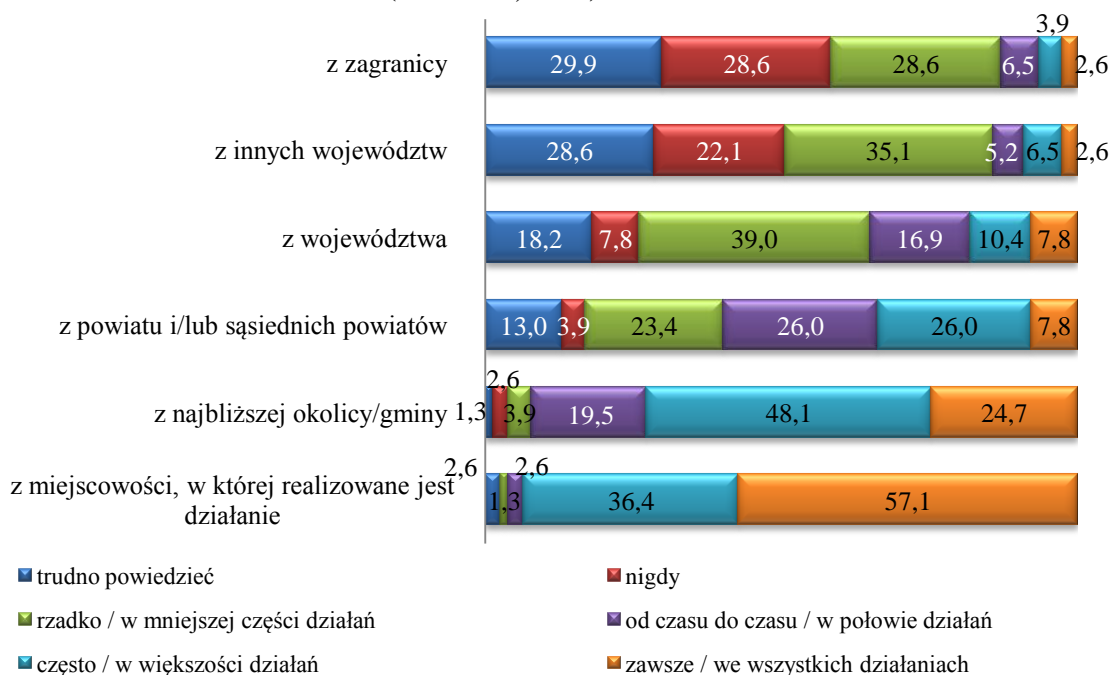
Wykres 41 Szczególne rodzaje grup docelowych, do których kierowana jest działalność w zakresie edukacji kulturowej – osoby fizyczne
(Dane w %, N=28)

Uwaga! Dane nie sumują się do 100% ponieważ respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi. Źródło: badania własne.

W odniesieniu do pochodzenia odbiorców działań związanych z edukacją kulturową w przypadku badanych osób prawnych i grup nieformalnych najczęściej mowa była o osobach z miejscowości, w których znajduje się główna siedziba reprezentowanego podmiotu (ok. 57%). W tym kontekście wskazywano także na osoby z najbliższego otoczenia – gminy (ok. 25%), powiatu (lub powiatów przyległych) oraz województwa (po ok. 8%). Często działania takie były kierowane przeważnie do odbiorców z najbliższego otoczenia – gminy (ok. 48%), miejscowości (ok. 36%), powiatu lub powiatów przyległych (ok. 26%), a także województwa (ok. 10%), innych województw (ok. 7%) oraz z zagranicy (ok. 4%) – por. Wykres 42.

Wykres 42 Pochodzenie odbiorców działań związanych z edukacją kulturową – osoby prawne i grupy nieformalne
(Dane w %, N=77)

Źródło: badania własne.

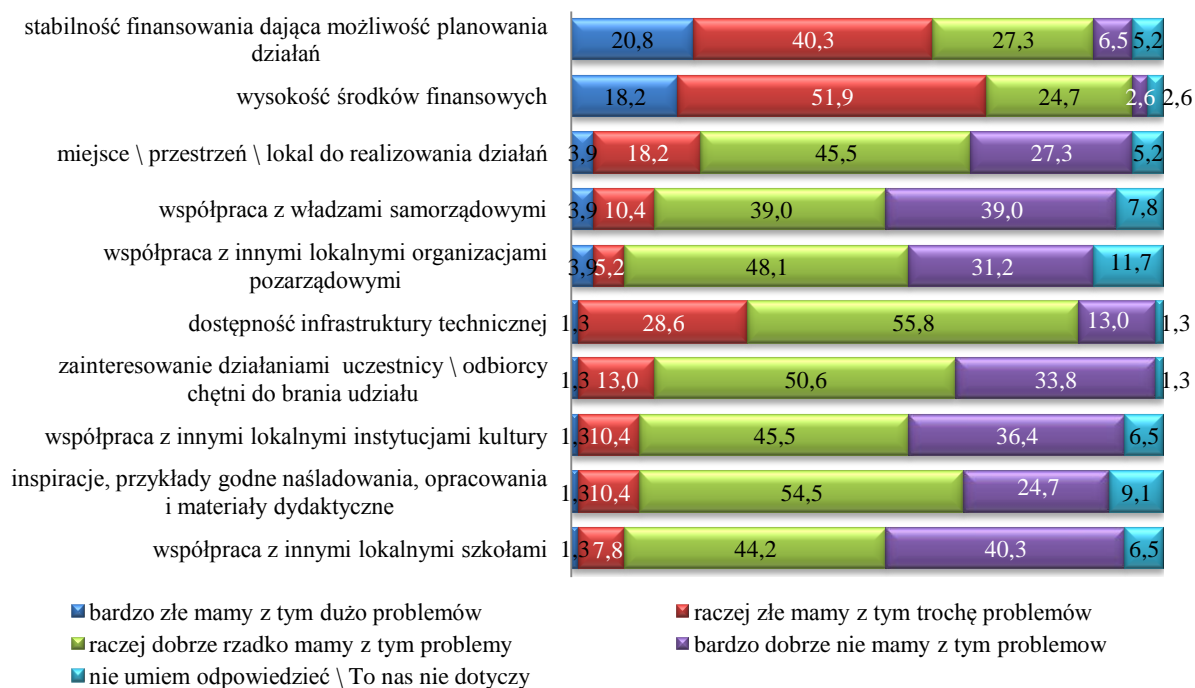

3.9 Postrzeganie własnych działań w zakresie edukacji kulturowej

Respondenci reprezentujący podmioty o osobowości prawnej lub grupy nieformalne bardzo dobrze ocenili takie aspekty działalności swoich instytucji lub organizacji jak: współpraca z innymi lokalnymi szkołami (ok. 40%), współpraca z władzami samorządowymi (ok. 39%), współpraca z innymi lokalnymi instytucjami kultury (ok. 36%), zainteresowanie działaniami uczestnicy – odbiorcy chętni do brania udziału (ok. 34%), współpraca z innymi lokalnymi organizacjami pozarządowymi (ok. 31%), miejsce, przestrzeń, lokal do realizowania działań (ok. 27%), inspiracje, przykłady godne naśladowania, opracowania i materiały dydaktyczne (ok. 25%), dostępność infrastruktury technicznej (ok. 13%). Jako bardzo dobrą oceniło stabilność finansowania dającą możliwość planowania działań ok. 7% badanych, a wysokość środków finansowych jedynie ok. 3%.

Bardzo duże problemy związane z działalnością z zakresu edukacji kulturowej wiążą się natomiast ze stabilnością finansowania dającą możliwość planowania działań (ok. 21%), wysokością środków finansowych (ok. 18%), miejscem, przestrzenią, lokalem do realizowania działań, współpracą z innymi lokalnymi organizacjami pozarządowymi oraz współpracą z władzami samorządowymi (odpowiednio po ok. 4%). Duży problem sygnalizowano także w odniesieniu do dostępności infrastruktury technicznej, inspiracji, przykładów godnego naśladowania, opracowań i materiałów dydaktycznych, współpracy z innymi lokalnymi instytucjami kultury, współpracy z innymi lokalnymi szkołami oraz zainteresowania działaniami i liczby odbiorców chętnych do brania w nich udziału (odpowiednio po ok. 1%) – por. Wykres 43.

Wykres 43 Subiektywna ocena poszczególnych aspektów działań z zakresu edukacji kulturowej, którymi zajmuje się podmiot reprezentowany przez badanych – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

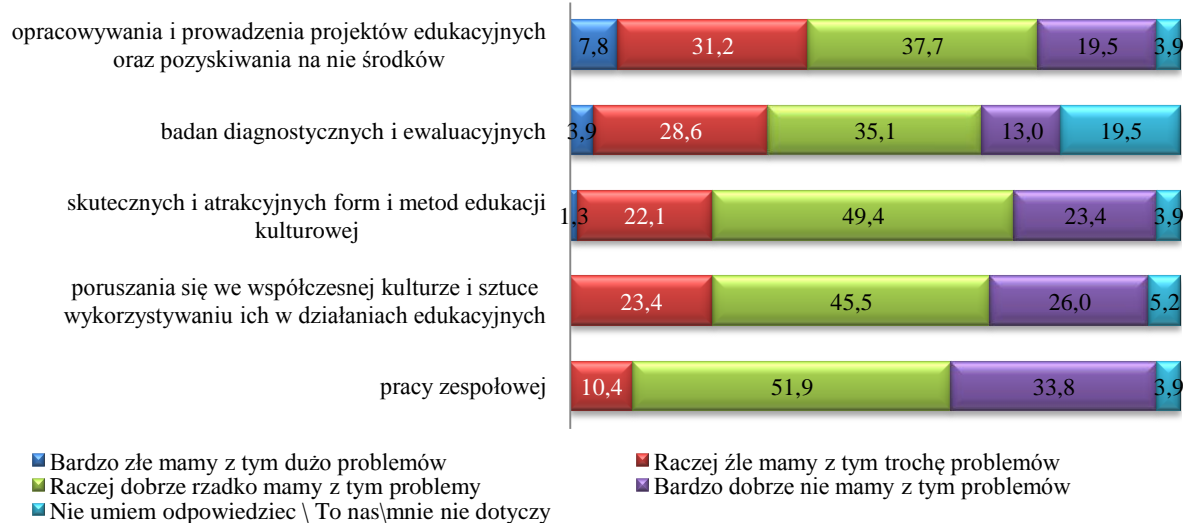

Źródło: badania własne.

Badani przedstawiciele podmiotów prawnych i grup nieformalnych poproszeni o wyrażenie swojej subiektywnej oceny odnośnie poziomu wiedzy i kompetencji współpracowników w swoich instytucjach lub organizacjach bardzo dobrze ocenili lub stwierdzili, że nie mają problemów z takimi aspektami działalności jak: praca zespołowa (ok. 34%), poruszanie się we współczesnej kulturze i sztuce wykorzystywanie ich w działaniach edukacyjnych (ok. 26%), skuteczne i atrakcyjne formy i metody edukacji kulturowej (ok. 23%), opracowywanie i prowadzenie projektów edukacyjnych oraz pozyskiwanie na nie środków (ok. 20%), badania diagnostyczne i ewaluacyjne (ok. 13%).

Natomiast najbardziej krytyczne oceny uzyskały kompetencje współpracowników odnośnie takich zagadnień jak: opracowywanie i prowadzenie projektów edukacyjnych oraz pozyskiwania na nie środków (ok. 8%), badania diagnostyczne i ewaluacyjne (ok. 4%), skuteczne i atrakcyjne formy i metody edukacji kulturowej (ok. 1%) – por. Wykres 44.

Wykres 44 Subiektywna ocena wiedzy i kompetencji pracowników instytucji reprezentowanych przez badanych w zakresie poszczególnych kategorii działań – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

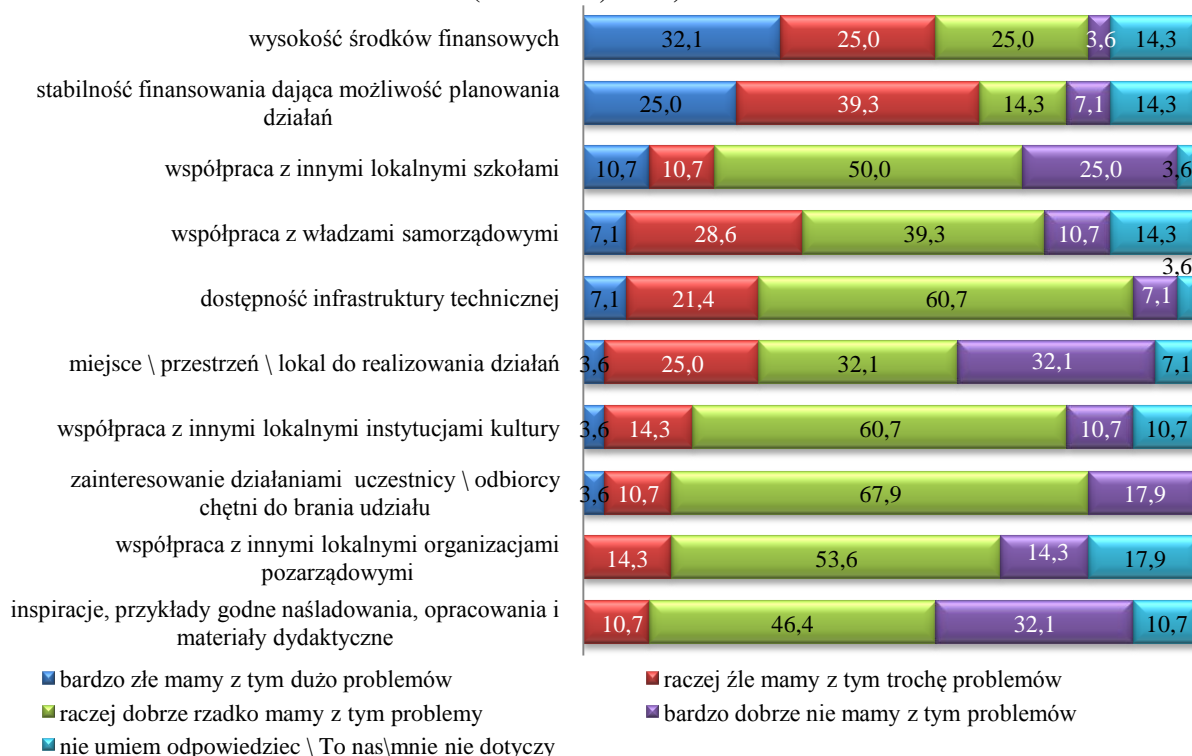

Źródło: badania własne.

Osoby fizyczne, które uczestniczyły w badaniach zostały poproszone o ustosunkowanie się do poszczególnych aspektów swoich działań. W tym kontekście bardzo dobrze oceniono swoją aktywność lub wskazano na brak problemów w przypadku takich zagadnień jak: inspiracje, przykłady godne naśladowania, opracowania i materiały dydaktyczne oraz miejsce, przestrzeń, lokal do realizowania działań (po ok. 32%), współpraca z innymi lokalnymi szkołami (ok. 25%), zainteresowanie działaniami uczestnicy – odbiorcy chętni do brania udziału (ok. 18%), współpraca z innymi lokalnymi organizacjami pozarządowymi (ok. 14%), współpraca z innymi lokalnymi instytucjami kultury oraz z władzami samorządowymi (po ok. 11%), dostępność infrastruktury technicznej oraz stabilność finansowania dająca możliwość planowania działań (po ok. 7%), a także wysokość środków finansowych (ok. 4%).

W tej kategorii badanych negatywne oceny (badani mają z tym dużo problemów) otrzymały takie kwestie jak: wysokość środków finansowych (ok. 32%), stabilność finansowania dająca możliwość planowania działań (ok. 25%), współpraca z innymi lokalnymi szkołami (ok. 11%), dostępność infrastruktury technicznej oraz współpraca z władzami samorządowymi (po ok. 7%), miejsce, przestrzeń, lokal do realizowania działań, współpraca z innymi lokalnymi instytucjami kultury oraz zainteresowanie działaniami uczestnicy – odbiorcy chętni do brania udziału (odpowiednio po ok. 4%) – por. Wykres 45.

Wykres 45 Subiektywna ocena poszczególnych aspektów działań z zakresu edukacji kulturowej, którymi zajmuje się badani – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28)

Źródło: badania własne.

Porównanie subiektywnych ocen poszczególnych aspektów działania w zakresie edukacji kulturowej wyrażonych przez przedstawicieli podmiotów o osobowości prawnej oraz osób fizycznych wykazało duże podobieństwo po względem poglądu na kwestię inspiracji, przykładów godnych naśladowania, opracowań i materiałów dydaktycznych ($Z=0,826$), które przeważnie nie sprawiają badanym większych problemów. Największe różnice natomiast zaobserwowano w przypadku współpracy z władzami samorządowymi ($Z=0,559$), przy czym osoby prawne mają w tym względzie nieco lepsze doświadczenia niż osoby fizyczne – por. Zestawienie 3.

Zestawienie 3 Porównanie subiektywnej ocena poszczególnych aspektów działań z zakresu edukacji kulturowej, którymi zajmuje się podmiot reprezentowany przez badanych – osoby prawne (i grupy nieformalne) oraz osoby fizyczne – względny wskaźnik podobieństwa struktur

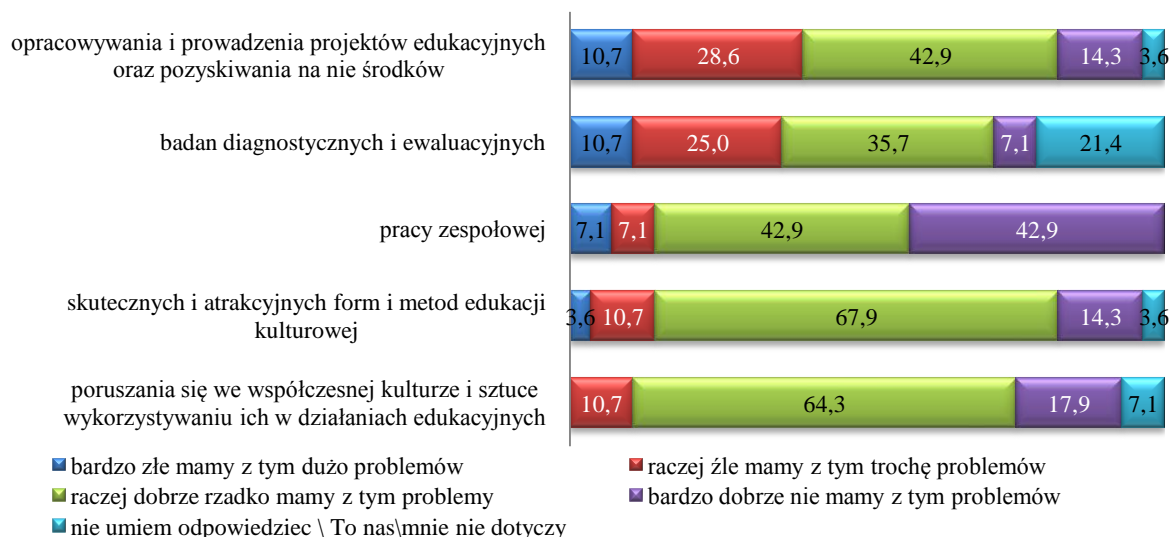
Kategorie zagadnień	Z
inspiracje, przykłady godne naśladowania, opracowania i materiały dydaktyczne	0,828
dostępność infrastruktury technicznej	0,770
miejsce \ przestrzeń \ lokal do realizowania działań	0,760
stabilność finansowania dająca możliwość planowania działań	0,755
współpraca z innymi lokalnymi szkołami	0,692
zainteresowanie działaniami uczestnicy \ odbiorcy chętni do brania udziału	0,674
współpraca z innymi lokalnymi organizacjami pozarządowymi	0,656
współpraca z innymi lokalnymi instytucjami kultury	0,592
wysokość środków finansowych	0,575
współpraca z władzami samorządowymi	0,559

Źródło: opracowanie własne.

Respondenci (osoby fizyczne) poproszeni o ocenę własnych kompetencji w zakresie poszczególnych działań związanych z edukacją kulturową bardzo dobrze ocenili (wskazali, że nie mają z tym problemów) takie kwestie jak: praca zespołowa (ok. 43%), poruszanie się we współczesnej kulturze i sztuce wykorzystywanie ich w działaniach edukacyjnych (ok. 18%), opracowywanie i prowadzenie projektów edukacyjnych i pozyskiwanie na nie środków oraz skuteczne i atrakcyjne formy i metody edukacji kulturowej (po ok. 14%), a także badania diagnostyczne i ewaluacyjne (ok. 7%).

Najbardziej krytyczne oceny badanych osób fizycznych uzyskały takie zagadnienia jak: umiejętności w zakresie badań diagnostycznych i ewaluacyjnych oraz opracowywanie i prowadzenie projektów edukacyjnych i pozyskiwanie na nie środków (po ok. 11%), praca zespołowa (ok. 7%), a także skuteczne i atrakcyjne formy i metody edukacji kulturowej (ok. 4%) – por. Wykres 46.

Wykres 46 Subiektywna ocena własnej wiedzy i kompetencji w zakresie poszczególnych kategorii działań – osoby fizyczne–
(Dane w %, N=28)

Źródło: badania własne.

Porównanie subiektywnych ocen respondentów reprezentujących podmioty o osobowości prawnej i badanych będących osobami fizycznymi wykazało duże podobieństwo w kwestii opracowywania i prowadzenia projektów edukacyjnych oraz pozyskiwania na nie środków ($Z=0,850$). Największe różnice w tym zestawieniu wystąpiły w przypadku znajomość skutecznych i atrakcyjnych form i metod edukacji kulturowej ($Z=0,656$), przy czym lepsze oceny wystawili sobie badani będący osobami fizycznymi, niż reprezentanci podmiotów o osobowości prawnej zrobili to w odniesieniu do swoich współpracowników – por. Zestawienie 4.

Zestawienie 4 Porównanie subiektywnej oceny wiedzy i kompetencji pracowników instytucji reprezentowanych przez badanych w zakresie poszczególnych kategorii działań – osoby prawne (i grupy nieformalne) oraz osoby fizyczne – względny wskaźnik podobieństwa struktur

Kategorie zagadnień	Z
opracowywanie i prowadzenie projektów edukacyjnych i pozyskiwanie na nie środków	0,850
badania diagnostyczne i ewaluacyjne	0,828
praca zespołowa	0,721
umiejętności poruszania się we współczesnej kulturze i sztuce wykorzystywanie ich w działaniach edukacyjnych	0,656
znajomość skutecznych i atrakcyjnych form i metod edukacji kulturowej	0,656

Zródło: opracowanie własne.

3.10 Aplikowanie o wsparcie finansowe

Istotnym elementem działalności w zakresie edukacji kulturowej jest kwestia pozyskiwania środków na przedsięwzięcia tego rodzaju. Pośród różnorodnych źródeł finansowania działalności edukacyjnej w sferze kultury wyróżniają się granty organizowane przez samorządy gmin lub miast. Prawie co drugi z badanych przedstawicieli osób prawnych lub grup nieformalnych przyznał, że aplikował o takie środki przynajmniej raz z powodzeniem (ok. 48%). Z takim też skutkiem uzyskiwano również fundusze z MKiDN, w tym z programów ministra i innych (ok. 36%). W tej kategorii badanych przynajmniej raz udało się także zdobyć pieniądze ze źródeł samorządowych w przypadku ok. 35% respondentów. Środki finansowe pozyskiwano również od wyspecjalizowanych fundacji i ze społecznych programów, dotacji, np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, ASOS, Fundacja Kronenberga, Fundacja PZU, Fundacja Orange (ok. 33% skutecznych aplikacji).

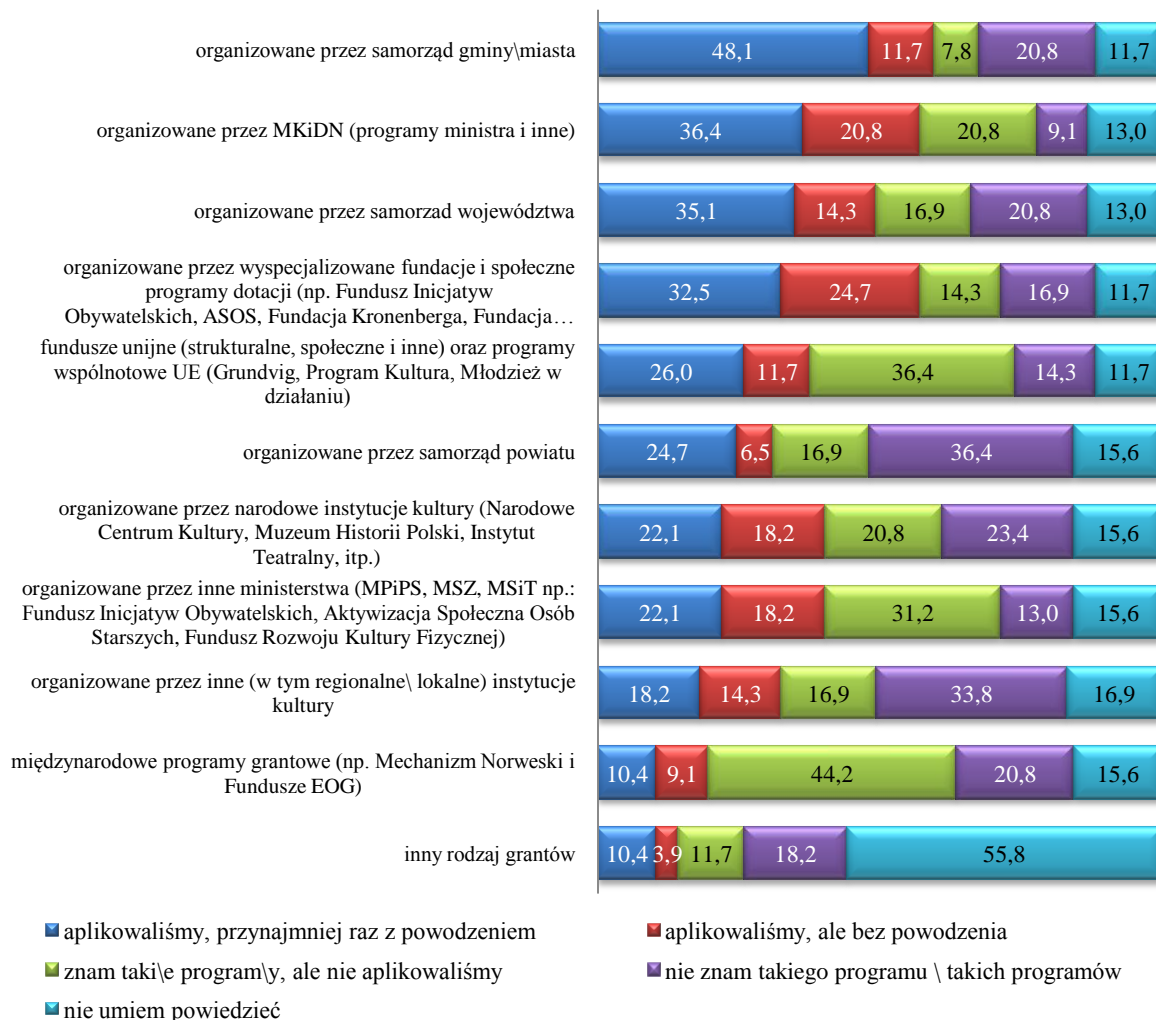
Ważnym wsparciem są także fundusze unijne (strukturalne, społeczne i inne) oraz programy wspólnotowe UE, tj. Grundvig, Program Kultura, Młodzież w działaniu, w przypadku których przynajmniej raz skuteczne aplikowanie miało miejsce w odniesieniu do ok. 26% badanych podmiotów. W prawie co czwartym przypadku możliwe było przynajmniej raz otrzymanie środków finansowych od samorząd powiatu (ok. 25%). Co piąty badany wspominał o skutecznym aplikowaniu o wsparcie ze strony innych ministerstw, tj. MPiPS, MSZ, MSiT np.: Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Aktywizacja Społeczna Osób Starszych, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej (ok. 22%). Również w co piątej odpowiedzi pojawiła się informacja o otrzymaniu pieniędzy na działalność związaną z edukacją kulturową od narodowych instytucji kultury, tj. NCK, Muzeum Historii Polski, Instytut Teatralny, itp. (ok. 22%). W omawianym kontekście wspomniano także o uzyskanych środkach od innych niż wymienione wyżej (w tym regionalnych \ lokalnych) instytucji kultury (ok. 18%), z innych niż wspomniane rodzajów grantów (ok. 10%) oraz dzięki międzynarodowym programom grantowym, np. Mechanizm Norweski i Fundusze EOG (ok. 10%).

Natomiast – jak odpowiedzieli badani przedstawiciele podmiotów o osobowości prawnej lub grup nieformalnych – bez powodzenia aplikowano w przypadku: wyspecjalizowanych fundacji i społecznych programów dotacji, np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, ASOS, Fundacja Kronenberga, Fundacja PZU, Fundacja Orange (ok. 25%), środków z MKiDN, w tym programów ministra i innych (ok. 21%), konkursów organizowanych przez inne ministerstwa, tj. MPiPS, MSZ, MSiT np.: Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Aktywizacja Społeczna Osób Starszych, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej (ok. 18%), grantów z narodowych instytucji kultury, a w tym Narodowego Centrum Kultury, Muzeum Historii Polski, Instytutu Teatralnego, itp. (ok. 18%), innych, w tym regionalnych lub lokalnych instytucji kultury (ok. 14%), grantów przyznawanych przez samorząd województwa (ok. 14%), funduszy unijnych (strukturalnych, społecznych i innych) oraz programów wspólnotowych UE, tj. Grundvig, Program Kultura, Młodzież w działaniu (ok. 12%), konkursów organizowanych przez samorząd gminy lub miasta (ok. 12%), międzynarodowych programów grantowych, np. Mechanizm Norweski i Fundusze EOG (ok. 9%), konkursów organizowanych przez samorząd powiatu (ok. 7%) oraz innych rodzajów grantów (ok. 4%).

Ponadto badani przyznali się nieznajomości niektórych programów wsparcia lub braku wiedzy o istnieniu niektórych źródeł finansowania działalności w zakresie edukacji kulturowej (choć należy tu przyznać, że wspomniany brak informacji o takich źródłach może wynikać także z prawdopodobnego faktu, iż w niektórych przypadkach takowe nie występują). Odpowiedź wskazującą na nieznajomość programów udzielano w przypadku konkursów organizowanych: przez samorząd powiatu (ok. 36%), przez inne (w tym regionalne\ lokalne) instytucje kultury (ok. 34%), przez narodowe instytucje kultury, tj. NCK, Muzeum Historii Polski, Instytut Teatralny, itp. (23%), w ramach międzynarodowych programów grantowych, np. Mechanizm Norweski i Fundusze EOG (ok. 21%), przez samorząd województwa (ok. 21%) albo przez samorząd gminy lub miasta (ok. 21%), w ramach innych rodzajów grantów (ok. 18%), przez wyspecjalizowane fundacje i społeczne programy dotacji, tj. np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, ASOS, Fundacja Kronenberga, Fundacja PZU, Fundacja Orange (ok. 17%), w ramach funduszy unijnych (strukturalnych, społecznych i innych) oraz w ramach programów wspólnotowych UE, tj. Grundvig, Program Kultura, Młodzież w działaniu (ok. 14%), przez inne ministerstwa, tj. MPiPS, MSZ, MSiT np.: Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Aktywizacja Społeczna Osób Starszych, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej (ok. 13%) oraz przez MKiDN, w tym programy ministra i inne (ok. 9%) – por. Wykres 47.

Wykres 47 Aplikowanie o środki na działalność z zakresu edukacji kulturowej – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77)

Źródło: badania własne.

Inne: BZW BK, FWW, przygotowany przez Bank Światowy, przyznanych przez Narodowy Bank Polski, środki z budżetu gminy na działalność społeczną i kulturalną w regionie

W przypadku osób fizycznych przynajmniej raz aplikowano skutecznie o środki na działalność w zakresie edukacji kulturowej w przypadku takich źródeł jak: MKiDN, a w tym programy ministra i inne (ok. 46%), fundusze unijne (strukturalne, społeczne i inne) oraz programy wspólnotowe UE, tj. Grundvig, Program Kultura, Młodzież w działaniu (ok. 43%), środki samorządów gmin lub miast (ok. 36%), wyspecjalizowane fundacje i społeczne programy dotacji, np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, ASOS, Fundacja Kronenberga, Fundacja PZU, Fundacja Orange (ok. 36%), inne ministerstwa, tj. MPiPS, MSZ, MSiT np.: Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Aktywizacja Społeczna Osób Starszych, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej (ok. 21%), inne (w tym regionalne lub lokalne) instytucje kultury (ok. 18%), narodowe instytucje kultury, tj. Narodowe Centrum Kultury, Muzeum Historii Polski, Instytut Teatralny, itp. (ok. 18%), środki

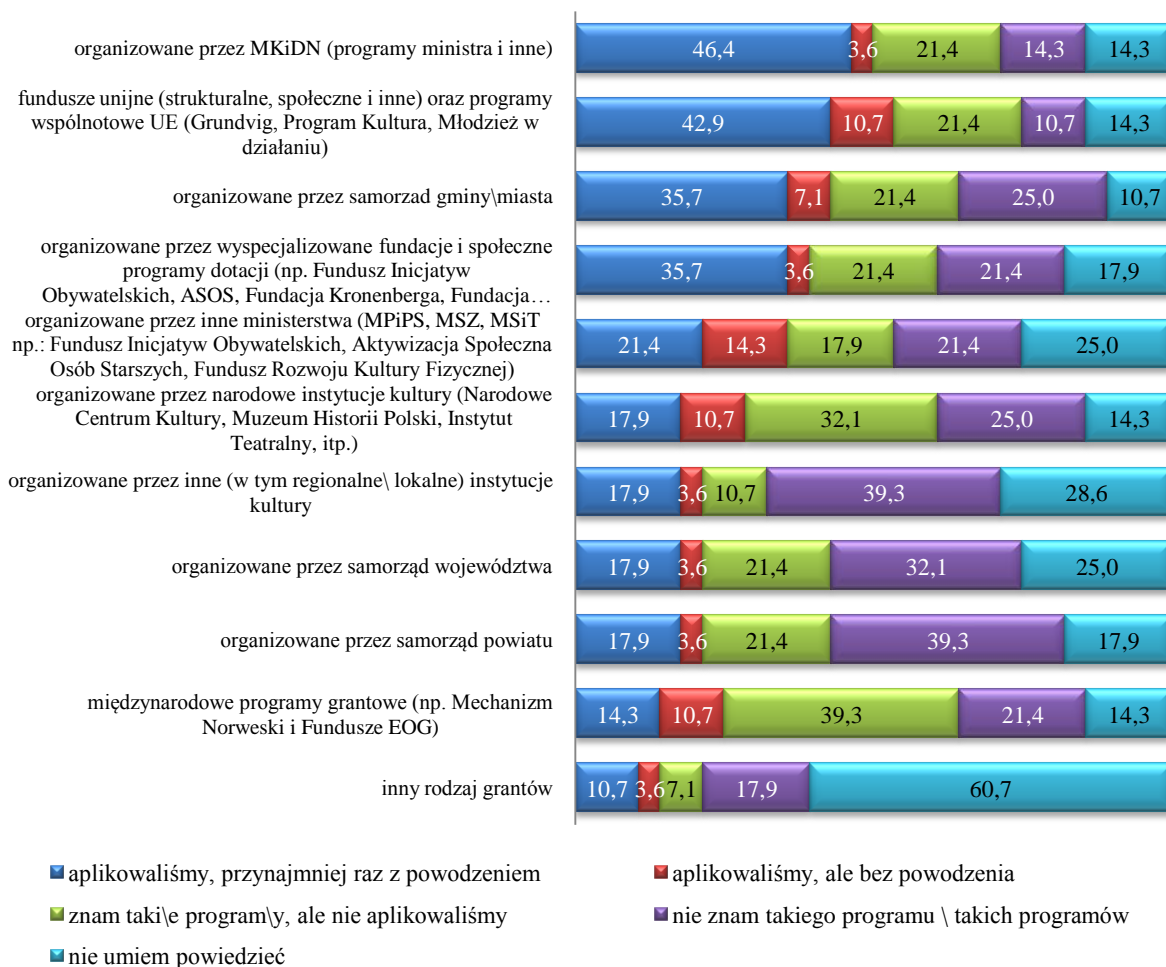
---

samorządowe powiatu (ok. 18%), fundusze samorządowe województwa (ok. 18%), międzynarodowe programy grantowe, np. Mechanizm Norweski i Fundusze EOG (ok. 14%) oraz inny rodzaj grantów (ok. 11%).

Bez powodzenia badane osoby fizyczne aplikowały o środki z: ministerstw, tj. MPiPS, MSZ, MSiT np.: Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Aktywizacja Społeczna Osób Starszych, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej (ok. 14%), funduszy unijnych (strukturalnych, społecznych i innych) oraz programów wspólnotowych UE, tj. Grundvig, Program Kultura, Młodzież w działaniu (ok. 11%), międzynarodowych programów grantowych, np. Mechanizm Norweski i Fundusze EOG (ok. 11%), narodowych instytucji kultury, tj. Narodowe Centrum Kultury, Muzeum Historii Polski, Instytut Teatralny, itp. (ok. 11%), samorządów gmin lub miast (ok. 7%), innych rodzajów grantów, innych (w tym regionalnych lub lokalnych) instytucji kultury, MKiDN, budżetów samorządowych powiatów oraz województw, a także wyspecjalizowanych fundacji i społecznych programów dotacji, np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, ASOS, Fundacja Kronenberga, Fundacja PZU, Fundacja Orange (odpowiednio po ok. 4%).

Badani przyznali także, że nie wiedzą nic o takich źródłach funduszy jak: udzielane przez inne (w tym regionalne lub lokalne) instytucje kultury (ok. 39%), pochodzące z budżetów samorządów powiatu (ok. 39%) lub województwa (ok. 32%), przyznawane przez narodowe instytucje kultury, tj. Narodowe Centrum Kultury, Muzeum Historii Polski, Instytut Teatralny, itp. (ok. 25%) albo przez samorzady gmin lub miast (ok. 25%), międzynarodowe programy grantowe, np. Mechanizm Norweski i Fundusze EOG (ok. 21%), ministerstwa, tj. MPiPS, MSZ, MSiT np.: Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Aktywizacja Społeczna Osób Starszych, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej (ok. 21%), przydzielane przez wyspecjalizowane fundacje i społeczne programy dotacji, np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, ASOS, Fundacja Kronenberga, Fundacja PZU, Fundacja Orange (ok. 21%), inny rodzaj grantów (ok. 18%), MKiDN, a w tym programy ministra i inne (ok. 14%), fundusze unijne (strukturalne, społeczne i inne) oraz programy wspólnotowe UE, tj. Grundvig, Program Kultura, Młodzież w działaniu (ok. 11%) – por. Wykres 48.

**Wykres 48 Aplikowanie o środki na działalność z zakresu edukacji kulturowej
– osoby fizyczne–
(Dane w %, N=28)**

Źródło: badania własne.

Inne: Fundacja BGK, stypendia artystyczne

Porównując kwestię aplikowania o środki finansowe przez uczestniczących w badaniach przedstawicieli podmiotów posiadających osobowość prawną i badane osoby fizyczne można stwierdzić, że największe podobieństwo wystąpiło w przypadku międzynarodowych programów grantowych ($Z=0,884$), przy czym są to takie źródła finansowania, które w obu kategoriach respondentów przeważnie są znane lecz nie aplikowano do nich albo też nie są one znane wcale. Największe różnice (i tym samym najmniejsze podobieństwo) ma miejsce w odniesieniu do możliwości pozyskiwania środków w ramach konkursów organizowanych przez samorząd województwa ($Z=0,563$), przy czym w przypadku przedstawicieli osób prawnych można zauważyć większą skuteczność niż w doniesieniu do osób fizycznych, a jednocześnie wśród osób prawnych zanotowano wyraźnie mniejszy odsetek odpowiedzi wskazujących na brak wiedzy o tego rodzaju środkach niż w przypadku osób fizycznych – por. Zestawienie 5.

Zestawienie 5 Porównanie źródeł pozyskiwanych środków przez przedstawicieli osób prawnych (i grup nieformalnych) oraz osób fizycznych – względny wskaźnik podobieństwa struktur

Źródła finansowania	Z
międzynarodowe programy grantowe (np. Mechanizm Norweski i Fundusze EOG)	0,884
organizowane przez samorządy powiatu	0,822
organizowane przez narodowe instytucje kultury (NCK, Muzeum Historii Polski, Instytut Teatralny, itp.)	0,770
organizowane przez MKiDN (programy ministra i inne)	0,706
organizowane przez inne (w tym regionalne\ lokalne) instytucje kultury	0,706
organizowane przez samorządy gminy \ miasta	0,697
organizowane przez inne ministerstwa (MPiPS, MSZ, MSiT np.: Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Aktywizacja Społeczna Osób Starszych, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej)	0,697
fundusze unijne (strukturalne, społeczne i inne) oraz programy wspólnotowe UE (Grundvig, Program Kultura, Młodzież w działaniu)	0,674
organizowane przez wyspecjalizowane fundacje i społeczne programy dotacji (np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, ASOS, Fundacja Kronenberga, Fundacja PZU, Fundacja Orange)	0,651
organizowane przez samorząd województwa	0,563

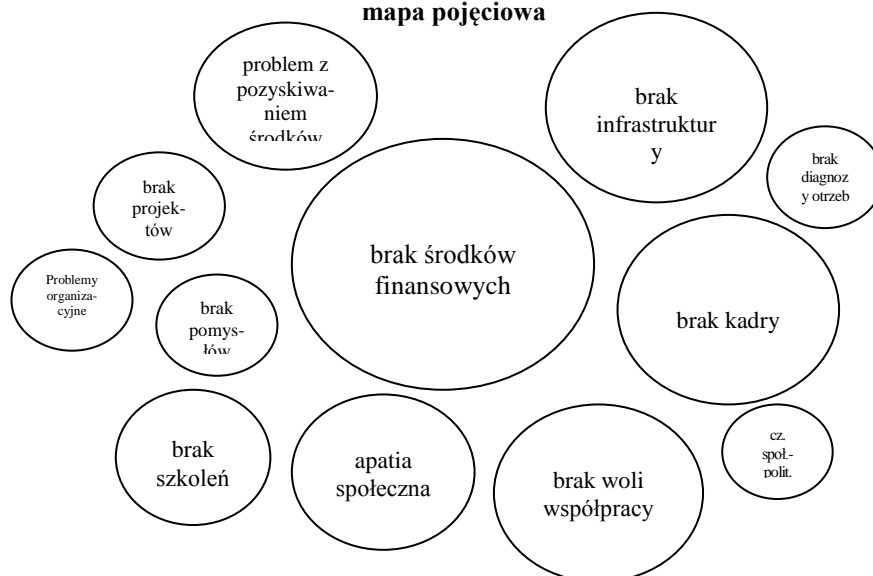
Źródło: opracowanie własne.

3.11 Najważniejsze problemy związane z działalnością w zakresie edukacji kulturowej

3.11.1 Problemy wskazane przez przedstawicieli podmiotów o osobowości prawnej lub grup nieformalnych

Najważniejsze problemy napotymane w związku z działaniami z obszaru edukacji kulturowej (osoby prawne i grupy nieformalne) to: apatia społeczna, brak diagnozy potrzeb związanych z edukacją kulturową, brak infrastruktury, brak kadry, brak odpowiednich projektów, brak pomysłów i motywacji, brak szkoleń, brak środków finansowych, brak woli współpracy lub kompetencji ze strony innych instytucji lub organizacji, czynniki społeczno-polityczne, problem z kapitałem społecznym społeczności lokalnych, problem z pozyskaniem środków finansowych oraz problemy organizacyjne – por. Schemat 1.

Schemat 1 Problemy związane z działalnością w sferze kultury (osoby prawne i grupy nieformalne) – mapa pojęciowa

Źródło: opracowanie własne.

Apatia społeczna (8 wskazań):

- apatia społeczna, brak chęci uczestnictwa w wydarzeniach z zakresu kultury lokalnej społeczności;
- bardzo małe zainteresowanie ze strony odbiorców oferta z obszaru edukacji kulturowej
- brak aktywności, brak aktywności, spontaniczności i chęci działania ze strony mieszkańców;
- brak zainteresowania czy też aktywności liczniejszej grupy uczestników w tworzeniu stałych innych niż taneczne i plastyczne kol zainteresowań;
- częstym jednak problem jest postawa odbiorców ukierunkowana na bierny odbiór, a rzadko na pełne uczestnictwo i inicjatywy własne;
- małe zainteresowanie;
- największym problemem jest ciągle bardzo duża apatia społeczna, brak zainteresowania ludzi jakakolwiek aktywnością;
- niewielkie zainteresowanie odbiorców edukacją kulturową;
- niski poziom zainteresowania wśród odbiorców;
- trudność w zachęceniu odbiorców do udziału;
- wycofywanie się społeczeństwa z życia publicznego, zamknięcie w domach.

Brak diagnozy potrzeb związanych z edukacją kulturową (1 wskazanie):

- diagnoza oczekiwań środowiska.

Brak infrastruktury (11 wskazań):

- brak infrastruktury;
- brak odpowiedniego lokalu (sali) do prowadzenia w muzeum działalności edukacyjnej;
- brak własnego lokalu;
- chcielibyśmy rozszerzyć ofertę ale brak nam przestrzeni lokalowej;
- głównie brak środków finansowych i zaplecza technicznego, np. sprzętu do projekcji na sali szkoleniowej, itp.;
- konieczność powiększenia bazy lokalowej;
- największym problemem w naszej pracy jest brak infrastruktury - stary budynek, brak zaplecza do prowadzenia zajęć;
- problemy lokalowe;
- w mieście brak sali widowiskowej z wyposażeniem technicznym, dlatego mamy kłopoty z prezentacją swojego dorobku i organizacją dużych imprez. Zespół Teatralny nie posiada stałego miejsca na próby, więc organizuje je w Miejskiej Bibliotece Publicznej;
- wyposażenie;
- zbyt mała powierzchnia galerii i zaplecza.

Brak kadry (11 wskazań)

- brak kadry;
- brak możliwości zatrudnienia osób do pozyskiwania funduszy;
- brak osób, które poprowadziłyby te działania;
- brak profesjonalistów, którzy chcieliby pracować na zasadach wolontariatu;
- brak wykwalifikowanych instruktorów na terenie naszej gminy, zwiększone koszty związane z ich dojazdem;

-
- braki kadrowe;
  - kadra;
  - mało pracowników, którzy mogliby takie zajęcia prowadzić;
  - nasza organizacja nie ma pracowników zajmujących się kulturą. Brak osób chętnych do dodatkowej, niepłatnej pracy w tym zakresie;
  - ograniczenia kadrowe;
  - zbyt mała liczba instruktorów.

Brak odpowiednich projektów (3 wskazania):

- brak dostępnych dla małej organizacji projektów;
- brak ofert dla osób niepełnosprawnych intelektualnie;
- ponieważ jesteśmy grupa nieformalna największym problemem jest bardzo mało konkursów grantowych, dzięki którym możemy realizować projekty\ inicjatywy skierowane do społeczności lokalnej.

Brak pomysłów i motywacji (3 wskazania):

- brak inicjatywy;
- brak motywacji do podejmowania nowatorskich działań.

Brak szkoleń (5 wskazań):

- brak szkoleń dla pracowników;
- dostęp do działań pozwalających na poszerzenie wiedzy i kompetencji dot. edukacji kulturowej;
- ograniczenia warsztatowe i merytoryczne;
- zbyt mało szkoleń dla pracowników dotyczących atrakcyjnych form działań z zakresu edukacji kulturowej;
- ze względu na wiek mamy problemy z nowoczesnymi technologiami.

Brak środków finansowych (29 wskazań):

- brak finansów;
- brak funduszy na zakup potrzebnego sprzętu i programów;
- brak odpowiednich środków;
- brak stałych środków finansowych;
- brak środków finansowych na przygotowanie akcesoriów dydaktycznych do przeprowadzania działań z zakresu edukacji. Podwyżki płac dla edukatorów i możliwość zatrudnienia kolejnych kilku osób, które tego typu zajęcia mogłyby przeprowadzać;
- brak środków finansowych na realizację działań w zakresie kultury;
- brak środków finansowych na realizację takich działań;
- brak środków finansowych na realizację wielu projektów kulturowych;
- brak środków finansowych;
- brak środków finansowych;
- brak wystarczającego wsparcia finansowego na opłacenie specjalistów z różnych dziedzin sztuki, materiałów potrzebnych do przeprowadzenia warsztatów;
- brak wystarczającej ilości środków finansowych;
- finanse;
- finanse;

-
- finansowe, utrzymujemy się ze środków własnych tj. składek członkowskich;
  - głównie brak środków finansowych;
  - mało środków finansowych pozyskiwanych z grantów na zajęcia biblioteczne;
  - nie są przewidziane na ten cel środki;
  - niedostateczne finansowanie;
  - niewystarczające środki finansowe na realizację zajęć z obszaru edukacji kulturowej;
  - ograniczenia finansowe;
  - ograniczone możliwości finansowe;
  - ograniczone środki lub przeznaczone na coś innego;
  - problemy finansowe;
  - problemy finansowe;
  - problemy natury finansowej;
  - słabe wsparcie finansowe sektora kultury;
  - środki finansowe;
  - środki finansowe są dla nas największą barierą. W przypadku braku dofinansowania zewnętrznego często musimy zrezygnować z ambitnych, wielotematycznych działań na rzecz organizacji np. imprez stałych.

Brak woli współpracy lub kompetencji ze strony innych instytucji lub organizacji (10 wskazań):

- brak specjalnego zainteresowania szkół średnich zajęciami w muzeum;
- brak wsparcia ze strony większości władz lokalnych i podległych im instytucji;
- brak zainteresowania ze strony odpowiednich wydziałów Urzędu Miejskiego;
- brak zrozumienia ze strony samorządu;
- dyrektorzy Instytucji Kultury często za jedyny wymiar współpracy uznają dochody dla instytucji, jakie może przynieść współpraca;
- dyrektorzy szkół, zwłaszcza ponadgimnazjalnych poprzez edukację rozumieją przede wszystkim działania na terenie szkoły;
- kompetencje partnerów;
- niewiedza i niekompetencja;
- słaba współpraca z lokalnymi stowarzyszeniami na polu kulturowym;
- wsparcie lokalnych władz administracyjnych.

Czynniki społeczno-polityczne (2 wskazania):

- brak zaufania ze strony społeczności w tym zakresie,
- polityka państwa.

Problem z pozyskaniem środków finansowych (8 wskazań):

- brak wiedzy na możliwości pozyskiwania środków dodatkowych;
- konieczność finansowego wkładu własnego dla uzyskania dotacji;
- pozyskiwanie środków zewnętrznych na edukację kulturalną;
- problemy w zdobywaniu środków na działania z obszaru edukacji kulturowej, w tym np. brak szczęścia w pozyskiwaniu dotacji, również z NCK;
- trudności w pozyskiwaniu środków finansowych;
- trudności z pozyskaniem odpowiednich środków na działalność;

- trudność w zdobyciu zewnętrznych środków finansowych na działalność edukacji kulturowej;
- wnioski nie przechodzą kryterium.

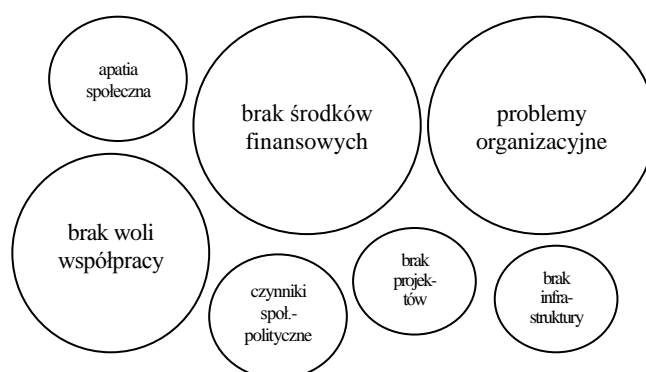
Problemy organizacyjne (3 wskazania):

- brak czasu;
- czas realizacji niedostosowany do uczniów dojeżdżających;
- konieczność dużego zaangażowania członków organizacji i wolontariuszy.

3.11.2 Problemy wskazane przez osoby fizyczne

Najważniejsze problemy napotymane w związku z działaniami z obszaru edukacji kulturowej wskazane przez badane osoby fizyczne zajmujące się edukacją kulturową: apatia społeczna, brak infrastruktury, brak odpowiednich projektów, brak środków finansowych, brak woli współpracy lub kompetencji ze strony innych instytucji lub organizacji, czynniki społeczno-polityczne, problemy organizacyjne – por. Schemat 2.

Schemat 2 Problemy związane z działalnością w sferze kultury (osoby fizyczne) – mapa pojęciowa

Źródło: opracowanie własne.

Apatia społeczna (2 wskazania):

- odbiorcy;
- spadek ilościowy w odbiorze dóbr kultury.

Brak infrastruktury (1 wskazanie):

- lokale na prowadzenie zajęć \ warsztatów \ spotkań.

Brak odpowiednich projektów (1 wskazanie):

- mało ofert dla osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Brak środków finansowych (8 wskazań):

- brak finansów;
- brak środków finansowych na działalność podstawową;
- brak środków finansowych;
- brak wsparcia finansowego dla małych przedsięwzięć;
- finansowe;
- głównie finanse;
- permanentny brak pieniędzy;
- problemy z finansowaniem edukacji kulturowej.

Brak woli współpracy lub kompetencji ze strony innych instytucji lub organizacji (7 wskazań):

- brak akceptacji działań ze strony władz samorządowych, co powoduje trudności w nawiązaniu współpracy z podległymi im placówkami oświatowymi i instytucjami kultury;

-
- brak chęci nawiązania współpracy międzysektorowej, szablonowe działania osób, które działają na polu edukacji kulturowej i animacji, brak otwarcia się na "nowe", wykorzystywanie tradycyjnych metod pracy, mało atrakcyjnych, ciężka współpraca z samorządami;
  - brak zainteresowania kulturą przez osoby kompetencyjne;
  - brak zrozumienia ze strony urzędników dla prowadzonych działań oraz brak zainteresowania w momencie trwania wydarzenia ze strony mieszkańców
  - kompletny brak zainteresowania sprawami kultury ze strony władz gminy, brak GOK w gminie Dębowiec;
  - no może jeszcze czasami brak wsparcia;
  - współpraca między różnymi organizacjami.

Czynniki społeczno-polityczne (2 wskazania):

- negatywny obraz wsi w oczach większości społeczeństwa;
- niezrozumienie potrzeb grup odbiorców. Pomysły nie wynikają z diagnozy. Projekty są czasem gotowcami i nie uwzględniają potencjału odbiorców, dają gotowe rozwiązania, nie bazują na pomysłach uczestników.

Problemy organizacyjne (8 wskazań):

- brak czasu, gdyż jako polonistka mam dużo pracy w szkole;
- brak informacji o ewentualnych partnerach;
- brak jedności w zespole pracowników (szczególnie z osobami sprzątającymi, pracownikami technicznymi);
- dobór odpowiednich metod promocji i docierania do mieszkańców z działaniami
- działania promocyjne;
- pozyskiwanie funduszy na konkretne cele: warsztaty, imprezy.
- system konkursu - składania wniosków do MKiDN oraz konieczność rywalizowania jako instytucja państwowa o przyznanie środków z: organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami i osobami prywatnymi;
- większość czasu w moich działaniach to jest praca z grupą i przygotowanie się do pracy z grupą. Brakuje mi czasu na szkolenie w dziedzinie pozyskiwania środków oraz na siedzenie nad papierami.

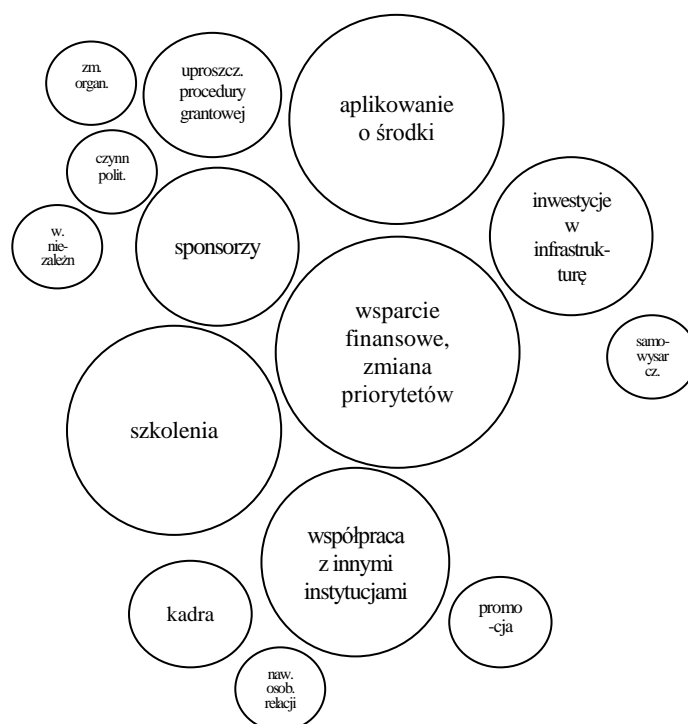
3.12 Sposoby rozwiązywania problemów związanych z działalnością w zakresie edukacji kulturowej

3.12.1 Propozycje rozwiązywania zaistniałych problemów (osoby prawne i grupy nieformalne)

Pomysły na rozwiązanie wymienionych problemów (odpowiedzi osób prawnych i grup nieformalnych): aplikowanie o środki i realizacja projektów, czynniki polityczne, inwestycje w infrastrukturę, kadra, nawiązywanie osobistych relacji, promocja, samowystarczalność, sponsorzy, szkolenia, uproszczenie procedury grantowej, większa niezależność instytucji kultury, wsparcie finansowe oraz zmiana priorytetów, współpraca z innymi instytucjami, a także zmiany organizacyjne – por. Schemat 3.

Schemat 3 Sposoby rozwiązania problemów związanych z działalnością w zakresie edukacji kulturowej (osoby prawne i grupy nieformalne) – mapa pojęciowa

Źródło: opracowanie własne.

Aplikowanie o środki i realizacja projektów (9 wskazań):

- aplikacja do programu NCK "Inicjatywy lokalne 2016" i realizacja w ramach otrzymanej dotacji projektu "Kultura jest dla ludzi";
- aplikacja o środki;
- pisanie projektów;
- pozyskiwanie funduszy w ramach programów, których instytucja może być beneficjentem;
- pozyskiwanie środków z programów, które dysponują funduszami na realizację edukacji kulturowej;
- pozyskiwanie z różnych programów;
- próbować rozpisać konkurs grantowy na realizację zadań z tego obszaru;
- realizacja projektów;
- wnioski grantowe.

Czynniki polityczne (1 wskazanie):

- zmiana polityki w zakresie edukacji kulturalnej.

Inwestycje w infrastrukturę (5 wskazań):

- budowa domu kultury lub remont kapitalny Domu Strażaka mógłby rozwiązać radykalnie nasze problemy;
- nowa siedziba galerii;
- np. grant na zorganizowanie i doposażenie świetlicy środowiskowej, można by przygotować miejsce \ lokal, wyposażyc go odpowiednio i nawet użyczać innym organizacjom czy instytucjom;

-
- rozbudowa naszej instytucji lub pozyskanie nowego lokalu na filie muzeum i wygospodarowanie sali do prowadzenia działalności edukacyjnej;
  - zmiana lokalu.

Kadra (3 wskazania):

- większa ilość animatorów kultury, osób z charyzma potrafiących zaangażować nawet najbardziej "wycofanych" ludzi;
- zwiększenie liczby wolontariuszy;
- zwiększyć zatrudnienie o kilku edukatorów.

Nawiązywanie osobistych relacji (1 wskazanie):

- nawiązywanie osobistych kontaktów, tzw. propaganda szeptana.

Promocja (2 wskazania):

- bezpośrednia rozmowa, zachęta, wyjaśnienie, zaproszenie, ale to nie jest dobre rozwiązanie. Trzeba by za każdym razem, informować (najlepiej osobiście) przypominać i zachęcać;
- większa promocja wydarzeń.

Samowystarczalność (1 wskazanie):

- wszystkie problemy załatwiamy w swoim gronie.

Sponsorzy (5 wskazań):

- jeszcze należy znaleźć sponsorów;
- sądzę, że uzyskanie sponsora strategicznego poprawiłoby sytuację finansową;
- sponsoring;
- środki ze źródeł prywatnych i zagranicznych;
- tak, poszukujemy sponsorów. Ruszamy w tym roku z nową ofertą sponsorską;

Szkolenia (9 wskazań):

- doksztalcenie;
- po odbyciu szkolenia składamy coraz więcej wniosków. Niektóre przechodzą i uzyskujemy dofinansowanie, ale nie jest to norma;
- szkolenia;
- szkolenia, warsztaty, regularne spotkania networkingowe;
- udział w szkoleniach i samokształcenie;
- więcej szkoleń dla kadry;
- wspólne szkolenia. Aktualnie są bardzo rzadko;
- zorganizowanie szkoleń dających uprawnienia do prowadzenia tego typu działań;
- zwiększenie bezpłatnej ilości szkoleń dla pracowników.

Uproszczenie procedury grantowej (4 wskazania):

- prostsze i częstsze finansowanie z budżetu centralnego (więcej grantów i szerszy zakres tematyczny, skierowanie niektórych np. tylko do małych ośrodków);
- uprościć procedury dla pisania wniosków i rozliczania dotacji;
- wciąż musimy walczyć o fundusze;
- wnioski aplikujące powinny być jasno sprecyzowane i rozliczanie grantów mniej zawile.

Większa niezależność instytucji kultury (1 wskazanie)

- nadanie instytucjom większej niezależności.

Wsparcie finansowe, zmiana priorytetów (12 wskazań):

- mniej nakładów na sport więcej na kulturę i edukację w tym zakresie;
- stała pomoc finansowa od władz miejskich, która zapewni stabilność naszej działalności (kiedyś tak było);
- stałe dotacje rządowe na kulturę;
- więcej dostępności do finansów;
- więcej konkursów skierowanych do grup nieformalnych lub większa chęć instytucji kulturalnych wspomaganie takich grup;
- większa ilość środków przeznaczonych z tzw. 1% podatku;
- wsparcie finansowe tych najmniejszych, oddolnych, nieformalnych grup, ale chętnych do pracy społecznej na rzecz lokalnej społeczności;
- wsparcie finansowe;
- wzrost nakładów finansowych dla naszej instytucji (może to być tzw. dotacja celowa);
- zmiana priorytetów i zmiana myślenia wśród kadry zarządzającej, doinwestowanie;
- zwiększyć dofinansowanie dla jednostek kultury;
- zwiększyć dotacje na edukację kulturową.

Współpraca z innymi instytucjami (7 wskazań):

- twórczość i odwaga w podejmowanie działań i instytucjami kulturalnymi, które są chętne do współpracy;
- uczestniczenie w różnych wydarzeniach kulturalnych;
- większe wsparcie ze strony władz;
- większe zainteresowanie lokalnych władz;
- współpraca pomiędzy instytucjami kultury w pisaniu wniosków lub pomoc w tej dziedzinie odpowiednich służb właściwej jednostki samorządu;
- współpraca z innymi instytucjami w realizacji zadań, projektów;
- współpraca z innymi organizacjami w wspólnych grantach.

Zmiany organizacyjne (1 wskazanie):

- weryfikacja pracy Instytucji Kultury, wprowadzenie systemu awansu zawodowego dla pracowników instytucji kultury, zmiana prawa oświatowego w celu uelastycznienia sposobu prowadzenia zajęć przez nauczyciela.

3.12.2 Propozycje rozwiązywania zaistniałych problemów (osoby fizyczne)

Pomysły na rozwiązanie wymienionych problemów związanych z działalnością w zakresie edukacji kulturowej w odpowiedziach osób fizycznych: aplikowanie o środki i realizacja projektów, diagnoza potrzeb, inwestycje w infrastrukturę, promocja, szkolenia, uproszczenie procedury grantowej, wsparcie finansowe oraz zmiana priorytetów, a także współpraca z innymi instytucjami – por. Schemat 4.

Schemat 4 Sposoby rozwiązania problemów związanych z działalnością w zakresie edukacji kulturowej (osoby fizyczne) – mapa pojęciowa

Źródło: opracowanie własne.

Aplikowanie o środki i realizacja projektów (2 wskazania):

- premiowanie współpracy w konkursach grantowych;
- próba pozyskania funduszy poprzez udział w kursach i pisanie programów grantowych.

Diagnoza potrzeb (2 wskazania):

- przeprowadzenie badania, które wskaże najlepsze formy promocji z uwzględnieniem poszczególnych grup wiekowych;
- przeprowadzenie diagnozy potrzeb, w która będzie zaangażowanych wiele podmiotów: instytucji, organizacji, szkół, a także lokalne władze.

Inwestycje w infrastrukturę (2 wskazania):

- powołanie GOK w gminie Dębowiec, stworzenie platformy dla współpracy organizacji zajmujących się kulturą;
- prawdopodobnie problemy lokali rozwiążą się w ciągu kilku lat - w 2019 roku w Mielcu ma zacząć działać zmodernizowany obiekt biblioteczny. Pojawić się wtedy mogą i utrwała problemy związane z finansowaniem działań edukacji kulturowej.

Promocja (1 wskazanie):

- promocja wsi na nowy sposób, pokazanie jej innego oblicza.

Szkolenia (4 wskazania):

- edukacja nie tylko dla pracowników, ale i dla urzędników, która uświadomi obu stronom, jak powinna funkcjonować działalność kulturalna. Inne sposoby promocji działań kulturalnych zmuszające do dialogu między instytucjami kultury a odbiorcami;
- organizowanie spotkań sieciujących, szkoleń i prezentowanie projektów, które pokazują, że działania mogą być różne. Pokazywanie błędów i ich konsekwencji, ukazywanie problemów, wspólne poszukiwanie rozwiązań;
- szerokie edukowanie o skutkach nieobecności w wydarzeniach kulturalnych;
- szkolenia dla instytucji kulturalnych dotyczące możliwości ofert skierowanych dla niepełnosprawnych.

Uproszczenie procedury grantowej (1 wskazanie):

- zmienić mentalność ludzi, którzy przydzielają granty finansowe (często to porażka).

Wsparcie finansowe, zmiana priorytetów (1 wskazanie):

- większa dotacje na biblioteki.

Współpraca z innymi instytucjami (3 wskazania):

- nawiązanie cyklicznej współpracy z większymi ośrodkami kulturowymi, wyszukiwanie grantów i dodatkowych źródeł finansowania edukacji kulturowej;
- podjęcie dialogu, rozmów;
- spotkania integrujące zespół pracowników, szkolenia z zakresu kierunku działań poszczególnych placówek dla wszystkich pracowników.

3.13 Formy oczekiwanego wsparcia

3.13.1 Wsparcie oczekiwane przez reprezentantów podmiotów o osobowości prawnej i grupy nieformalne

Oczekiwane wsparcie w prowadzonej działalności z zakresu edukacji kulturowej (odpowiedzi osoby prawne i grupy nieformalne): diagnoza potrzeb, dostępność informacji, kadra, promocja, szkolenia i wsparcie merytoryczne, uznanie i szacunek, wsparcie finansowe, wsparcie rzeczowe lub infrastrukturalne oraz współpraca z innymi instytucjami – por. Schemat 5.

Schemat 5 Wsparcie oczekiwane przez badanych reprezentujących podmioty o osobowości prawnej i grupy nieformalne – mapa pojęciowa

Źródło: opracowanie własne.

Diagnoza potrzeb (2 wskazania):

- kontakt z nauczycielami i dopasowanie oferty edukacyjnej pod kątem potrzeb szkół;
- pomocna byłaby diagnoza przyczyn małego zainteresowania oferta kulturalna ze strony odbiorców oraz pomoc w zdobywaniu zewnętrznych środków finansowych.

Dostępność informacji (2 wskazania):

- informacje na temat możliwości uzyskania dofinansowania;
- podanie instytucji \ organizacji ogłaszających konkursy na realizację zadań z zakresu kultury;

-
- większa dostępność informacji o tzw. "dobrych przykładach".

Kadra (3 wskazania):

- możliwość zatrudnienia kilku nowych edukatorów;
- posiadanie animatora kultury;
- stworzenie listy osób potrafiących interesująco prowadzić edukację w ramach wolontariatu.

Promocja (2 wskazania):

- reklamowanie naszej działalności;
- rozpowszechnianie informacji o organizowanych wydarzeniach.

Szkolenia i wsparcie merytoryczne (25 wskazań):

- duże znaczenie miałyby szkolenia dla kadry z zakresu inicjowania oddolnych inicjatyw, pozyskiwania pozabudżetowych środków finansowych, animacji kultury, wizyty studyjne;
- mile widziane są propozycje jednorazowych lub cyklicznych warsztatów kulturalnych nie generujących zbyt wielkich kosztów;
- opracowywanie koncepcji, programu;
- pomoc merytoryczna przy planowaniu nowych, ciekawych działań;
- pomoc w pisaniu i realizacji projektów;
- pomoc w pozyskaniu środków finansowych na nasze aktualne projekty, np. chcemy stworzyć siłownię na świeżym powietrzu, zorganizować regularne lekcje aerobiku we wsi;
- ponieważ nie mamy złudzeń, że je (wsparcie finansowe) otrzymamy, w związku z tym pomocne byłyby konkretne uwagi, co należy zmieniać we wnioskach o dotacje, aby mogły zyskać uznanie Komisji konkursowej. Może np. spotkania szkoleniowe?;
- szkolenia;
- szkolenia;
- szkolenia dla edukatorów prowadzących lekcje lub warsztaty muzealne. Przeprowadzanie przez wyróżniających się edukatorów tzw. lekcji pokazowych (otwartych);
- szkolenia dla kadry;
- szkolenia na temat: pracy wspólnej, połączonych sił wszystkich niezbędnych podmiotów dla zrealizowania danego zadania, orientacja na najlepszy efekt dla uczestników;
- szkolenia o sposobie zyskania grantów i sporządzaniu wniosków;
- szkolenia organizowane przez fachowców w zakresie prowadzenia zajęć z zakresu edukacji (lekcje, wykłady, warsztaty, itp.);
- szkolenia z zakresu marketingu, pozyskiwania funduszy, sponsoringu oraz unowocześniania działań w ramach edukacji kulturalnej;
- warsztat, szkolenie;
- warsztaty;
- warsztaty dla pracowników, sesje wyjazdowe do innych ośrodków;
- warsztaty, szkolenia;
- wesprzeć propozycjami dobrych i dostępnych Projektów;
- wsparcie merytoryczne (materiały, wydawnictwa itp.);

-
- wsparcie w postaci specjalistów, którzy mogliby przeprowadzić warsztaty artystyczne dla młodzieży z różnych dziedzin sztuki;
  - zapewnić doradztwo ewentualnie pomoc merytoryczną podczas pisania projektów i rozliczania dotacji. Pomoc w realizacji projektów;
  - zaproponowanie ciekawych szkoleń.

Uznanie i szacunek (2 wskazania):

- dowartościować pracę;
- ponieważ nie ceni się pracy społecznej zespołu (w tym także mojej trwającej w środowisku już 38 lat) coraz trudniej znaleźć młodych społeczników. A szkoda, bo luka pokoleniowa powiększa się coraz bardziej.

Wsparcie finansowe (21 wskazań):

- dodatkowych środków na etaty dla osób zajmujących się działalnością edukacyjną. (Do tej pory działalność edukacyjną prowadzi pracownicy merytoryczni muzeum: historyk, etnograf i historyk sztuki);
- dofinansowanie centralne do takich inicjatyw;
- dofinansowanie działań;
- dofinansowanie działań – granty;
- dostateczna ilość środków finansowych;
- finansowe;
- finansowe;
- niewielkie choćby wsparcie finansowe, pozwalające na pokrycie kosztów zakupu niezbędnych materiałów, bądź instruktora muzycznego;
- odpowiednie programy, granty, w których mieścilibyśmy się merytorycznie i kapitałowo;
- pomoc finansowa na zakup kostiumów, wykonanie dekoracji i rekwizytów;
- pomoc finansowa;
- program grantowy (małe granty) dla nauczycieli chcących organizować edukację kulturalną. Program dla samorządów - możliwości rewitalizacji podmiotów sektora kultury - wyposażenie i remonty - uwaga! przy minimalnym wkładzie własnym gminy i powiatu;
- środki finansowe na realizację projektów;
- środki na zakup sprzętu;
- większa dostępność programów i środków;
- większa dotacja;
- większa ilość środków finansowych;
- większe nakłady finansowe;
- wprowadzić długookresowe promisy na wsparcie finansowe działalności;
- wsparcie finansowe;
- wsparcie finansowe.

Wsparcie rzeczowe lub infrastrukturalne (8 wskazań):

- brak barier architektonicznych;
- darowizna sprzętu;
- dostęp do Internetu;

- lepsze wyposażenie świetlic wiejskich; telewizor, kącik czytelniczy;
- łącze + komputer;
- odpowiedni lokal;
- przydział dodatkowego lokalu;
- udostępnić miejsce spotkań i prób.

Współpraca z innymi instytucjami (6 wskazań):

- lekcje pokazowe;
- otwartość instytucji;
- po pierwsze mamy jeszcze niewystarczające doświadczenie z tego zakresu oraz zbyt mały oddźwięk i zaufanie co do naszych działań w lokalnej społeczności zainteresowanej edukacją, np. szkołami. Partnerstwo lub stały kontakt by nam w tym pomogło;
- pomoc we współpracy ze szkołami;
- przydałoby się jakieś stowarzyszenie albo inna forma współdziałania, wymiany doświadczeń, dobrych praktyk, wspólnych projektów;
- współpraca w realizacji projektów.

3.13.2 Wsparcie oczekiwane przez badane osoby fizyczne

Oczekiwane wsparcie w prowadzonej działalności z zakresu edukacji kulturowej (odpowiedzi osoby fizyczne): dostępność informacji, promocja, szkolenia i wsparcie merytoryczne, uproszczenie procedury grantowej, wsparcie finansowe, wsparcie rzeczowe lub infrastrukturalne, a także współpraca z innymi instytucjami – por. Schemat 6.

**Schemat 6 Wsparcie oczekiwane przez badane osoby fizyczne
– mapa pojęciowa**

Źródło: opracowanie własne.

Dostępność informacji (4 wskazania):

- dostęp do informacji i możliwość współpracy;
- stworzenie bazy podmiotów chętnych do współpracy;
- organizacja „hackathon”-u wymyślenia projektów w odpowiedzi na konkretne potrzeby ludzi, organizacja imprez \ projektów sieciujących ludzi;
- tworzenie publikacji \ platformy zbierającej ciekawe projekty \ działania z tego zakresu (baza inspiracji).

Promocja (5 wskazania):

- pokazanie pozytywnych przykładów działań;
- pomoc w promocji, spotkania z władzami samorządowymi;
- pomoc w wdawaniu publikacji;
- uświadomienie instytucjom kultury o potrzebie edukacji od najmłodszego wieku;
- wsparcie medialne i promocyjne.

Szkolenia i wsparcie merytoryczne (4 wskazania):

- chciałbym podnieść swoje kompetencje w ramach pracy w regionie, gdzie nie mam jeszcze dużego doświadczenia;
- na pewno wsparcie ze strony trenerów dotyczące prowadzenia atrakcyjnych zajęć ukierunkowanych na młodzież gimnazjalną;
- nauka sięgania po środki finansowe, którymi można obsłużyć małe projekty i nie wymagają wypełniania zbyt absorbującej "papierologii";
- wsparcie w zakresie szkoleń i pozyskiwania funduszy na działania skierowane nie tylko do pracowników instytucji kultury, ale również do osób indywidualnych.

Uproszczenie procedury grantowej (1 wskazanie):

- ułatwienie dostępu do konkursów grantowych.

Wsparcie finansowe (3 wskazania):

- dofinansowanie na materiały interakcyjne;
- finansowe, w szkole nie ma żadnych dodatkowych pieniędzy na działalność kulturową;
- wsparcie finansowe (dofinansowanie rekwizytów).

Wsparcie rzeczowe lub infrastrukturalne (1 wskazanie):

- lokal, sprzęt np. używany komputer, aparat fotograficzny.

Współpraca z innymi instytucjami (3 wskazania):

- nawiązanie kontaktu z domami kultury, GOKami, uniwersytetami dziecięcymi, uniwersytetami trzeciego wieku;
- osobiście chciałabym pracować z pomysłodawcami projektów przy opracowywaniu koncepcji, na wstępnym etapie;
- stworzenie sieci domów kultury (nawet zawierającej po 4-5 domów kultury \ stowarzyszeń), które będą się co jakiś czas spotykać.

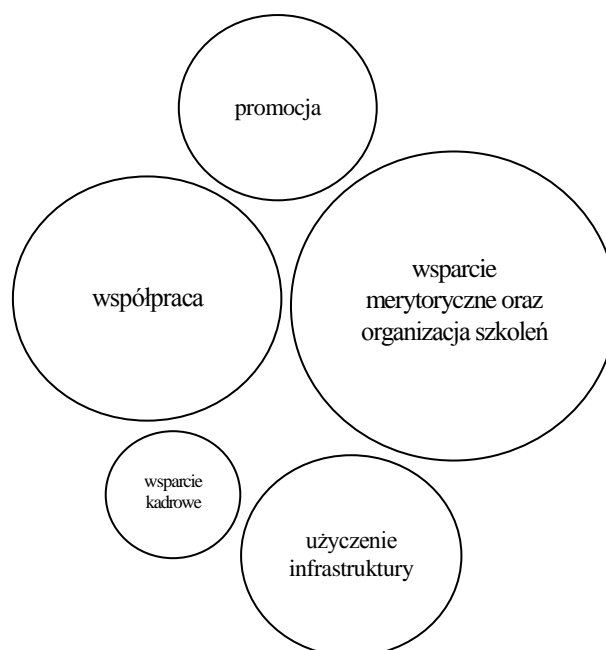
3.14 Możliwość udzielania pomocy

3.14.1 Formy deklarowanej pomocy ze strony reprezentantów podmiotów o osobowości prawnej i grupy nieformalne

Możliwości pomocy ze strony instytucji reprezentowanej przez badanych (osoby prawne i grupy nieformalne) to: promocja, użyczenie infrastruktury, wsparcie kadrowe, wsparcie merytoryczne oraz szkolenia, a także współpraca – por. Schemat 7.

Schemat 7 Formy pomocy oferowane przez badanych reprezentujących podmioty o osobowości prawnej i grupy nieformalne – mapa pojęciowa

Źródło: opracowanie własne.

Promocja (8 wskazań):

- możliwość eksponowania efektów działań w galeriach;
- nieodpłatne wystawianie sztuk teatralnych;
- promocja działań;
- promocja podejmowanych działań;
- promocja wśród szkół;
- rozpowszechniając informacje o organizowanych wydarzeniach;
- udostępnienie wystawy rękodzieła, rzeźby, malarstwa;
- wsparcie promocji wydarzeń.

Użyczenie infrastruktury (10 wskazań):

- dysponujemy bazą lokalową;
- lokal i sprzęt;
- poprzez wynajem lub nieodpłatne udostępnienie sal i pomieszczeń;
- posiadamy bogate zaplecze lokalowe (16 obiektów) dobrze wyposażone pracownie (taneczne, muzyczne, plastyczne, ceramiczne, siłownie itd.);
- udostępnić sprzęt (tablety, rzutnik, ekran, miejsce do 30 osób);
- udostępnienie pomieszczeń, wyposażenia itp.;
- udostępnienie sal, pracowni, terenu zielonego;
- udostępnimy budynek, sale;
- użyczyć miejsca, sprzętu;
- wypożyczenie wyposażenia, udostępnienie pomieszczeń.

Wsparcie kadrowe (4 wskazania):

- kadra nauczycieli bibliotekarzy z dobrym przygotowaniem merytorycznym;
- pomoc wolontariatu;

-
- praca społeczna grupy nieformalnej;
  - wykwalifikowana kadra instruktorów.

Wsparcie merytoryczne oraz szkolenia (38 wskazań):

- "sprzedaż" - wymiana tematów możliwych do zrealizowania przez inną instytucję;
- doradztwo;
- doradztwo merytoryczne ze strony pracowników muzeum przy organizacji różnych imprez edukacyjno-historycznych lub folklorystycznych;
- doświadczenie;
- doświadczenie w pracy, wiedza, otwartość umiejętność tworzenia nowych zajęć edukacyjnych tym możemy się podzielić;
- dzieląc się pomysłami i doświadczeniem;
- dzielenie się doświadczeniem edukatorskim;
- dzielenie się wiedzą i pomysłami;
- dzielić się dotychczasowymi doświadczeniami;
- konsultacje;
- moglibyśmy udostępnić nasze zasoby projektowe (zespół) by pomóc pisać wnioski grantowe;
- możemy być koordynatorem szkoleń, eksperymentalnych projektów;
- możemy przedstawić scenariusze akcji literackich i czytelniczych;
- oferujemy profesjonalną pomoc i doświadczenie;
- podzielić się wiedzą i doświadczeniem, służyć radą i dobrymi praktykami;
- pomoc logistyczna;
- pomoc merytoryczna z zakresu historii sztuki, sztuki sakralnej, chrześcijańskiej ikonografii, sztuki religijnej regionu; prowadzenia zajęć plastycznych (dotyczących powyższej tematyki) dla dzieci;
- pomoc w napisaniu wniosku;
- poprzez warsztaty, szkolenia z zakresu rzemiosła i sztuk wizualnych, przekazanie doświadczeń związanych z dotychczasowymi działaniami;
- prowadzenia warsztatów z zakresu teatru alternatywnego;
- prowadzenie warsztatów teatralnych;
- przedstawić swoje udane realizacje;
- służyć wsparciem merytorycznym;
- szerokie doświadczenie w edukacji filmowej i realizacji wydarzeń filmowych;
- szkolenie edukatorów dobre praktyki;
- udzielanie informacji, "sprzedaż pomysłów" na realizację określonych tematów lekcyjnych, szkolenia z dziedziny edukacji (szczególnie dla najmłodszych: przedszkolaków i uczniów nauczania początkowego);
- wsparcia merytorycznego;
- wsparcie merytoryczne;
- wsparcie w poszukiwaniu środków na realizację działań;
- wspomóc pomysłami, umiejętnościami itd.;
- współpraca przy rozpisywaniu wniosków grantowych;

-
- współpraca w prowadzeniu warsztatów;
  - wymiana doświadczeń;
  - wymiana doświadczeń;
  - wymiana doświadczeń z zakresu edukacji;
  - wymiana doświadczeń;
  - zapraszamy do Izby Tradycji;
  - zasób literatury, jaki posiadamy w naszej Bibliotece Naukowej.

Współpraca (23 wskazania):

- angażując do wspólnych projektów;
- chętnie będziemy występować ze swoimi spektaklami poza Dynowem, by w ten sposób promować kulturę i dawać wzór społecznego zaangażowania;
- chętnie podejmiemy się współpracy;
- jesteśmy otwarci na realizację projektów w partnerstwie;
- lekcje pokazowe;
- moglibyśmy wspólnie organizować różnego rodzaju inicjatywy, dzieląc się kosztami;
- partnerstwo, realizacja wspólnych działań;
- pomoc realizacji wniosku;
- pomoc w współorganizacji działań;
- realizacja ciekawych projektów, sztuk teatralnych. Posiadamy duże zaufanie widza co poświadcza duża liczba widzów podczas spektakli;
- udostępniając ofertę w każdej uzgodnionej formie. Jesteśmy otwarci na takie zadania, jak już pisałem z roku na rok słabnie nią zainteresowanie;
- w organizacji wydarzeń;
- w organizacji wydarzeń;
- włączyć się w planowanie i realizację wspólnych działań;
- wspólna organizacja przedsięwzięć;
- wspólne organizowanie np. konkursów z zakresu sztuki przez pracowników muzeum, przy organizacji różnych imprez edukacyjno-historycznych lub folklorystycznych;
- wspólne organizowanie plenerów plastycznych;
- wspólne przedsięwzięcia;
- wspólne przedsięwzięcia z zakresu edukacji kulturowej;
- wspólne realizowanie projektów dotyczących edukacji filmowej;
- współpraca;
- współpraca;
- współpracować w realizacji projektu.

3.14.2 Formy deklarowanej pomocy ze strony reprezentantów podmiotów o osobowości prawnej grupy nieformalne

Możliwości pomocy ze strony instytucji reprezentowanej przez badanych (osoby fizyczne) to: diagnoza potrzeb, promocja, użyczenie infrastruktury, wsparcie kadrowe, wsparcie merytoryczne oraz szkolenia, a także współpraca – por. Schemat 8.

**Schemat 8 Formy pomocy oferowane przez badane osoby fizyczne
– mapa pojęciowa**

Źródło: opracowanie własne.

Diagnoza potrzeb (1 wskazanie):

- przygotowując taką ofertę, która trafiłaby w potrzeby szkół. W tym celu należy dokładnie przygotować diagnozę potrzeb.

Promocja (3 wskazania):

- promowanie wśród młodzieży odpowiednich działań, wydarzeń kulturowych, zachęcanie do udziału;
- wspierać promocyjnie;
- zaprezentowanie walorów regionu (instytucje samorządowe, itp.).

Użyczenie infrastruktury (4 wskazania):

- mogę pomagać swoją wiedzą i doświadczeniem;
- mogę udostępnić dom z 1824 do spotkań ludzi związanych z kulturą;
- odpowiednie zaplecze, np. scenę;
- wsparcie techniczne.

Wsparcie kadrowe (1 wskazanie):

- zapewnić wsparcie kadrowe.

Wsparcie merytoryczne oraz szkolenia (11 wskazań):

- dzielić się doświadczeniem;
- mamy potencjał intelektualny;
- możliwość zaprezentowania swoich dokonań artystycznych podczas festiwalu (artyści);
- organizacja warsztatów, projektowanie działań z uwzględnieniem odbiorcy i obszaru działania, szeroko pojęta współpraca, doradztwo;
- podzielić się doświadczeniami, szkolić, doradzać;
- pomoc w pisaniu projektów;
- pomysły;
- udzielamy zawsze wsparcia merytorycznego wszystkim, którzy się do nas zgłaszają;
- wsparcie merytoryczne;
- wsparcie merytoryczne;
- zapewnić wsparcie merytoryczne.

Współpraca (10 wskazań):

- jeszcze mocniejsze współdziałanie w tym obszarze;
- oferuje swój czas, zaangażowanie i umiejętności;
- organizacja wycieczek kulturowych;
- wspierać przy realizacji;
- współtworzenia takich działań;
- w zależności od potrzeb konkretnego podmiotu;
- wsparcie działające na podobnych zasadach co co-working, stworzenie koalicji instytucji \ podmiotów podejmujących różne działania w zakresie edukacji i animacji;
- partnerstwo;
- współpraca w realizacji działań;
- zajmuję się edukacją archeologiczną oraz podróżniczo-kulturową. Chętnie nawiązę współpracę z różnymi podmiotami (szkołami, domami kultury, świetlicami itp.), które poszukują pomysłów na ciekawie poprowadzone zajęcia kulturowe.

Podsumowanie

Do zasadniczych wniosków jakie można sformułować na podstawie prezentowanych badań należą takie jak:

- działania w obszarze kultury są niedofinansowane i niedowartościowane, i sygnalizowana jest konieczność zmiany priorytetów w sposobie myślenia szczególnie władz samorządowych o istocie społeczności lokalnych i o tym co je spaja;

- oczekiwana jest pomoc w aplikowaniu o środki na działalność w sferze kultury, konieczne jest uproszczenie procedur konkursowych, a także zwiększenie liczby grantów na konkretne, a jednocześnie niezbyt kosztowne cele (może nawet kosztem dużych i kosztochłonnych przedsięwzięć);

- obok doinwestowania podstawową potrzebą jest tworzenie sieci współpracy pomiędzy instytucjami kultury, placówkami oświatowymi, grupami nieformalnymi oraz osobami fizycznymi działającymi w obszarze edukacji kulturowej;

- co ważne istnienie duża wola współpracy w zakresie wsparcia merytorycznego (w tym bardzo pożądana pomoc w pisaniu wniosków o granty oraz szkolenia i wymiana doświadczeń), ale także w zakresie infrastruktury i obsługi technicznej;

- dlatego też w najwyższym stopniu pilne i zasadne jest powstanie platformy wymiany informacji mogącej zapewnić kompensację deficytów poszczególnych podmiotów w sferze edukacji kulturowej dostępnymi zasobami innych instytucji, organizacji lub osób fizycznych;

- istotnym i postulowanym czynnikiem zwiększającym efektywność działań związanych z edukacją kulturową jest diagnozowanie potrzeb odbiorców przez wyspecjalizowane ośrodki badawcze;

- optymalnym działaniem byłoby zwiększenie gratyfikacji finansowych i pozafinansowych pracowników instytucji i działaczy w sferze kultury, co zwiększyłoby motywację do pracy oraz zachęciło nowe osoby do wzmocnienia kadrowego podmiotów funkcjonujących w obszarze edukacji kulturowej.

Spis wykresów, schematów, tabel i zestawień

Wykres 1 Liczba zebranych ankiet CAWI wg województw.....	8
Wykres 2 Udział w badaniu przedstawicieli osób prawnych (i grup nieformalnych) oraz osób fizycznych (Dane w %, N=105).....	10
Wykres 3 Liczba osób zatrudniana przez podmiot reprezentowany przez badanych – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	11
Wykres 4 Całkowity roczny budżet podmiotu reprezentowanego przez badanych (w zł) – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	11
Wykres 5 Orientacyjny procent budżetu na działalność merytoryczną przeznaczany w podmiotach reprezentowanych przez badanych na działania z zakresu edukacji kulturowej – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	12
Wykres 6 Szacunkowy odsetek kosztów działań z zakresu edukacji kulturowej realizowanych przez podmioty reprezentowane przez badanych pokrywany przez środki pozyskane z grantów – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	12
Wykres 7 Płeć badanych – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28).....	13
Wykres 8 Wiek (rok urodzenia) badanych – osoby fizyczne– (N=28).....	13
Wykres 9 Poziom wykształcenia badanych – osoby fizyczne– (Dane w %, N=28).....	14
Wykres 10 Kursy, studia podyplomowe lub inny rodzaj kształcenia w zakresie przedmiotów artystycznych wśród badanych – osoby fizyczne– (Dane w %, N=28).....	15
Wykres 11 Aktywność twórcza badanych – osoby fizyczne– (Dane w %, N=28).....	15
Wykres 12 Przynależność do zrzeszeń lub grup nieformalnych prowadzących działania z zakresu edukacji kulturowej wśród badanych – osoby fizyczne– (Dane w %, N=28).....	16
Wykres 13 Okres aktywności badanych w zakresie działań związanych z edukacją kulturową – osoby fizyczne– (Dane w %, N=28).....	16
Wykres 14 Typ podmiotu/instytucji/organizacji mającej styczność z edukacją kulturową reprezentowanych przez badanych – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	17
Wykres 15 Zatrudnienie lub ścisły związek z jakimś podmiotem (np. instytucją, organizacją, szkołą, urzędem, firmą), która zajmuje się edukacją kulturową – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28*).....	18
Wykres 16 Rodzaj placówki – osoby prawne i grupy nieformalne – (liczba odpowiedzi).....	20
Wykres 17 Lokalizacja głównej siedziby podmiotu reprezentowanego przez badanych – ogółem – (Dane w %, N=105).....	20
Wykres 18 Lokalizacja głównej siedziby podmiotu reprezentowanego przez badanych – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	21
Wykres 19 Lokalizacja głównej siedziby podmiotu reprezentowanego przez badanych – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28).....	21
Wykres 20 Lokalizacja działania związane z edukacją kulturową według ich częstotliwości – osoby fizyczne (Dane w %, N=28).....	22
Wykres 21 Aktywność w zakresie edukacji kulturowej na tle innych obowiązków w podmiotach reprezentowanych przez badanych – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	23
Wykres 22 Korzystanie w działaniach w zakresie edukacji kulturowej ze wsparcia osób niezatrudnionych w podmiotach reprezentowanych przez badanych – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	24
Wykres 23 Działania w zakresie edukacji kulturowej w aspekcie pozostałych form aktywności badanych – osoby fizyczne– (Dane w %, N=28).....	24
Wykres 24 Formy działalności prowadzonej przez reprezentowane instytucje w odniesieniu do edukacji i kultury – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	26
Wykres 25 Formy działalności prowadzonej przez reprezentowane instytucje w odniesieniu do edukacji i kultury – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28).....	27
Wykres 26 Obszary, w których podmiot reprezentowany przez badanych zajmuje się edukacją kulturową – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	28
Wykres 27 Obszary, w których reprezentowany przez badanych podmiot zajmuje się edukacją kulturową – osoby fizyczne (Dane w %, N=28).....	29
Wykres 28 Poszczególne formy działań edukacyjnych, według częstotliwości pojawiania się w działaniach reprezentowanego przez badanych podmiotu w ciągu ostatniego roku – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	30
Wykres 29 Poszczególne formy działań edukacyjnych, według częstotliwości pojawiania się w działaniach reprezentowanego przez badanych podmiotu w ciągu ostatniego roku – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28).....	32
Wykres 30 Rodzaje działań edukacyjnych bliższych podmiotom reprezentowanym przez badanych – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	33

Wykres 31 Rodzaje działań edukacyjnych bliższych podmiotom reprezentowanym przez badanych – osoby fizyczne (Dane w %, N=28).....	34
Wykres 32 Częstotliwość korzystania z poszczególnych źródeł wiedzy i inspiracji dotyczących prowadzenia działań w obszarze edukacji i kultury – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28).....	35
Wykres 33 Partnerzy działań z zakresu edukacji kulturowej w ostatnich trzech latach – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	36
Wykres 34 Formy współpracy z zakresu edukacji kulturowej w ostatnich trzech latach – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	37
Wykres 35 Formy współpracy z zakresu edukacji kulturowej w ostatnich trzech latach – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28).....	38
Wykres 36 Grupy wiekowe odbiorców działań w obszarze edukacji kulturowej – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	40
Wykres 37 Szczególne rodzaje grup docelowych, do których kierowana jest działalność w zakresie edukacji kulturowej – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	40
Wykres 38 Szacunkowa liczba bezpośrednich odbiorców działań związanych z edukacją kulturową w zeszłym roku (osób, które skorzystały z oferty, wzięły udział w przedsięwzięciach lub projektach) – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	41
Wykres 39 Grupy wiekowe, do których skierowana jest działalność w obszarze edukacji kulturowej – osoby fizyczne – (Dane w %, N=28).....	41
Wykres 40 Porównanie grup docelowych działań badanych przedstawicieli osób prawnych (i grup nieformalnych) oraz osób fizycznych (Dane w %, N osoby prawne=77, N osoby fizyczne=28).....	42
Wykres 41 Szczególne rodzaje grup docelowych, do których kierowana jest działalność w zakresie edukacji kulturowej – osoby fizyczne (Dane w %, N=28).....	43
Wykres 42 Pochodzenie odbiorców działań związanych z edukacją kulturową – osoby prawne i grupy nieformalne (Dane w %, N=77).....	43
Wykres 43 Subiektywna ocena poszczególnych aspektów działań z zakresu edukacji kulturowej, którymi zajmuje się podmiot reprezentowany przez badanych – osoby prawne i grupy nieformalne –.....	45
Wykres 44 Subiektywna ocena wiedzy i kompetencji pracowników instytucji reprezentowanych przez badanych w zakresie poszczególnych kategorii działań – osoby prawne i grupy nieformalne –.....	46
Wykres 45 Subiektywna ocena poszczególnych aspektów działań z zakresu edukacji kulturowej, którymi zajmuje się badany – osoby fizyczne –.....	47
Wykres 46 Subiektywna ocena własnej wiedzy i kompetencji w zakresie poszczególnych kategorii działań – osoby fizyczne–.....	48
Wykres 47 Aplikowanie o środki na działalność z zakresu edukacji kulturowej – osoby prawne i grupy nieformalne – (Dane w %, N=77).....	51
Wykres 48 Aplikowanie o środki na działalność z zakresu edukacji kulturowej – osoby fizyczne– (Dane w %, N=28).....	53
Schemat 1 Problemy związane z działalnością w sferze kultury (osoby prawne i grupy nieformalne) – mapa pojęciowa.....	54
Schemat 2 Problemy związane z działalnością w sferze kultury (osoby fizyczne) – mapa pojęciowa.....	58
Schemat 3 Sposoby rozwiązania problemów związanych z działalnością w zakresie edukacji kulturowej (osoby prawne i grupy nieformalne) – mapa pojęciowa.....	60
Schemat 4 Sposoby rozwiązania problemów związanych z działalnością w zakresie edukacji kulturowej (osoby fizyczne) – mapa pojęciowa.....	63
Schemat 5 Wsparcie oczekiwane przez badanych reprezentujących podmioty o osobowości prawnej i grupy nieformalne – mapa pojęciowa.....	64
Schemat 6 Wsparcie oczekiwane przez badane osoby fizyczne – mapa pojęciowa.....	67
Schemat 7 Formy pomocy oferowane przez badanych reprezentujących podmioty o osobowości prawnej i grupy nieformalne – mapa pojęciowa.....	69
Schemat 8 Formy pomocy oferowane przez badane osoby fizyczne – mapa pojęciowa.....	72
Tabela 1 Rodzaj instytucji kultury reprezentowanych przez badanych wg osobowości prawnej (Dane w%)	19
Tabela 2 Forma organizacyjno-prawna instytucji reprezentowanej przez badanych wg osobowości prawnej (Dane w %).....	19

Zestawienie 1 Dane porządkowe dotyczące procesu zbierania danych za pomocą CAWI.....	7
Zestawienie 2 Formy współpracy osoby prawne (i grupy nieformalne) a osoby fizyczne – względny wskaźnik podobieństwa struktur	39
Zestawienie 3 Porównanie subiektywnej ocena poszczególnych aspektów działań z zakresu edukacji kulturowej, którymi zajmuje się podmiot reprezentowany przez badanych – osoby prawne (i grupy nieformalne) oraz osoby fizyczne – względny wskaźnik podobieństwa struktur	47
Zestawienie 4 Porównanie subiektywnej oceny wiedzy i kompetencji pracowników instytucji reprezentowanych przez badanych w zakresie poszczególnych kategorii działań – osoby prawne (i grupy nieformalne) oraz osoby fizyczne – względny wskaźnik podobieństwa struktur	49
Zestawienie 5 Porównanie źródeł pozyskiwanych środków przez przedstawicieli osób prawnych (i grup nieformalnych) oraz osób fizycznych – względny wskaźnik podobieństwa struktur	54

Aneks

Opis przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturowej, współtworzonych lub współfinansowanych, stanowiących szczególny powód do dumy z uzasadnieniem (osoby prawne i grupy nieformalne)

- co roku organizujemy spotkania z poezją regionu. Ostatnie spotkanie autorskie odbyło się w maju br. Wzięło w nim udział 5 literatów podkarpackich zrzeszonych w ZLP Oddział w Rzeszowie: Mieczysław Arkadiusz Łyp, Teresa Paryna, Wiesław Hop;
- co roku, w 2016 już po raz piąty w okresie wakacji (w każdą niedzielę) organizujemy Muzealny Wehikuł Czasu. Jest to wakacyjny cykl spotkań dla dzieci, młodzieży uczącej się i studiującej (nauka, historia, sztuka i kultura ludowa);
- corocznie organizujemy ogólnopolski festiwal teatralny, dzięki któremu mieszkańcy regionu mogą nie tylko zobaczyć uznane spektakle z całej Polski, ale dodatkowo wziąć udział w licznych wydarzeniach towarzyszących – okołoteatralnych;
- dwuletni Kurs Rękodziela Artystycznego - o zasięgu ogólnopolskim. Kurs ma już ponad 30-letnią tradycję i dzięki niemu wykształciliśmy wielu pasjonatów, instruktorów i rzemieślników w obszarze ginących, tradycyjnych rzemiosł;
- działania na rzecz zachowania tradycyjnego budownictwa drewnianego oraz reaktywacja serowarstwa w regionie;
- działania teatralne z różnymi grupami wiekowymi młodzieży w oparciu o analizę tekstów literackich, działania teatralne z osobami z niepełnosprawnością intelektualną zakończone kilkakrotną prezentacją spektaklu, własne aranżacje muzyczne;
- edukacja muzyczno-taneczna dla dzieci w wieku 3-12 lat. Bardzo duże zainteresowanie i efekty pracy z tą grupą. Stworzenie podstaw do dalszego rozwoju i realizacji zainteresowań i pasji w różnych formach, także poza miejscem zamieszkania;
- festiwal filmowy, edukacja filmowa;
- Festiwal sztuk alternatywnych poprzedzony warsztatami w Bieszczadach z grupą polsko-ukraińską, uczestnikami projektu NCK. Projekt współtworzyliśmy i współfinansowaliśmy. Miał on na celu wymianę doświadczeń i umiejętności;
- Gminna Wystawa Rękodziela Artystycznego - wyłoniła grupę osób, które posiadają wspólną pasję, a nie znały się wcześniej;
- gromadzenie materiałów dotyczących kapliczek na terenie parafii, wykonywanie zdjęć kapliczek i wykonanie tablicy informacyjnej. Przygotowywanie materiałów do albumu;
- INPRO Language Cafe - projekt powstał z myślą o rozwoju naszych umiejętności językowych w przyjaznej i luźnej atmosferze, a także z myślą o pogłębianiu integracji rzeszowian z osobami z zagranicy przebywającymi obecnie w Rzeszowie;
- jest w orkiestrach dętych jakąś siłą - projekt wspólny MDK i szkół polegający na wzbudzeniu zainteresowania działalnością orkiestry dętej. Efektem była inicjatywa powołania młodzieżowej orkiestry dętej, która działa z powodzeniem od trzech lat;
- jestem autorką projektu "Muzyka przelamuje bariery" projekt współpracy dzieci niepełnosprawnych umysłowo i fizycznie z osobami w normie intelektualnej, jak też projektu "Przemów do mnie książką";
- KinoSzkoła Interdyscyplinarny Program Edukacji Filmowo-Medialnej. Zajęcia dla 115 tysięcy uczniów w czasokresie od października do czerwca, na terenie szkół i kin należących do instytucji kultury. Obszar 9 województw;
- Konkurs recytatorski o tematyce regionalnej, Konferencja naukowa Zdzisław Beksiński a kultura współczesna;

-
- *Literacki flash mob: "Czytaj do woli". 30 kwiecień 2016 - akcja propagująca książkę i czytanie, prowadzona w wielu uczęszczanych miejscach miasta. Uczestniczyło w niej ok. 200 osób - aktorzy miejscowych teatrów, uczniowie, harcerze;*
  - *Międzynarodowy Festiwal Sztuki Sakralnej Pogranicza (I i II edycja), opublikowanie materiałów z tego wydarzenia w formie książki (t. I i II). Impreza miała wymiar interdyscyplinarny, w programie znalazły się wystawy, konferencje naukowe, koncert;*
  - *Międzynarodowy Festiwal Zespołów Tanecznych "O Laur Rzecha". Impreza propagująca taniec nowoczesny. Stworzona na bazie własnych doświadczeń i międzynarodowych osiągnięć zespołów pracujących w MDK. W tym kontekście uczynił z Podkarpacia najsilniejszy w Polsce region;*
  - *międzynarodowy projekt Erasmus+, zajęcia dla przedszkolaków które doprowadziły do powstania przedszkola w gminie;*
  - *Muzeum przeprowadziło trzy edycje programu edukacyjnego finansowanego przez Narodowy Bank Polski pt. "Jak to z tym pieniądzem było? - czyli historia pieniądza dla maluchów". Program ma na zadanie promować wiedze na temat historii pieniądza.*
  - *od 2010 roku współpracujemy z Fundacja Kresy 2000 Dom Służebny Polskiej Sztuce Słowa Muzyki i Obrazu z Biłgoraja, która prowadzi Alicja Jachiewicz-Szmidt oraz Stefan Szmidt. W ubiegłym roku zorganizowaliśmy spektakl teatralny.*
  - *organizacja rekonstrukcji historycznej, edukacja historyczna młodego pokolenia*
  - *organizowanie dożynek wiejskich, warsztatów kulinarnych dla dzieci i młodzieży, wystaw fotograficznych promujących piękno i potrzebę ochrony środowiska przyrodniczego, udział w konkursach tradycyjnej kuchni regionalnej;*
  - *organizujemy i same uczestniczymy w różnych wystawach, pokazach, np. rękodzieło świąteczne, potrawy wigilijne i wielkanocne, zwyczaje i obrzędy bożonarodzeniowe, przegląd pieśni i kolęd lokalnych i uniwersalnych, spotkania i uroczyste akademie;*
  - *pikniki kulturalno-integracyjne, marsze Orszaku Trzech Króli, wystawy, koncerty, spotkania muzyczne, wieczory poetyckie, sztuki teatralne, spotkania artystyczno-kulturalne;*
  - *powstanie i działalność grupy artystycznej skupiającej kilkanaście dorosłych kobiet, które nie mają wykształcenia artystycznego, w większości nieaktywnych zawodowo i które wcześniej nie zajmowały się twórczością artystyczną;*
  - *prezentacja sztuki artystów podkarpackich i wywodzących się z Podkarpacia. Wystawa i spotkanie autorskie z Józefem Wilkoniem - ilustratorem, malarzem, rzeźbiarzem;*
  - *prezentacja zdjęć p. Moniki Śnieżek z podróży po Skandynawii - wieczór autorski;*
  - *projekt "Sztuka łączy pokolenia", "Wszystko może być sztuka" - zachęcanie do działań artystycznych, kreatywność;*
  - *projekt "Teatralne Poranki" - 4 spotkania dla rodzin z dziećmi podczas których wystawiony był serial teatralny "Barwy Lasu". Spektakle połączone były z prelekcją zaproszonych gości (leśniczego, dietetyczki, bibliotekarki, sportowca);*
  - *projekt "Wolontariat Dla Sztuki" w ramach, którego zorganizowana została akcja plastyczna na Krośnieńskim Rynku Wiosna kwitnie majem skierowana głównie do dzieci, ale włączyli się w nią również osoby dorosłe. Kolejnym etapem był konkurs plastyczny;*
  - *projekt "Z tradycja w przyszłość" - pierwszy nasz projekt z młodzieżą, warsztaty rękodzieła (rzeźba, malowanie na szkle, bibulkarstwo, haft, tradycyjne potrawy). Wspólnie uczylimy się czym są projekty i jak do nich podchodzić;*
  - *projekt Legenda realizowany w roku szkolnym 2015\2016 pod patronatem CEO. Celem projektu było przeniesienie legend z Krosna i okolic na język komiksu i na scenę. Uczniowie podczas realizacji projektu brali udział w warsztatach komiksowych, ruchu;*

-
- prowadzenie systematycznie spotkań z przedszkolakami (lekcje biblioteczne, spotkania z książką, autorem książki, zajęcia plastyczne) czego efektem jest rozczytanie tej grupy czytelników;
  - przedstawienie *Misterium Meki Pańskiej*. Możliwość zaangażowania w działalność artystyczną dzieci i wskazanie im pozytywnych wartości płynących z zaangażowania ich w tego inicjatywy;
  - realizacja Projektu "Musical w Meloniku". Projekt polegał na przygotowaniu przez beneficjentów musicalu oraz organizacji Festiwalu "Piosenka w Meloniku", który obecnie ma zasięg międzywojewódzki, a jurorami są gwiazdy muzycznej sceny ogólnopolskiej;
  - Realizowaliśmy projekt edukacji malarskiej. W ramach projektu odbył się półroczny kurs malarstwa od akwareli po olej, spotkania z artystami, wycieczki na wernisaże. Uczestnicy organizowali wernisaż malarstwa. Projekt zakończyła objazdowa wystawa;
  - Realizowaliśmy projekt współpracy pod nazwą Kino Aktywizujące Działania Regionalne, polegający na przeprowadzeniu cyklu projekcji filmowych na świeżym powietrzu. Był to projekt mający na celu aktywizację lokalnej społeczności;
  - Regionalny Przegląd Teatrzyków Dziecięcych pn. "Tropem Jasia i Małgosi". Organizowany jest co roku już po raz 39. Jesteśmy jego głównym organizatorem i co roku cieszy się dużym zainteresowaniem. Uczestniczą w nim dziecięce grupy teatralne;
  - rozwijanie młodych talentów w zakresie kultury teatralnej, relacje międzypokoleniowe, zapoznanie z twórcami sztuk teatralnych (klasyków i współczesnych), rozwijanie umiejętności aktorskich, doskonalenie warsztatu aktorskiego;
  - spotkania autorskie, wieczory poezji, konkursy, warsztaty artystyczne, przeglądy twórczości artystycznej
  - spotkania oplatkowe - propagowanie tradycyjnych dań (specyficznym na tym terenie, związane z cechami wsi - dawnej części ordynacji zamojskiej) i zwyczajów wigilijnych równocześnie spotkania wielopokoleniowe oraz osób starszych, samotnych;
  - spotkania w ramach cyklu "Ludzie Niezwykli" promujące osoby o szczególnym wkładzie w rozwój kulturowy miasta i regionu;
  - spotkania z dziennikarzem, z pisarzem; warsztaty rękodzielnicze; wyjazdy seniorów do teatru, do filharmonii;
  - systematyczne zajęcia plastyczne z dziećmi Systematyczne otwarte wykłady z historii sztuki dla seniorów Projekcje filmów offowych Promocja współczesnej sztuki;
  - T.G."Sokół" w Dynowie działa z przerwami na czas wojen od 1905 roku, po reaktywowaniu od 2007. Prowadzi Zespół Teatralny, który przygotowuje 2-3 spektakle w sezonie jesienno-zimowym, programy artystyczne okolicznościowe, spotkania rocznicowe;
  - Targi Produktów Lokalnych, podczas których lokalni rękodzielnicy i KGW prezentowali swój potencjał i dorobek kultywując tradycyjne metody wytwarzania rękodzieła czy jadła;
  - Tarnobrzeg - miasto z artystyczną duszą WWW - Wyjątkowe Warsztaty Wokalne Letnie obozy artystyczne Ogólnopolski Festiwal Piosenki Harcerskiej;
  - tworzenie książek dotykowych dla niewidomych przez uczniów wszystkich typów szkół. Udział wzięło ponad 100 uczniów i 20 nauczycieli z różnych szkół. Młodzież poznała lepiej sytuację osób niewidomych. Powstały oryginalne książki dotykowe;
  - utworzyliśmy i prowadzimy Izbę Tradycji, która jest miejscem ekspozycji przedmiotów pochodzących z naszej wsi, miejscem spotkań, warsztatów, wystaw, lekcji muzealnych. Wydaliśmy 4 książki "Z mojej malej Ojczyzny - historia wsi życiem ludzi pisana;
  - w ostatnim roku partnerstwo przy organizacji finału IX Podkarpackich Spotkań Pisarzy z Młodymi Czytelnikami. Organizator Miejska Biblioteka Publiczna w Łańcucie i Wydawnictwo Literatura z Łodzi, patronat honorowy Burmistrz Miasta Łańcuta;

-
- w ubiegłym roku realizowaliśmy projekt, którego efektem było stworzenie albumu o naszej miejscowości. Album ten zawierał zdjęcia ciekawych miejsc, ludzi i uroczystości naszej miejscowości. We wrześniu tego roku wydaliśmy album w wersji książkowej;
  - warsztaty garncarstwa, "dolina smaków", warsztaty międzypokoleniowe;
  - warsztaty muzyczne pt. "Zagrajże muzyka dla smyka" - cykl 11 spotkań dla dzieci (2-4 lata) wraz z rodzicami z pedagogiem oraz kapela grająca tradycyjną muzykę regionu. Projekt pokazał, że można prowadzić edukację kulturową dla tej najmłodszej grupy odbiorców;
  - wskazujemy na Klub Miłośników Teatru, Opery i Muzyki dzięki, któremu umożliwiamy kontakt z wartościami najwyższymi poprzez organizowanie wyjazdów na wybitne przedstawienia i koncerty;
  - współorganizujemy m.in. plenery malarskie Ogólnopolskie i Międzynarodowe. Promocja regionu i miasta wśród jego uczestników Na wszystkich odbywają się warsztaty dla dzieci i młodzieży prowadzone przez artystów z kraju i za granicą;
  - współpraca ze szkołami podstawowymi w ramach akcji - "Liga z Lotosem". Zajęcia w kiluosobowych grupach odbywają się w muzeum i dotyczą różnych tematów i dziedzin, które wybierają dzieci z nauczycielami;
  - wydawanie dwóch papierowych czasopism i portalu popularyzujących historię Polski południowo-wschodniej w całym kraju. Roczna ilość wydanych egzemplarzy pism to ok. 90 tys.;
  - XXIII Ogólnopolski Festiwal Folklorystycznej Twórczości Dziecięcej "Dziecko w Folklorze". Co roku przyjeżdżają do nas grupy z całej Polski, które prezentują obrzędy, pieśni, tance itp. Odbywały się też warsztaty dla dzieci i instruktorów;
  - Złot Chorągwi Podkarpackiej ZHP w Woli Michowej, gdzie uczestnicy poznawali kulturę rdzennych mieszkańców tych ziem, i. in. Łemków.

Opis przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturowej, współtworzonych lub współfinansowanych, stanowiących szczególny powód do dumy z uzasadnieniem (osoby fizyczne)

- byłem współorganizatorem kina plenerowego w stolicy Mołdawii. Dzięki tym akcjom, a także zorganizowanym wokół kina warsztatom i prelekcjom, dawaliśmy dostęp do wiedzy i know-how dla mieszkańców Kiszyniowa;
- do tej pory jest to organizacja festiwalu muzycznego, który urasta do jednego z większych wydarzeń muzycznych na Podkarpaciu. Jestem odpowiedzialna za kontakt z zespołami zagranicznymi oraz prasa lokalna, branżowa \ ogólnopolska;
- działania związane z działalnością podstawowa muzeum: opracowywanie regionalnej tematyki historycznej i etnograficznej, publikacja wydawnictw, organizowanie wystaw oraz organizowanie konkursów plastycznych w oparciu o zbiory muzeum;
- gromadzenie i skanowanie starych fotografii dotyczących historii regionu i życia codziennego, warsztaty artystyczne dla dzieci i młodzieży, warsztaty biblioterapeutyczne;
- inscenizacja słowno-muzyczna na temat wiosny - udział w "imprezie" miejskiej. Inscenizacja taneczna na temat życia na podwórku - wyróżnienie na szczeblu województwa, nagroda dla dzieci - jednodniowa wycieczka;
- jestem zadowolona z tego, że moi uczniowie od kilku lat z wielką chęcią uczestniczą w Jarmarkach Bożonarodzeniowych oraz Niedzieli Palmowej, organizowanych w sanockim skansenie - przygotowujemy odpowiednie przedstawienie, oparte o lokalne zwyczaje;

– organizacja warsztatów podczas ferii zimowych, w tym zainteresowanie dzieci i młodzieży elementami popkultury i jej historii. Prowadzenie warsztatów komiksowych i tworzenie z młodzieżą muralu;

– organizowałam projekt, który miał na celu propagowanie kultury i historii lokalnej. Składały się na niego konferencja naukowa, warsztaty i wizyty studyjne. Jestem zadowolona z realizacji tego projektu;

– otwarte warsztaty taneczne, dla różnych grup wiekowych, cieszące się dużym powodzeniem wśród odbiorców. Trening różnych technik i stylów tańca, zakończony pokazem. Dobry przekaz wiedzy w milej atmosferze;

– prywatny koncert fortepianowy w ramach roku chopinowskiego, który zaktywizował, lokalną społeczność, promocja książki o Dębowcu, współpraca ze Stowarzyszeniem Miłośników Dębowca i Okolicy oraz Fundacją Monmonde;

– przedsięwzięciem tego typu był projekt skierowany do grupy mieszkańców mojego miasta. Polegał on na stworzeniu grupy osób, które chcą się w coś w mieście zaangażować, mają pomysły itp., wypracowaniu pomysłów na działania kulturalne w mieście i regionie;

– różnego typu promocje rękodzieła;

– rozpisanie grantu, jego otrzymanie i zrealizowanie. Grant zatytułowany był "U źródeł kultury" i skierowany do uczniów szkół podstawowych. Uczestnicy projektu doszukiwali się korzeni kultury europejskiej w kulturze starożytnego Rzymu;

– udział w obchodach "Dnia Dziecka" - wyjście z książką poza punkt sprzedaży, "do ludzi", reklamowanie oferty punktu oraz jej dopasowania do potrzeb odbiorcy;

– w ubiegłym roku koordynowałam projekt Brzdąc w Bibliotece kierowany do rodziców i dzieci do 3 roku życia. Dzięki temu projektowi wśród czytelników Biblioteki znalazło się więcej mam i maluchów;

– warsztaty polegające na selekcji własnych zdjęć pod kontem wystawy fotograficznej. Na spotkaniach uczestnicy przeglądali swoje zdjęcia, wzajemnie je selekcjonowali, układali w historie, dopasowywali do siebie;

– własny pomysł, wkład pracy i nakład finansowy;

– zajęcia integracyjne dzieci niepełnosprawnych ze sprawnymi - zajęcia muzykoterapeutyczne, zajęcia w bibliotece dla dzieci niepełnosprawnych oraz prowadzenie Kapeli Ta-Joj.

Podmioty oraz osoby zajmujące się edukacją kulturową w otoczeniu badanych osób, których doświadczenia warto uwzględnić w prowadzonych badaniach nad wspomnianym rodzajem edukacji albo do których warto skierować informacje o bezpłatnych szkoleniach oraz konkursie grantowym organizowanych w ramach projektu (wskazania osób prawnych i grup nieformalnych)

Anna Kuśnierz makiaga@poczta.fm

Arboretum Bolestraszyce

Biblioteka Publiczna w Przemysłu

Biblioteka szkolna przy Gimnazjum w Padwi Narodowej

Biblioteka w Chmielniku

Biblioteki

Bieszczadzkie centrum Informacji i promocji

Biuro Wystaw Artystycznych Rzeszów

Biuro Wystaw Artystycznych w Krośnie

BWA Sanok

Centrum Dziedzictwa Kulturowego w Krośnie
Centrum Kultur Pogranicza w Krośnie
Centrum Kulturalne w Przemyślu
Centrum Kultury
Centrum Kultury i nauki Zamek w Przemyślu
Centrum Kultury i Promocji w Jarosławiu
Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Pruchniku
CKSiT w Pruchniku
Dębickie Towarzystwo Muzyczne - Śpiewacze
Dom Kultury
Dom weselny "Aga" w Pikulicach
Domy Kultury
Dżuła Antoni- kierownik kapeli "Tońko"
Estrada Rzeszowska
Fundacja Generator Inspiracji
Fundacja Karpacka
Fundacja Precyzja
Galerie sztuki
gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne
Gimnazjum
Gimnazjum Publiczne w Pruchniku
Gminna Biblioteka Publiczna w Chmielniku i jej filie gbpchmielnik@op.pl
Gminne Centrum Kultury
Gminny Ośrodek Kultury w Padwi Narodowej
Gminny Ośrodek Kultury w Pawłosiowie
GOK Błazowa
GOK Krasne
GOK Pawłosiów
GOK w Zaklikowie
Gurgacz Edward "Galeria Przybytku Wiejskiego" 38-131 Gogolow
II LO Sanok
Izba Regionalna
Jasielski Dom Kultury, ul. Kołłątaja 1, 38-200 Jasło
Kędziński Bogdan- rzeźbiarz
Kino Konkret w Zatwarnicy
Klasztor Kapucynów
Kluby twórców ludowych Michalina
Kolo Gospodyń Wiejskich
Kongres Regionalnych Stowarzyszeń Województwa Podkarpackiego
LGD Dorzecze Wisłoka
Lokalna Grupa Działania Dorzecze Wisłoka działająca przy Gminie Zarszyn
Magdalena Malikowska, „Gogołowskie Drzewoludy”
MCK Boguchwała
MDK Jasło
MDK Przemyśl
MGDK Głogów Małopolski
Miejska Biblioteka Publiczna
Miejska Biblioteka Publiczna w Jarosławiu
Miejska Biblioteka Publiczna w Tarnobrzegu
Miejska Biblioteka Publiczna, ul. Kołłątaja 1, 38-200 Jasło

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie
Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej
Miejski Dom Kultury w Tarnobrzegu
Miejski Ośrodek Kultury
Miejskie Centrum Kultury w Boguchwale
Młodzieżowy Dom Kultury w Rzeszowie
Młodzieżowy Dom Kultury, ul. Jana Pawła II 8A, 38-200 Jasło
MOK Radymno
Muzea
Muzeum
Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku
Muzeum Dobranocek w Rzeszowie
Muzeum Dobranocek ze zbiorów Wojciecha Jamy; ul. Mickiewicza 13; 35 - 064 Rzeszów
Muzeum Historyczne w Sanoku
Muzeum Kresów w Lubaczowie
Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej, ul. Wolska 36
Muzeum Narodowe w Przemyślu
Muzeum Okręgowe w Rzeszowie
Muzeum Podkarpackie w Krośnie
Muzeum Przemysłu Naftowego i Górnictwa w Bóbrce
Muzeum Regionalne
Muzeum Regionalne w Stalowej Woli
Muzeum Regionalne w Stalowej Woli, ul. Sandomierska 1
Muzeum Rzemiosła w Krośnie
Muzeum w Jarosławiu
Muzeum Zamek w Łąncucie
Muzeum Ziemi Przemyskiej w Przemyślu, pl. Berka Joselewicza 1
Ochotnicza Straż Pożarna
OKMiG w Kańczudze
Ośrodek Kultury Miasta i Gminy w Kańczudze
Państwowa Szkoła Muzyczna
Parafia Rzymskokatolicka
Parafia Rzymskokatolicka w Pruchniku
PCKiN "Zamek" w Przemyślu
pisarze lokalni
Podkarpacka Filharmonia w Rzeszowie
Podziemna Trasa Turystyczna w Rzeszowie; Rynek 26
Policja
Polskie Towarzystwo Historyczne Rzeszów
Przedszkole Samorządowe w Pruchniku
PWSZ w Sanoku
Regio Ars, Tarnobrzeg
Regionalne Centrum Kultur Pogranicza w Krośnie
SDK Sanok
Skansen Budownictwa Ludowego w Kolbuszowej
Skansen w Kolbuszowej
Skansen w Sanoku
Spółdzielczy Dom Kultury
Stowarzyszenie "Razem dla Wsi Łąncuckiej"
Stowarzyszenie "Ślad" Rzeszów

Stowarzyszenie "Uwierz w siebie" , Dębica
Stowarzyszenie 50+, h.belzecka@dit.com
Stowarzyszenie Artystyczne EXODUS
Stowarzyszenie Bieszczadzkich Twórców Kultury
Stowarzyszenie Dębicki Klub Biznesu
Stowarzyszenie dla Kultury "Collegium" z Niska
Stowarzyszenie Dziennikarzy RP - Rzeszów
Stowarzyszenie JARTE
Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Pruchnickiej w Pruchniku
Stowarzyszenie Nowe Horyzonty
Stowarzyszenie Pomocy Osómom Niepełnosprawnym "Iskierka" w Kolbuszowej
spkolbuszowadolna@op.pl
Stowarzyszenie Rodzin Trzy + w Padwi Narodowej
Stowarzyszenie Rozwoju Kultury Ludowej Ziemi Jasielskiej
Stowarzyszenie Rozwój Gminy Padew Narodowa
Stowarzyszenie Tradycja i Rozwój w Świebodnej
Stowarzyszenie USL
Stowarzyszenie WILK, piotr@chatanadwislokiem.pl
Stowarzyszenie Witryna
Stowarzyszenie Wolna Edukacja
Stowarzyszenie Wspierania Edukacji Artystycznej "Promotor" Rzeszów
stowarzyszeniemy@interia.pl
Studio Cyrograf, Grzegorz Środa, Tarnobrzeg,
Studio Pro-Media Tarnobrzeg; studio@wygrajsukces.com.pl
Szkoła Muzyczna I st. w Pruchniku
Szkoła Podstawowa
Szkoła Podstawowa nr 1 w Pruchniku
Szkoła Podstawowa nr 14
Szkoła Podstawowa nr 2 w Pruchniku
Szkoła Podstawowa w Bażanówce - szkola.bazanowka@wp.pl
Szkoła Podstawowa w Kramarzowce
Szkoła Podstawowa w Świebodnej
szkoły ponadgimnazjalne
Szkoły średnie
Tarnobrzescki Dom Kultury, Tarnobrzeg
Teatr im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie; ul. Sokola 7-9
Teatr Maska w Rzeszowie
Towarzystwo Miłośników Krempnej i Okolic, Kotan
Towarzystwo Miłośników Ziemi Krośnieńskiej
Towarzystwo Miłośników Ziemi Tyczyńskiej
Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Zarzeckiej z Zarzecza
Uczelnie wyższe
Uniwersytet Rzeszowski
Uniwersytet Trzeciego Wieku
Uniwersytet Trzeciego Wieku w Tarnobrzegu
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie, ul. Sokola 13
Wojewódzka i Miejska Biblioteka w Rzeszowie
Wojewódzki Dom Kultury w Rzeszowie
Wydział Oświaty w Urzędzie Gminy Zarszyn
Wydział Zamiejscowy KUL

Zespół ludowy Trzcinicoki
Zespół Szkół Plastycznych w Jarosławiu
ZPAP Oddział Rzeszów

biblmolas@wp.pl
gokmpiastowe@interia.pl
mdk@stalowawola.pl
muzeum@muzeum.stalowawola.pl
ostrowystowarzyszenie@gmail.com
owircmolas@pro.onet.pl
sdkkultura@gmail.com
sp.ostrowybaranowskie@interia.pl
sph2@o2.p
spotusz@op.pl
spporeby@wp.pl
zscmolas@zscmolas.pl
zstrz@wp.p

Podmioty oraz osoby zajmujące się edukacją kulturową w otoczeniu badanych osób, których doświadczenia warto uwzględnić w prowadzonych badaniach nad wspomnianym rodzajem edukacji albo do których warto skierować informacje o bezpłatnych szkoleniach oraz konkursie grantowym organizowanych w ramach projektu (wskazania osób fizycznych)

Biblioteka Międzyuczelniana
Biblioteka Miejska w Mielcu
Biblioteka miejska w Sanoku
Biblioteka Pedagogiczna
BWA w Sanoku
Centrum Kultury i Promocji - Jarosław
Filharmonia w Rzeszowie
Fundacja Monmonde
Gminna Biblioteka w Prusieku
Katolickie Centrum Kultury - Jarosław
MBL Sanok
MDK
Miejska Biblioteka Publiczna - Jarosław
Miejska Biblioteka Publiczna w Łąncucie
Mielecki Uniwersytet III wieku w Mielcu
Muzea w Rzeszowie
Muzeum - Jarosław
Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku
Muzeum Historyczne w Sanoku
Muzeum Regionalne
Muzeum Regionalne w Stalowej Woli
Muzeum - Zamek w Łąncucie
Państwowe Studium Animatorów Kultury w Krośnie
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział w Przeworsku

---

Przeworski Szczep Harcerski "Kresy" - Agnieszka Bernacka
Regionalne Centrum Kultur Pogranicza w Krośnie
Sanocki Dom Kultury
SCK w Mielcu
Spółdzielczy Dom Kultury w Mielcu
Spółdzielczy Dom Kultury w Stalowej Woli
Środowiskowy Dom Samopomocy w Przeworsku
Stalowowolskie Towarzystwo Kulturalne (Stalowa Wola)
Stowarzyszenie Ludzi Twórczych w Brzozowie
Stowarzyszenie Miłośników Dębowca i Okolicy
Stowarzyszenie Miłośników Jarosławia
Stowarzyszenie Muzyczne - Jarosław
Stowarzyszenie Muzyka Dawna - Jarosław
Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły nr 1 w Przeworsku "Jedyńka"
Stowarzyszenie rozwoju wsi Prusiek
Stowarzyszenie Sympatyków Szkoły nr 2 w Przeworsku
Stowarzyszenie Twórców Kultury Plastycznej w Mielcu
Stowarzyszenie Z tradycją w nowoczesność - Jarosław
Świetlica w Babicach
Teatr Maska w Rzeszowie
Towarzystwo Miłośników Ziemi Mieleckiej w Mielcu
Uniwersytet Ludowy w Woli Sękowej
Uniwersytet Trzeciego Wieku w Przeworsku
WDK
Wojewódzki Urząd Pracy